
JAARVERSLAG

20
15

TRUE
BLUE

pensioenen voor
de digitale sector

here for you.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
TrueBlue

Jaarverslag 2015

colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue

Administrateur
Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.
Postbus 3183, 3502 GD, Utrecht
telefoon:030 245 30 01

Datum
14 juni 2016

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue over het jaar 2015. TrueBlue is de naam die wij sinds september 2014 dragen. Voor die tijd was onze naam Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Informatie-, Communicatie- en Kantoortechnologiebranche (Bedrijfstakpensioenfonds ICK).

Met dit jaarverslag willen wij u informeren over de ontwikkelingen binnen het pensioenfonds en de ontwikkelingen die van buitenaf invloed uitoefenen op het fonds. Ook geeft het jaarverslag u inzicht in de financiële situatie van het fonds. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is gedaald van 118,9% ultimo 2014 naar 104,8% ultimo boekjaar. De vereiste dekkingsgraad per ultimo boekjaar bedroeg 117,3%. Per 30 juni 2015 bevind TrueBue zich in een situatie van een vermogenstekort. De beleidsdekkingsgraad per eind juni 2015 is lager dan het vereist eigen vermogen onder het nFTK op basis van de strategische beleggingsmix. Dientengevolge heeft het fonds een herstelplan opgesteld en ingediend bij DNB.

In 2015 zijn twee aanpassingen doorgevoerd in de DNB-rentetermijnstructuur. Per 1 januari 2015 is de driemaands-middeling vervallen en per 15 juli 2015 is de UFR-systematiek aangepast. De UFR ging per 15 juli 2015 omlaag van 4,2% naar 3,3%. Het effect van de gewijzigde UFR-systematiek was groot voor TrueBlue, omdat het een jong fonds is met langlopende verplichtingen die gevoelig zijn voor ontwikkelingen in de rente.

Het jaarverslag bevat onder andere de kerncijfers, missie, visie en strategie, beschrijving van de organisatie, kenmerken van de pensioenregeling en het verslag van het bestuur. In het verslag van het bestuur wordt uitgebreid ingegaan op beleidsmatige onderwerpen die in 2015 zijn besproken. Relevante thema's in 2015 waren onder meer het nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK), aanpassingen in de DNB-rentetermijnstructuur, de beleidsdekkingsgraad en de haalbaarheidstoets. Daarnaast zijn de verklaring van het verantwoordingsorgaan en de bevindingen van de raad van toezicht opgenomen in dit jaarverslag. De jaarrekening gaat over het fondsvermogen en de veranderingen daarin gedurende het jaar 2015. De actuariële verklaring en de controleverklaring treft u onder de overige gegevens aan.

Verantwoording en transparantie zijn sleutelbegrippen bij het opstellen van en inhoud geven aan het jaarverslag. Wij verwachten dat de informatie in dit jaarverslag u een goed beeld geeft van het fonds.

Het bestuur heeft in haar vergadering van 14 juni 2016 het jaarverslag en de daarbij behorende staten voor De Nederlandsche Bank vastgesteld.

Tot slot bedanken wij iedereen die in het verslagjaar heeft bijgedragen aan het goed functioneren van het fonds.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur,

De heer J.P. Keukelaar
Voorzitter

De heer R.H. de Ridder
Secretaris

Inhoud

1	Het fonds	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Over het fonds	5
1.3	Het bestuur	7
1.4	Dagelijks Bestuur	8
1.5	Bestuurlijke commissies	8
1.6	Het verantwoordingsorgaan	9
1.7	Raad van toezicht	10
1.8	Klachten- en geschillenprocedure	10
1.9	Uitbesteding	10
2	Ontwikkelingen	13
2.1	Bestuursbesluiten	13
2.2	Governance	17
2.3	Communicatie	20
3	Financieel beleid	24
3.1	Inleiding	24
3.2	Premiebeleid	28
3.3	Toeslagbeleid	30
3.4	Kosten uitvoering pensioenregeling	31
3.5	Beleggingen	34
3.6	Risicoparagraaf	39
4	Uitvoering van de pensioenregeling	45
4.1	Inleiding	45
4.2	De middelloonregeling	45
4.3	De beschikbare premieregeling	46
4.4	Wijzigingen statuten en reglementen	48
5	Verslag verantwoordingsorgaan	49
5.1	Algemeen	49
5.2	Aandachtspunten	50
5.3	Oordeel en aanbeveling van het Verantwoordingsorgaan TrueBlue	51
5.4	Reactie van het bestuur	51
6	Rapportage Raad van toezicht	52
6.1	Inleiding	52
6.2	Verantwoording en werkwijze raad van toezicht	52
6.3	Bevindingen en aanbevelingen	53
6.4	Verklaring inzake goedkeuring van het jaarverslag en de jaarrekening	59
7	Jaarrekening	60
7.1	Balans per 31 december	61
7.2	Staat van baten en lasten over 2015	62

7.3	Kasstroomoverzicht 2015	64
7.4	Algemene toelichting jaarrekening	65
7.5	Toelichting op de balans	74
7.6	Toelichting op de staat van baten en lasten	94
8	Overige gegevens	101
8.1	Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	102
8.2	Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	102
8.3	Actuariële verklaring	103
8.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	105
9	Bijlagen	107
9.1	Bijlage 1 Nevenfuncties	107
9.2	Bijlage 2 Samenstelling bestuurlijke commissies	109
9.3	Bijlage 3 Meerjarenoverzicht	110
9.4	Bijlage 4 Begrippenlijst	111

1 Het fonds

1.1 Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue heeft verschillende organen, zoals het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Met ingang van 1 juli 2014 is er ook een raad van toezicht. Daarnaast is een aantal externe partijen intensief bij het fonds betrokken. In dit hoofdstuk stelt het fonds de bestuursorganen en externe partijen voor. Allereerst volgen de doelstelling en een aantal algemene gegevens van het fonds.

1.2 Over het fonds

Naam en vestigingsplaats

Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue is opgericht per 1 januari 2004 en statutair gevestigd in Woerden. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Woerden onder nummer 41215754. De laatste statutenwijziging vond plaats op 29 september 2014. Het fonds is aangesloten bij de Pensioenfederatie. De Pensioenfederatie bevordert samen met en namens haar leden, de doorontwikkeling, instandhouding en uitvoering van een kwalitatief goed en betrouwbaar pensioenstelsel in Nederland.

Het fonds is op vrijwillige basis met binding via de ICK-cao opgericht door Werkgeversvereniging ICT en de vakorganisaties FNV, CNV Vakmensen en De Unie. Met het invoeren van de pensioenregeling is een einde gekomen aan de Flexivut-regeling.

De naam van het pensioenfonds is per 16 september 2014 veranderd van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Informatie-, Communicatie- en Kantoortechologiebranche (Bedrijfstakpensioenfonds ICK) in Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue. Bedrijfstakpensioenfonds ICK is een naam die we jaren hebben gedragen. We hebben gekozen voor een nieuwe naam en een nieuw gezicht. Een uitstraling die weergeeft hoe we onszelf hebben ontwikkeld en waar we vandaag de dag voor staan. Zonder het goede overboord te gooien. Aan de vertrouwde pensioenregelingen, de opgebouwde pensioenrechten van werknemers en de pensioenen van gepensioneerden is niets veranderd.

Missie, visie en strategie van TrueBlue

De missie van TrueBlue is het bieden van toekomst bestendige pensioenoplossingen voor alle werkgevers en werknemers in de digitale sector. De uitvoering van de pensioenoplossingen dient correct, maatschappelijk verantwoord en (kosten)efficiënt te geschieden. De ambitie is een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds te zijn dat zijn financiële verplichtingen en ambities nu en in de toekomst waar kan maken. Het fonds heeft de visie om zowel binnen de huidige als de komende wettelijke kaders naar goede pensioenvoorzieningen te streven. Communicatie en transparantie acht TrueBlue van groot belang ten einde betrokkenheid te realiseren alsook pensioenbewustzijn en verwachtingen te managen.

Het bestuur van het fonds streeft als eindverantwoordelijk uitvoerder van de door sociale partners overeengekomen pensioenregelingen naar een optimale kwaliteit, zorgvuldigheid en openheid met betrekking tot die uitvoering. Het beleid is erop gericht om de missie en visie te verwezenlijken door de volgende strategie: Het fonds streeft ernaar het pensioenfonds voor de digitale sector in Nederland te worden. Dit willen we bewerkstelligen door een zichtbaar en gerenommeerd merk te worden dat als vanzelfsprekend op de *shortlists* van MKB-ondernemingen in de digitale sector zal staan. Deze positie willen we bereiken door onze sterke, relevante producten (middelloon- en beschikbare premieregelingen) de merklading mee te geven die ze verdienen. Een merklading die aansluit bij de belevingswereld van onze bestaande en potentiële klanten en die een tegenwicht vormt voor de stigma's die in onze branche nog steeds leven. Een merk bovendien, dat zich in uitstraling en boodschap onderscheidt en zich leent voor opmerkelijkheid.

Met het sterke merk als vertrekpunt zullen we de markt gericht en proactief gaan bewerken door middel van direct marketing, ondersteund door kanalen en initiatieven die onze naamsbekendheid en zichtbaarheid zullen vergroten. De *direct marketing* en de daarop volgende *follow-up* moeten leiden tot het genereren van voldoende leads om binnen 3 jaar naar 5.000 actieve deelnemers te groeien. We zien daarbij belangrijke kansen in ondermeer de ondernemingspensioenfondsen, start-ups en bedrijven die van hun bestaande regelingen af willen. Niet onbelangrijk hierin is onze samenwerking met Nederland ICT, die we nog nadrukkelijker willen gaan benutten.

Binnen deze strategie streeft het fonds naar een evenwichtig en zorgvuldig vormgegeven beleid, waarbij:

- Risico's worden afgewogen en adequaat worden gemanaged;
- Processen goed en adequaat worden ingericht en op beheerste wijze worden uitgevoerd en vastgelegd;
- Communicatie over het beleid begrijpelijk is voor alle *stakeholders*;
- Sprake is van een kostenefficiënt proces, waarin kosten worden gemonitord en er goed inzicht bestaat in de feitelijke kosten.

Als randvoorwaarden gelden hierbij:

- Het verkrijgen en behouden van voldoende solvabiliteit voor het voldoen aan de lange termijn verplichtingen binnen de middelloonregelingen;
- Het laten aansluiten van de collectieve beleggingsportefeuille bij de risicobereidheid van de deelnemers in de beschikbare premieregeling;
- Het behoud van een solide reputatie van het fonds, vertrouwen bij de (voormalige) deelnemers en hun nabestaanden en werkgevers;
- Het voldoen aan de vereisten van toezichthouders en wet- en regelgeving.

Om dit te kunnen bereiken heeft het fonds een organisatie opgezet, waarbinnen de uitvoering van de pensioenregeling en het beheer van het vermogen op een adequate en gecontroleerde manier kan plaats vinden.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het fonds besteedt, op grond van richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaglegging, aandacht aan maatschappelijk verantwoord beleggen. Bij de uitvoering van haar beleggingsbeleid houdt het fonds rekening met de normen en waarden waarover in onze samenleving overeenstemming bestaat. Binnen de huidige beleggingsportefeuille wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur belegt uitsluitend in ondernemingen die zij begrijpt en die zij verantwoord acht. Het betreft vooral algemene, sociale en economische aspecten. Het bestuur neemt deze aspecten ook mee bij het in acht nemen van de evenwichtige belangenbehartiging en bij haar uitbestedingsbeleid en beloningsbeleid.

De wijze waarop het pensioenfonds georganiseerd is en de interne beheersing van processen en procedures zijn beide aspecten die betrekking hebben op maatschappelijk verantwoord beleggen. Ook heeft het fonds vastgesteld dat er geen bestuursleden zijn die als *insider* kunnen worden aangemerkt.

Samenwerkende organisaties

De volgende organisaties benoemen leden in het bestuur en/of het verantwoordingsorgaan:

1. Werkgeversvereniging ICT
Postbus 401
3440 AK Woerden
telefoonnummer: 0348 49 36 37
www.wgvict.nl

2. FNV
Postbus 9208
3506 GE Utrecht
telefoonnummer: 0900 9690
www.fnv.nl

3. CNV Vakmensen
Postbus 2525
3500 GM Utrecht
telefoonnummer: 030 7511007
www.cnvvakmensen.nl

4. De Unie
Postbus 400
4100 AK Culemborg
telefoonnummer: 0345 851 851
www.unie.nl

1.3 Het bestuur

Het bestuur van TrueBlue bestaat uit zeven leden: drie vertegenwoordigers namens werkgevers, drie vertegenwoordigers namens werknemers en één vertegenwoordiger namens gepensioneerden. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid behartigt het bestuur op evenwichtige wijze de belangen van alle betrokkenen bij TrueBlue. Deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en aangesloten bedrijven kunnen rekenen op deskundig en integer handelen van het bestuur.

Bestuursleden mogen alleen worden benoemd als De Nederlandsche Bank (DNB) toestemming tot benoeming heeft gegeven. Naar het oordeel van DNB moeten de personen die het beleid van een fonds (mede) bepalen voldoende deskundig zijn en beschikken over de juiste competenties met het oog op de belangen van de (gewezen) deelnemers en overige belanghebbenden. De bestuursleden worden daarom getoetst op geschiktheid. Het bestuur wordt bijgestaan door externe adviseurs.

Het bestuur is op 31 december 2015 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Geboortejaar	Benoemd tot	Rol	Organisatie
De heer J.P. Keukelaar	1946	31 december 2019	Voorzitter	Werkgeversvereniging ICT
De heer J. Tuk	1950	31 december 2016	Plv voorzitter	Werkgeversvereniging ICT
Vacature		31 december 2018	Bestuurslid	Werkgeversvereniging ICT

Leden werknemers	Geboortejaar	Benoemd tot	Rol	Organisatie
De heer S. Dijkstra	1942	31 december 2015	Secretaris	FNV
De heer J.W. Eggen	1963	31 december 2016	Plv secretaris	De Unie
De heer H.W.T. de Vaan	1974	31 december 2017	Bestuurslid	CNV Vakmensen

Leden pensioengerechtigden	Geboortejaar	Benoemd tot	Rol	Organisatie
De heer R.H. de Ridder	1949	31 december 2017	Bestuurslid	-

Een overzicht van de nevenfuncties treft u aan in bijlage 1.

Wisselingen in het bestuur

De heer S. Dijkstra is per 1 januari 2016 afgetreden als bestuurslid namens de werknemersvertegenwoordiging. Vanuit FNV is de heer R. Barnhoorn als beoogd opvolger van de heer Dijkstra voorgedragen. DNB heeft op 16 februari 2016 ingestemd met de voorgenomen benoeming.

Bijeenkomsten

Het bestuur is in het verslagjaar negentien keer bijeengekomen: 27 januari, 2 februari, 9 maart (ALM-studie), 14 april, 16 april, 23 april (nFTK), 12 mei (nFTK), 19 mei (met het verantwoordingsorgaan inzake het nFTK), 27 mei (ALM-studie), 28 mei (met sociale partners inzake het nFTK), 9 juni, 16 juni, 7 juli (workshop risicomanagement), 28 september (met sociale partners inzake het nFTK), 29 september, 3 november, 24 november, 14 december en 21 december (met raad van toezicht inzake strategie fonds).

1.4 Dagelijks Bestuur

Het dagelijks bestuur van het fonds bestaat uit de voorzitter van het bestuur, de heer J.P. Keukelaar, en de secretaris, de heer S. Dijkstra. Vanaf 1 januari 2016 treedt de heer R.H. de Ridder toe als secretaris van het pensioenfonds. DNB heeft op 14 januari 2016 ingestemd met de benoeming van de heer De Ridder als secretaris. Het dagelijks bestuur heeft in 2015 negen maal vergaderd. De vergaderingen vonden plaats op 20 januari, 17 maart, 21 mei, 23 juni, 1 september, 28 september, 27 oktober, 8 december en 15 december 2015.

Het dagelijks bestuur is het aanspreekpunt voor de pensioenuitvoerder voor de dagelijkse zaken. Alle operationele besluiten worden voorgelegd aan het bestuur, tenzij het dagelijks bestuur een mandaat heeft gekregen van het bestuur. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het fonds, in overeenstemming met wat is vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

1.5 Bestuurlijke commissies

In verband met toenemende complexiteit en de vele taken van het bestuur, heeft het fonds een aantal bestuurlijke commissies ingesteld. Deze commissies doen voorbereidend werk in kwesties waarover het bestuur een besluit moet nemen. Zij kunnen in de voorbereidingsfase dieper ingaan op de achtergronden en consequenties van te nemen beleidsbeslissingen. Tevens kan voor verdere uitvoering van besluiten een specifiek mandaat aan de commissies worden verleend. De leden van de bestuurlijke commissies kunnen zich laten bijstaan door externe deskundigen.

In 2015 waren de volgende bestuurlijke commissies werkzaam:

Beleggingscommissie

De beleggingscommissie stelt jaarlijks het beleggingsplan van het fonds op en houdt toezicht op de uitvoering ervan. In het verslagjaar werd de beleggingscommissie bijgestaan door de heer R. van Asselt, beleggingsadviseur van Sprenkels & Verschuren. De vergaderingen van de beleggingscommissie vonden plaats op 3 februari, 2 juni, 9 juli (site visit bij NN Investment Partners), 15 september, 10 november en 10 december 2015.

Jaarwerkcommissie

De jaarwerkcommissie heeft een voorbereidende rol bij het tot stand komen van het jaarverslag en het actuariële rapport. Voor de vergaderingen van de jaarwerkcommissie worden eveneens de adviserend actuaire, certificerend actuaire, accountant en vermogensbeheerder uitgenodigd. De jaarwerkcommissie is op 20 januari en 12 mei 2015 bijeengekomen.

Dispensatiecommissie

Voor de uitvoering van het dispensatiebeleid heeft het fonds een dispensatiecommissie. In 2015 was de heer D. Kleinloog van Sprenkels & Verschuren de externe adviseur voor de dispensatiecommissie. In het verslagjaar heeft er geen vergadering plaatsgevonden van de dispensatiecommissie. De commissie heeft haar werkzaamheden per e-mail afgewikkeld.

Communicatiecommissie

De communicatiecommissie heeft richting het bestuur een voorbereidende en adviserende rol betreffende het beleid rondom de communicatie richting werkgevers, deelnemers en gepensioneerden. De communicatiecommissie komt minimaal één keer per jaar bijeen voor een vergadering. Daarnaast worden diverse zaken telefonisch, dan wel per e-mail afgewikkeld. De vergaderingen van de communicatiecommissie hebben plaatsgevonden op 17 februari, 19 mei, 17 september, 16 november en 8 december 2015.

Pensioencommissie

De pensioencommissie heeft richting het bestuur een voorbereidende rol bij het opstellen van de reglementen, statuten en overeenkomsten. De pensioencommissie heeft in het verslagjaar geen reguliere vergadering gehad, maar heeft de werkzaamheden telefonisch en per e-mail afgewikkeld.

De samenstelling van de commissies is terug te vinden in bijlage 2.

1.6 Het verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Door het verantwoordingsorgaan wordt jaarlijks een oordeel gegeven over de beleidskeuzes, de handelswijze en het gevoerde beleid van het bestuur. Dit oordeel werd voor commentaar voorgelegd aan het bestuur. Het oordeel van het verantwoordingsorgaan en de reactie van het bestuur hierop werden integraal opgenomen in het jaarverslag.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit één vertegenwoordiger namens de werkgevers, drie vertegenwoordigers namens de werknemers en één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden. Het verantwoordingsorgaan heeft in het verslagjaar zeven keer vergaderd. Naast de eigen vergaderingen van het verantwoordingsorgaan, heeft het verantwoordingsorgaan ook twee bijeenkomsten gehad met het algemeen bestuur (19 mei inzake het nFTK en 9 juni in verband met het jaarwerk), twee met het dagelijks bestuur (17 september inzake de haalbaarheidstoets en 17 november een reguliere vergadering) en twee met de raad van toezicht (29 mei en 11 december).

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2015 was als volgt:

Leden	Geboortejaar	Functie	Benoemd tot*	Namens
De heer G. van de Beek	1946	Plv voorzitter	30 juni 2018	Pensioengerechtigden
De heer M.J. Overweg	1948	Secretaris	30 juni 2018	Actieve deelnemers
De heer B.H.G. Rohling	1949	Voorzitter	30 juni 2018	Actieve deelnemers
De heer M. van Velzen	1969	Lid	30 juni 2018	Actieve deelnemers
Vacature				Werkgevers

* Alle leden zijn per 1 juli 2014 benoemd voor een periode van ten hoogste vier jaar en kunnen volgens de Code pensioenfondsen in beginsel twee maal worden herbenoemd. Omdat ieder jaar twee leden aftreden volgens een rooster van aftreden, zullen de eerste aftredingen in het jaar 2016 plaatsvinden. Het verantwoordingsorgaan dient nog een rooster van aftreden op te stellen.

1.7 Raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie onafhankelijke deskundigen en heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn neergelegd in de Pensioenwet.

De samenstelling van de raad van toezicht per 31 december 2015 was als volgt:

Leden	Geboortejaar	Functie	Benoemd tot*
De heer M. Simon	1960	Lid	30 juni 2018
De heer M. Straatmeijer	1955	Voorzitter	30 juni 2018
Mevrouw M. de Vos	1962	Lid	30 juni 2018

* Ieder lid van de raad van toezicht treedt uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af volgens een door de raad van toezicht op te stellen rooster van aftreden. Een lid van de raad van toezicht kan maximaal één keer worden herbenoemd. De raad van toezicht dient het rooster van aftreden nog op te stellen.

De raad van toezicht wordt ondersteund door de onafhankelijk secretaris, de heer L.S. Rietema.

1.8 Klachten- en geschillenprocedure

Het fonds beschikt over een klachten- en geschillenprocedure. De geschillenprocedure is uitsluitend van toepassing op de beslissingen van het fonds op grond van de pensioenreglementen van het fonds. Geschillen worden afgehandeld door de geschillencommissie. De geschillencommissie bestaat uit twee onafhankelijke leden die door het bestuur worden benoemd. De commissie wordt ondersteund door een secretaris.

Klachten over de uitvoering van de pensioenregeling kunnen worden gestuurd aan de administrateur. De klachten- en geschillenprocedure zijn gepubliceerd op de website van het pensioenfonds. Klachten zijn afgehandeld conform de klachtenregeling. In het verslagjaar hebben zich geen geschillen voorgedaan.

De geschillencommissie is op 31 december 2015 als volgt samengesteld:

Leden	Benoemd tot
De heer I. Slikkerveer	1 januari 2020
De heer J.H.M. van de Vall	1 januari 2020

1.9 Uitbesteding

Het fonds werkt samen met de volgende externe partijen.

Adviserend actuaris

Sprenkels & Verschuren

De heer drs. D. Kleinloog A.A.G.

Haaksbergweg 13

1101 BP Amsterdam

Telefoonnummer: 020 564 31 10

Certificerend actuaaris

Triple A Risk Finance Certification B.V.
De heer drs. H. Veerman A.A.G. R.B.A.
Postbus 12038
1100 AA Amsterdam ZO
Telefoonnummer: 020 707 3640

Accountant

Mazars Paardekooper Hoffman Accountants N.V.
De heer drs. C.A. Hartevelde RA
Postbus 23123
3001 KC Rotterdam
Telefoonnummer: 088 277 15 76

Pensioenadministrateur

Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V.
Postbus 3183
3502 GD Utrecht
Telefoonnummer: 030 245 39 99

Het bestuur van TrueBlue heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een uitvoeringsorganisatie. De specifieke werkzaamheden zijn vastgelegd in een mantelovereenkomst en een pensioenbeheerovereenkomst. Het bestuur blijft, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk voor de juiste uitvoering van de uitbestede taken. De administratie van de pensioenregeling is in handen van Syntrus Achmea Pensioenbeheer. TrueBlue heeft tot 31 december 2016 een administratieovereenkomst gesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer. In deze administratieovereenkomst zijn afspraken vastgelegd over de (specifieke) werkzaamheden die Syntrus Achmea voor TrueBlue verricht. Afspraken over het niveau van de service en dienstverlening zijn vastgelegd in een service level agreement. Over deze serviceafspraken wordt per kwartaal door Syntrus Achmea verantwoording afgelegd aan het bestuur.

Klantenraad

TrueBlue is binnen Syntrus Achmea vertegenwoordigd in de Klantenraad. De klantenraad bestaat uit 15 leden en wordt vertegenwoordigd door de klanten van Syntrus Achmea Pensioenbeheer. De klantenraad heeft een klankbordfunctie. De klantenraad adviseert de directie van Syntrus Achmea Pensioenbeheer gevraagd of ongevraagd over de doelstelling, het algemene beleid en de strategische ontwikkeling en de implementatie van organisatorische maatregelen die voortvloeien uit de strategische ontwikkeling, met name in het licht van belangrijke bewegingen in de markt van pensioen.

Vermogensbeheer*Adviseur vermogensbeheer*

Sprenkels & Verschuren
De heer ir R. van Asselt
Haaksbergweg 13
1101 BP Amsterdam

Vermogensbeheerders

NN Investment Partners
De heer Y. van Heerwaarden
Postbus 90470
2509 LL Den Haag

Syntrus Achmea Real Estate & Finance
De heer J. Koch
Postbus 59347
1040 KH Amsterdam

Vanguard Asset Management Ltd
De heer C. Bezuijen
World Trade Center Amsterdam – Tower D, Level 2
Strawinskylaan 261
1077 XX Amsterdam

Achmea Investment Management
De heer M. van der Weide
Postbus 3183
3502 GD Utrecht

Het beheer van het fondsvermogen is in 2015 uitbesteed aan NN Investment Partners, Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Vanguard Asset Management Ltd. Het vermogensbeheer van de beschikbare premiereregeling is uitbesteed aan Achmea Investment Management. Met de vermogensbeheerders zijn beheerafspraken gemaakt. Deze worden jaarlijks in een mandaat vastgelegd. De afspraken betreffen onder meer de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de *performancemeting*, de *benchmarks* en de risicometing en – beheersing. Het bestuur stelt jaarlijks het beleggingsplan vast. In dit plan wordt onder meer voor elke beleggingscategorie het percentage van het totaal belegde vermogen vastgesteld en de toegestane marges.

Compliance officer

De compliance officer van het fonds is de heer R. Mersch van GBA Accountants & Adviseurs. De compliance officer draagt onder andere zorg voor de toetsing van de naleving van de gedragscode door het bestuur. Deze toets wordt jaarlijks uitgevoerd.

GBA Accountants & Adviseurs
De heer R. Mersch
Eisenhowerlaan 134
2517 KN Den Haag

Herverzekering

Zwitserleven
Postbus 5000
1180 KA Amstelveen

ElipsLife
Postbus 191
1180 AD Amstelveen

Bij Zwitserleven is het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico (premiëvrijstelling bij arbeidsongeschiktheid) herverzekerd voor de DB-regeling. Bij ElipsLife is herverzekerd het overlijdensrisico en de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor de DC-regeling, het WIA-excedentpensioen en het ANW-hiaatpensioen.

2 Ontwikkelingen

2.1 Bestuursbesluiten

De belangrijkste besluiten van het bestuur in het verslagjaar worden hier kort weergegeven:

Vaststelling jaarverslag 2014

Het bestuur van het fonds heeft op 9 juni 2015 het jaarverslag en de jaarrekening van het pensioenfonds over het jaar 2014 vastgesteld en goedgekeurd. De verslagstaten zijn in juni 2015 bij DNB gedeponereerd. Het verantwoordingsorgaan heeft een eigen verslag gemaakt dat in het jaarverslag is opgenomen. Ook het verslag van de raad van toezicht is in het jaarverslag 2014 opgenomen.

ABTN 2015

De inwerkingtreding van het nFTK was aanleiding voor het fonds het beleid te herijken. Het bestuur heeft de ABTN geactualiseerd aan de gewijzigde regelgeving en vastgesteld in de vergadering van 9 juni 2015. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd over de ABTN. Vervolgens is de geformuleerde risicohouding, die in samenspraak met sociale partners en het verantwoordingsorgaan is vastgesteld, in de ABTN geïntegreerd. Deze herziene ABTN is op 1 oktober ingediend bij DNB.

Uitbestedingsbeleid

In de Code Pensioenfondsen zijn overkoepelende thema's opgenomen, die zowel het eigen functioneren van het fonds als van dienstverleners behelzen. Een van de thema's is uitbesteding. Dientengevolge heeft het bestuur haar uitbestedingsbeleid vastgesteld. In het uitbestedingsbeleid legt het bestuur onder andere vast dat het fonds zicht heeft op het beloningsbeleid van derden aan wie werkzaamheden worden uitbesteed. Daarnaast dient het beloningsbeleid betrokken te worden bij de keuze voor de derde waaraan werkzaamheden worden uitbesteed. Het uitbestedingsbeleid is in het verslagjaar geactualiseerd.

Verhoging pensioenleeftijd

Omdat alle actieve deelnemers in de pensioenregeling voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en op 31 december 2005 (55-plus regeling) in 2014 de maximale pensioenleeftijd (65 jaar) hebben bereikt, heeft het bestuur besloten deze regeling met ingang van 1 januari 2015 op te heffen. Alle slapers die nog in deze regeling zaten, zijn per deze datum omgezet naar de pensioenregeling voor deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 en voor alle deelnemers waarvan de arbeidsovereenkomst is ingegaan op of ná 1 januari 2006 (55-min regeling), waarbij de pensioenrichtleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar. Dit betekent dat de middelloonregeling sinds 1 januari 2015 nog maar één basisregeling kent. De omzetting heeft plaatsgevonden op basis van de omzettingfactoren die golden per 1 januari 2015.

Kostenopslag in de premie

Bij het jaarwerk voor boekjaar 2014 is geconstateerd dat door aansluiting van de Ricoh ondernemingen bij TrueBlue, de opslag voor kosten ter grootte van 11% van de actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw in de basis-middelloonregeling naar verwachting naar beneden kan worden bijgesteld. In het verslagjaar is de kostenopslag onderzocht. Aangezien de actuarieel benodigde premie voor de komende jaren minder goed voorspelbaar is dan de doorsneepremie, heeft het bestuur besloten om de opslag voor kosten in de premie voor de basis-middelloonregeling vanaf 1 januari 2016 vast te stellen op 7% van de doorsneepremie.

Opslag kosten 2015

De opslag voor de kosten is in 2015 niet toereikend geweest. Dit tekort kan op twee manieren worden opgevangen. Enerzijds door het verlies op de kosten te onttrekken uit de algemene middelen van het fonds. Dit heeft een daling van de dekkinggraad van circa 0,2%-punt tot gevolg. Anderzijds is het mogelijk de werkelijke kosten 2015 te verwerken in de kostendekkende premie 2015. De extra kosten leiden tot een niet kostendekkende doorsneepremie voor het jaar 2015. Het

verschil bedraagt naar verwachting circa 0,5% van de pensioengrondslagsom. Het bestuur is van mening dat het fonds dit verlies moet dragen en heeft besloten de kosten te onttrekken uit de algemene middelen van het fonds.

Geen pensioenopbouw boven €100.000

De bovengrens tot waar pensioenopbouw fiscaal ondersteund wordt, is per 1 januari 2015 € 100.000. Voor deelnemers met een inkomen boven € 100.000 komt er een mogelijkheid voor een netto pensioen op vrijwillige basis. Voor pensioenfondsen is het pas verantwoord een netto pensioenregeling aan te bieden als er naar verwachting een relatief grote groep deelnemers is die er gebruik van maakt. Dit is bij TrueBlue niet het geval door het beperkt aantal deelnemers in de excedentregeling. Het bestuur heeft besloten de mogelijkheid voor pensioenopbouw boven de € 100.000 niet mogelijk te maken vanwege het gebrek aan schaalgrootte, de ingewikkeldheid van het inrichten van een netto-regeling en de hoge kosten die daarmee gemoeid zijn. De betreffende werkgevers en deelnemers zijn hierover per brief geïnformeerd.

Opslagen beschikbare premieregeling

De premie voor de beschikbare premieregeling bestaat uit de netto beschikbare premie op basis van de beschikbare premiestaffel, verhoogd met een opslag ter grootte van 22%. Deze opslag is vastgesteld en bestaat uit:

- 10% voor het verzekeren van risico partnerpensioen, risico wezenpensioen en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid;
- 10% reglementaire stabiliteitsopslag;
- 2% voor administratie- en uitvoeringskosten.

In het verslagjaar zijn de opslagen beoordeeld op toereikendheid. Besloten is de opslagpercentages te handhaven.

Afkoop- en flexibiliseringsfactoren 2016

In het boekjaar 2014 zijn er relatief grote resultaten geboekt op de verschillende flexibiliseringsmogelijkheden bij TrueBlue. Het grote resultaat op flexibilisering werd voornamelijk veroorzaakt doordat de flexibiliseringsfactoren zijn gebaseerd op een rekenrente van 4%. Door deze hoge rekenrente ontstond er bij flexibilisering een verschil tussen de marktwaarde van de aanspraken vóór en na omzetting. In dit kader is voorgesteld de flexibiliseringsfactoren te vernieuwen en te baseren op de marktrente. Het bestuur heeft de afkoop- en flexibiliseringsfactoren voor 2016 vastgesteld en heeft besloten de afkoop- en flexibiliseringsfactoren voortaan jaarlijks vast te stellen op basis van de recente rentetermijnstructuur per 30 september van enig jaar en het juiste startjaar.

Terugvloeien bijzonder partnerpensioen

Per 1 januari 2015 is de Pensioenwet gewijzigd met betrekking tot het recht op bijzonder partnerpensioen. In de regel vervalt de waarde van het bijzonder partnerpensioen bij overlijden van de ex-partner aan het pensioenfonds. Vanaf 1 januari 2015 is het toegestaan om in de pensioenregeling op te nemen dat de waarde van het bijzonder partnerpensioen ten gunste komt van de (gewezen) deelnemer als de ex-partner eerder overlijdt dan de (gewezen) deelnemer. Het betreft een bevoegdheid van het fonds.

Het bestuur heeft besloten de huidige werkwijze te handhaven (de waarde van het bijzonder partnerpensioen vervalt bij overlijden van de ex-partner aan het pensioenfonds).

Dienstverleningsrapportages

Het bestuur beoordeelt elk kwartaal de dienstverleningsrapportages teneinde na te gaan of de gemaakte afspraken door zowel de administrateur als de vermogensbeheerder worden nagekomen. Eventuele afwijkingen van de afspraken moeten worden toegelicht en waar nodig worden aanvullende afspraken gemaakt om herhaling te voorkomen.

Staalbankiers

In verband met de beëindiging van de dienstverlening van Staalbankiers is er in het verslagjaar een rekening geopend bij ABN AMRO. Het bankrekeningnummer is gewijzigd. Er is een nieuwsbericht op de website geplaatst.

Aansluiting Ondernemingspensioenfonds Ricoh

Met ingang van 1 januari 2015 voert TrueBlue de pensioenregeling uit van de medewerkers van Ricoh Nederland B.V. (circa 1.260 medewerkers), Ricoh Europe SCM B.V. (circa 30 medewerkers), Ricoh International B.V. (circa 90

deelnemers) en Ricoh Europe (Netherlands) B.V. (circa 195 medewerkers). Het ondernemingspensioenfonds Ricoh is per deze datum geliquideerd. Met de aansluiting van Ricoh Nederland B.V. komt er een premievolume van circa 8,5 mln over naar TrueBlue. De aan Ricoh Nederland B.V. verleende vrijstelling van verplichte deelname aan TrueBlue komt te vervallen vanaf 1 januari 2015. De vrijstelling blijft wel gelden voor reeds opgebouwde pensioenaanspraken. Medewerkers die voor 1 mei 2014 bij Ricoh Nederland B.V. in dienst zijn gekomen met een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd bouwen vanaf 1 januari 2015, over het bruto jaarsalaris tot maximum €62.102, pensioen op in de middelloonregeling van TrueBlue. Over het variabele sales inkomen en over het bruto jaarsalaris boven dit grensbedrag wordt in de excedentregeling van de beschikbare premiereregeling pensioen opgebouwd. Medewerkers die vanaf 1 mei 2014 een (nieuwe) arbeidsovereenkomst met Ricoh overeenkomen, bouwen vanaf 1 januari 2015 pensioen op in de beschikbare premiereregeling. Daarnaast voert TrueBlue de overgangsregeling (VPL) van Ricoh Nederland uit vanaf 1 januari 2015. Ricoh Europe SCM B.V., Ricoh International B.V. en Ricoh Europe (Netherlands) B.V. nemen vanaf 1 januari 2015 op vrijwillige basis deel aan de pensioenregeling van het Pensioenfonds TrueBlue. Deze vrijwilligheid geldt omdat de werkgever niet verplicht is de ICK-cao te volgen.

Vaststelling VPL-premie Ricoh

Conform artikel 26 van het Pensioenreglement 2007 van het Ricoh pensioenfonds is er voor de werknemers die op 31 december 2001 deelnamen aan de pensioenregeling van het Ricoh pensioenfonds en ook op 31 december 2006 nog deelnemer waren aan de pensioenregeling van het Ricoh pensioenfonds een overgangsregeling van toepassing (hierna: VPL-regeling). De VPL-regeling van Ricoh Nederland en Ricoh Europe SCM wordt met ingang van 1 januari 2015 tot uiterlijk 1 januari 2022 uitgevoerd door TrueBlue. Uit hoofde van de VPL-regeling zijn op 31 december 2006 voorwaardelijke aanspraken op extra ouderdomspensioen en meeverzekerd partnerpensioen toegezegd. De opbouw en financiering van deze voorwaardelijke aanspraken vindt recht evenredig in 15 jaar plaats tussen 1 januari 2007 en 1 januari 2022. Dit houdt in dat voor de deelnemers per 1 januari 2015 8/15e deel van de totale VPL-aanspraken onvoorwaardelijk is ingekocht. De VPL-voorschotpremie voor het jaar 2015, als percentage van de pensioengrondslagsom van de deelnemers in de middelloonregeling van TrueBlue, bedraagt 2,7% voor Ricoh Nederland en 1,1% voor Ricoh Europe SCM. Aan het einde van het jaar zullen de definitieve werkelijke kosten (als gevolg van afwijkingen tussen de verwachte en werkelijke vervroegde pensioeningangen) verrekend worden met de VPL-voorschotpremies voor het jaar 2016.

Dispensatiebeleid

Hoewel TrueBlue geen wettelijk verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds is, nemen ondernemingen die onder de werkingssfeer van de ICK-cao vallen en lid zijn van de Werkgeversvereniging ICT verplicht deel aan het fonds. Het bestuur kan besluiten vrijstelling van deelname aan een onderneming te verlenen. De mogelijkheden voor vrijstelling worden niet bepaald door de regels inzake vrijstelling op grond van het Vrijstellingsbesluit wet Bpf 2000, maar het bestuur heeft wel besloten deze regels te volgen. Door het bestuur is een dispensatieprocedure opgesteld. Deze is voor het laatst gewijzigd in november 2014. In verband met de gewijzigde pensioenregelingen in het kader van het nFTK heeft er in 2015 een hertoetsing plaatsgevonden van de verleende dispensaties.

In het verslagjaar 2015 is voor de volgende ondernemingen de verleende dispensatie gecontinueerd:

Naam bedrijf
Hewlett-Packard Nederland BV
Kyocera Document Solutions Nederland BV
Xafax Nederland B.V.

Vrijwillige aansluitingen

Het bestuur heeft in het jaar 2004 besloten dat vrijwillige aansluiting van werkgevers bij het pensioenfonds mogelijk is. Hiervoor heeft het bestuur enkele voorwaarden gesteld op basis waarvan verzoeken tot vrijwillige aansluiting getoetst worden. In het verslagjaar 2015 is aan de volgende ondernemingen toestemming verleend om zich vrijwillig aan te sluiten:

Naam bedrijf	Aansluiting bij	Periode	Aantal deelnemer
--------------	-----------------	---------	------------------

Business Solutions 30 Holland B.V.	Middelloodregeling	1-6-2015 tot 1-6-2020	13
Conversicom B.V.	Beschikbare premieregeling	1-9-2015 tot 1-9-2017	1
Experius B.V.	Beschikbare premieregeling	1-7-2015 tot 1-4-2017	15
GuruScan B.V.	Middelloodregeling	1-9-2015 tot 1-9 -2020	1
Itec	Middelloodregeling	1-7-2015 tot 1-7-2020	7
Loohuis Communicatie & IT B.V.	Beschikbare premieregeling	1-1-2015 tot 1-1-2017	17
Olyses E.T.A.B	Beschikbare premieregeling	1-3-2015 tot 1-3-2017	2
Peppered BV	Beschikbare premieregeling	1-1-2015 tot 1-1-2017	6
Peppered Projects	Beschikbare premieregeling	1-1-2015 tot 1-1-2017	9
Profcom-IT VOF	Middelloodregeling	1-3-2015 tot 1-3-2020	1
Seven IT	Beschikbare premieregeling	1-3-2015 tot 1-3-2017	1
Zeibur B.V.	Beschikbare premieregeling	1-4-2015 tot 1-4-2017	2

2.2 Governance

Door de invoering van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen veranderde de bestuurssamenstelling per 1 juli 2014 doordat een bestuurslid namens pensioengerechtigden zitting nam in het bestuur. Bij de inrichting van het nieuwe paritaire bestuursmodel heeft het bestuur gekozen voor een gewogen stemverhouding. Dit is in de statuten opgenomen. De toepassing van gewogen stemverhoudingen wordt door DNB aangemerkt als bijzondere omstandigheid. Het bestuur heeft de gewogen stemverhouding eind 2015 geëvalueerd. Het bestuur is unaniem van mening dat de gewogen stemverhouding goed uitvoerbaar is en geen scheve verhoudingen binnen het bestuur veroorzaakt. Alle geledingen kunnen zich nog steeds goed vinden in de gewogen stemverhouding en zien geen reden om dit aan te passen. DNB is geïnformeerd over de uitkomst van de evaluatie.

Code Pensioenfondsen

Tijdens de ontwikkeling van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen stelden de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid de Code Pensioenfondsen (de Code) op. Doel van de Code is de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Ook de communicatie met de belanghebbenden zoals werkgevers, deelnemers en gepensioneerden, moet door de Code transparanter worden. Tot slot moet de Code bijdragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. De Code trad op 1 januari 2014 in werking. De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verankerde de Code per 1 juli 2014 wettelijk. De Monitoringcommissie Code pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

De Code vervangt de Principes voor goed pensioenfondsbestuur uit 2005. De Code legt de nadruk op het beïnvloeden van het gedrag van bestuurders, intern toezichthouders en belanghebbenden in de verantwoordingsfunctie. Per orgaan zijn normen opgenomen over taak en werkwijze, samenstelling en zittingsduur, geschiktheid, benoeming, schorsing en ontslag. Daarnaast zijn overkoepelende thema's opgenomen. De thema's gaan zowel over het eigen functioneren van het fonds als van dienstverleners. Voorbeelden hiervan zijn integraal risicomanagement, communicatie en transparantie, verantwoord beleggen, kosten, uitvoering en uitbesteding, geschiktheid, diversiteit, integer handelen en beloningsbeleid.

Pensioenfondsen leven de Code na op basis van het pas toe of leg uit-beginsel. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het jaarverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Het pensioenfonds streeft er naar alle normen uit de Code na te leven. In de volgende gevallen wordt afgeweken van normen uit de Code:

- Norm 54 'RvT stelt voor iedere toezichthouder een specifieke profielschets op'
Toelichting: De profielschetsen voor de individuele leden van de raad van toezicht zullen in de junivergadering van 2016 van de raad worden besproken en vastgesteld.
- Norm 55 'Voor RvT is eigen functioneren continue aandachtspunt. Jaarlijkse evaluatie en driejaarlijks met derde'
Toelichting: De raad heeft op 12 april jl. een zelfevaluatie gehouden. In 2017 zal een externe partij bij de evaluatie worden betrokken. Het verantwoordingsorgaan zal worden geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie.
- Norm 56 'VO bevordert geschiktheid en diversiteit van zijn leden'
Toelichting: Het verantwoordingsorgaan heeft een geschiktheidsmatrix opgesteld en volgt diverse opleidingen. De diversiteit bij het verantwoordingsorgaan blijft, net als bij het bestuur, een punt van aandacht.
- Norm 66 'Bestuur stelt diversiteitsbeleid vast. Jaarlijkse beoordeling en driejaarlijkse evaluatie'
Toelichting: het diversiteitsbeleid is vastgesteld en opgenomen in het functieprofiel. Vastlegging in een apart document heeft niet plaatsgevonden.
- Norm 67 'In bestuur, VO zitten tenminste één man en één vrouw'
Toelichting: Het bestuur streeft naar diversiteit, maar heeft wel het standpunt dat geschiktheid boven diversiteit gaat. Het bestuur heeft in het functieprofiel opgenomen hoe de gewenste diversiteit in leeftijd en geslacht samengesteld wordt. Zowel in het bestuur als in het VO zitten geen vrouwen.
- Norm 68 'In bestuur, VO zitten ten minste één lid boven en één lid onder 40 jaar'
Toelichting: Alle leden in het bestuur en het verantwoordingsorgaan zijn ouder dan 40 jaar. Het bestuur ondersteunt initiatieven van benoemende organisaties en stelt potentiële kandidaten jonger dan 40 jaar in de gelegenheid om ervaring als (aankomend) bestuurder op te doen bij TrueBlue. Het bestuur streeft naar diversiteit, maar heeft wel het standpunt dat geschiktheid boven diversiteit gaat. Het bestuur heeft in het functieprofiel opgenomen hoe de gewenste diversiteit in leeftijd en geslacht vormgegeven kan worden.

Deskundigheidsbevordering

De deskundigheid van individuele bestuursleden en het bestuur als geheel van pensioenfondsen heeft al enige tijd bijzondere aandacht binnen de pensioensector. Ook het bestuur hecht er groot belang aan dat het fonds op deskundige wijze wordt bestuurd. Het bestuur heeft een geschiktheidsplan met een daarbij behorende geschiktheidsmatrix opgesteld. Aan de hand van het geschiktheidsplan wil het bestuur het functioneren van het gehele bestuur en het individuele bestuurslid bevorderen door duidelijke afspraken te maken over het ontwikkelen en op peil houden van geschiktheid. Het geschiktheidsplan wordt jaarlijks geactualiseerd en is ook in het verslagjaar geactualiseerd.

Het bestuur heeft een actieve houding in het bijwonen van bijeenkomsten die georganiseerd worden door de toezichthouders, de Pensioenfederatie en de uitvoerders. De bijeenkomsten worden door een afvaardiging van het bestuur bijgewoond waarna een terugkoppeling aan de overige bestuursleden verzorgd wordt.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur hecht grote waarde aan permanente aandacht voor de geschiktheid van het verantwoordingsorgaan. In overleg met het bestuur komen de leden in aanmerking voor scholings- en andere faciliteiten.

Profielschetsen

Het bestuur werkt vanaf 2012 met een profielschets voor bestuursleden. Hierin staan onder meer de randvoorwaarden die gelden voor bestuursleden. Er geldt bijvoorbeeld een beschikbaarheid van tenminste gemiddeld 8 uur per week. Ook gelden er bepaalde geschiktheidseisen. Daarnaast moeten bestuursleden beschikbaar zijn voor deelname in een bestuurscommissie. In het profiel staan ook competenties. De profielschets is begin 2014 geactualiseerd in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen. Daarnaast zijn in 2014 ook profielschetsen opgesteld voor de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft in het verslagjaar ook profielschetsen opgesteld voor de verschillende bestuurscommissies.

Zelfevaluatie

Het bestuur heeft een procedure vastgesteld voor een periodieke zelfevaluatie. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Het doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren. Het bestuur voert jaarlijks een zelfevaluatie uit. De laatste evaluatie heeft in december 2015 plaatsgevonden, onder begeleiding van een onafhankelijke partij. Uit de zelfevaluatie kwam naar voren dat de samenwerking binnen het bestuur goed is en de taakverdeling duidelijk en meestal ook evenwichtig is. Er is een open sfeer in het bestuur en bestuursleden kunnen elkaar gemakkelijk aanspreken op elkaars functioneren. De noodzakelijke tijdsbesteding is voor de leden van het dagelijks bestuur groter dan voor de rest van de bestuursleden. Het bestuur besluit volgend jaar een objectieve toetsing van het deskundigheidsniveau uit te voeren als onderdeel van de zelfevaluatie. Het kennisniveau van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden is voldoende op de meeste relevante gebieden.

Gedragscode

Het pensioenfonds heeft een gedragscode. De gedragscode geeft regels en richtlijnen voor alle bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en leden van de raad van toezicht:

- ter voorkoming van verstrengeling van belangen;
- ter vermindering van verspreiding en misbruik van vertrouwelijke informatie;
- ter voorkoming van koersmanipulatie.

Op 19 januari 2015 publiceerde de Pensioenfederatie een nieuwe versie van de modelgedragscode. De gedragscode is hier in het verslagjaar op aangepast. Volgens de geactualiseerde gedragscode is het aanvaarden of voortzetten van een nevenfunctie niet toegestaan tenzij vooraf toestemming is verleend door het bestuur. Het bestuur vindt dat iedere schijn van belangenverstrengeling voorkomen moet worden. In de gezamenlijke vergaderingen met zowel het verantwoordingsorgaan als met de raad van toezicht is hier aandacht aan besteed.

De compliance officer ziet er op toe dat een ieder handelt conform de gedragscode. Het bestuur heeft bevestigd dat er binnen het bestuur geen sprake is van insiders en dat zaken die onder de meldingsplicht of toestemming vallen, worden gemeld aan de compliance officer. Jaarlijks rapporteert de compliance officer over de uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de compliance functie. In 2015 heeft de heer R. Mersch van GBA Accountants & Adviseurs aan de hand van een vragenlijst getoetst of de bestuursleden de gedragscode in 2014 hebben nageleefd. Het bestuur heeft de rapportage naleving gedragscode besproken in de vergadering van 16 juni 2015. De toetsing van de naleving van de gedragscode over 2015 vindt plaats in het voorjaar van 2016.

Transparantiedocument

Het bestuur heeft een transparantiedocument opgesteld en op de website van het fonds gepubliceerd. Onderwerpen die hierin aan de orde komen zijn onder andere uitbesteding, het besluitvormingsproces, deskundigheid en integriteit en evaluatie functioneren. Het document is in februari 2015 geactualiseerd.

Beloningsbeleid

Het bestuur heeft met ingang van 1 januari 2016 het beloningsbeleid voor het verantwoordingsorgaan aangepast om tegemoet te komen aan de toenemende werkdruk. Het aangepaste beloningsbeleid is conform het reglement van de raad van toezicht voorgelegd aan de raad van toezicht voor goedkeuring. De raad van toezicht heeft het aangepaste beloningsbeleid voor het verantwoordingsorgaan goedgekeurd.

2.3 Communicatie

Het fonds vindt het belangrijk duidelijk en helder met alle doelgroepen te communiceren om zo een bijdrage te leveren aan meer pensioenbewustzijn. De doelgroepen moeten erop kunnen vertrouwen dat het fonds er voor hen is en zij moeten weten waar zij voor informatie terecht kunnen. Bij de toetsing van de communicatie staan de criteria van de AFM centraal. Informatie wordt getoetst op tijdigheid, juistheid en toegankelijkheid (duidelijkheid en begrijpelijkheid). Het fonds richt zich in haar communicatie vooral op de werkgevers, deelnemers, slapers en pensioengerechtigden.

De communicatie moet een juiste mix zijn van informeren en communiceren. Naast informatie geven, vindt het fonds het belangrijk om te peilen welke informatiebehoefte er is bij de doelgroepen. Het fonds wil bouwen aan haar relatie met de doelgroepen door vaker te communiceren, de communicatie meer af te stemmen op de verschillende doelgroepen en de communicatie te laten aansluiten op de interesse en het kennisniveau van de doelgroepen.

Het fonds heeft ervoor gekozen de pensioencommunicatie te laten plaatsvinden op het niveau zoals in de Pensioenwet is voorgeschreven (B1 niveau). Alle communicatie-uitingen worden in het kader van de herkenbaarheid uitgevoerd in de huisstijl van het fonds. Het fonds evalueert jaarlijks hoe de communicatie acties zijn verlopen en wat het effect is geweest.

In 2015 hebben zich bij de verzending van startbrieven en stopbrieven vertragingen voorgedaan als gevolg van aanpassing in het administratiesysteem. Deze vertragingen zijn gemeld bij de AFM en door de uitvoeringsorganisatie zijn maatregelen getroffen om herhaling te voorkomen.

Uniform Pensioenoverzicht (UPO)

De AFM stelt de eis dat actieve deelnemers jaarlijks uiterlijk 30 september een UPO moeten hebben ontvangen. De UPO's over het jaar 2014 zijn tijdig verzonden. Op de website is een actiepagina met informatie over het UPO ingericht.

Nieuwsbrieven

In maart en september 2015 zijn nieuwsbrieven verschenen voor deelnemers en gepensioneerden. Hierin is informatie opgenomen over onder andere de naamswijziging van ICK naar TrueBlue en de verhoging van de AOW-leeftijd. Daarnaast is informatie over de veranderingen in het pensioenreglement opgenomen. De nieuwsbrief wordt voor verzending aan de deelnemers ook digitaal verzonden aan werkgevers. Tevens zijn de nieuwsbrieven beschikbaar gesteld op de website.

Communicatie gepensioneerden

De gepensioneerden zijn in 2015 per brief geïnformeerd over eventuele wijzigingen in hun pensioenuitkering. Daarnaast is ook de nieuwsbrief in maart en september 2015 aan gepensioneerden verzonden.

Communicatie werkgevers

De werkgevers hebben de nieuwsbrief digitaal ontvangen. Daarnaast zijn de werkgevers in december 2015 per brief geïnformeerd over de verhoging van de premie met ingang van 1 januari 2016 en de overige kerncijfers voor 2016.

Website

De website van het fonds speelt een belangrijke rol in de communicatie van het fonds. Op de website www.trueblue.nl vinden alle doelgroepen gemakkelijk de informatie die ze zoeken over het pensioenfonds en de pensioenregelingen. Ook worden op de website nieuwsberichten geplaatst. Elke maand wordt de actuele dekkingsgraad gepubliceerd en er wordt gecommuniceerd over wijzigingen en actuele ontwikkelingen. In september 2014 heeft er een cosmetische omzetting van de website plaatsgevonden zodat de website aansluit bij de nieuwe look & feel van het pensioenfonds. In september 2015 is de website qua opzet en inrichting verbeterd. De nieuwe website voldoet aan de logische ontwikkelingen in de webwereld. Zo is de website onder andere actiegericht en responsive (waardoor deze beter te lezen is op tablet en smartphone). Ook de navigatie is vereenvoudigd door het werken met een mega drop down menu waardoor men snel inzicht krijgt. De primaire doelgroep van de website zijn de deelnemers van het fonds. Bij het openen van de website wordt dit deel van de website dan ook meteen getoond. Er kan vervolgens wel een switch gemaakt worden naar meer werkgeversinformatie.

Pensioenplanner

Eind 2015 is de pensioenplanner voor de deelnemers van de beschikbare premieregeling live gegaan. De deelnemers zijn door middel van twee brieven (één brief met een gebruikersnaam en één met een wachtwoord) geïnformeerd over de planner.

Whitepaper

Er is een whitepaper opgesteld met informatie over TrueBlue en het aanbod van de regelingen. Deze brochure is in oktober 2015 aan advieskantoren verstuurd om naamsbekendheid te creëren.

Online campagne

In het najaar van 2015 zijn voorbereidingen gestart voor een online campagne, in navolging op de direct marketingcampagne die in 2014 en in de loop van 2015 heeft plaatsgevonden. De online campagne is primair gericht op werkgevers (potentiële klanten in de digitale sector) en wordt op verschillende manieren uitgevoerd:

- Google advertising: op basis van relevante zoekwoorden advertenties inzetten op google om op die manier de doelgroep aan te spreken
- LinkedIn: gericht op specifieke doelgroep (HR/personeelszaken/ICT), vergroten van de naamsbekendheid.
- Display bannering: bekendheid vergroten door vermelding op specifieke website.
- Retargeting: Opnieuw confronteren met TrueBlue.

De online campagne is half januari 2016 van start gegaan en heeft een doorlooptijd van ongeveer drie maanden. Tussentijds kan er worden bijgestuurd door constante monitoring vanuit Ambitions.

Nieuwe Wet Pensioencommunicatie vanaf 1 juli 2015

De nieuwe Wet pensioencommunicatie trad op 1 juli 2015 in werking en wordt in stappen geïmplementeerd. Het doel is betere pensioencommunicatie. Fondsen moeten de onzekerheden over pensioen beter uitleggen. En deelnemers krijgen een persoonlijk totaaloverzicht van hun pensioen. De nieuwe Wet Pensioencommunicatie biedt meer ruimte voor digitale communicatie.

Pensioen 1-2-3

Het Pensioen 1-2-3 is met ingang van 1 juli 2016 verplicht. Het Pensioen 1-2-3 bevat algemene informatie over de pensioenregeling (in drie lagen). Het UPO bevat persoonlijke informatie over het bij één pensioenuitvoerder opgebouwde pensioen. Het vernieuwen van het UPO bevat zoveel verschillende formats, dat die gefaseerd ingaan. Er moet nog duidelijkheid komen over de uniforme rekenmethodiek voor de scenario's die deelnemers inzicht geven in koopkracht en risico's. Pensioenfondsen moeten vanaf 2017 met deze scenario's werken.

Pensioenregister

Op de website van het pensioenregister www.mijnpensioenoverzicht.nl kan iedereen een overzicht krijgen van de opgebouwde en op te bouwen pensioenaanspraken bij pensioenfondsen, pensioenverzekeraars en de Sociale Verzekeringsbank. Het pensioenregister gaat inzicht geven in de toereikendheid van het pensioen in relatie tot de uitgaven.

Voorwaardelijkheidsverklaring

Beschikbare premieregeling

Op grond van de Pensioenwet dienen deelnemers geïnformeerd te worden over toeslagverlening, ook als er überhaupt geen toeslag wordt verleend. Vanaf 1 januari 2015 is de voorgeschreven voorwaardelijkheidsverklaring vorm vrij. Voor deze datum golden voorgeschreven teksten. Dit laat echter onverlet dat deelnemers over toeslagverlening geïnformeerd dienen te worden. Het bestuur heeft in het verslagjaar een voorwaardelijkheidsverklaring opgesteld voor de beschikbare premieregeling.

Middelloonregeling

Per 1 januari 2016 gelden er, met de invoering van de Wet Pensioencommunicatie, nieuwe regels voor informatie over toeslagverlening en over verlaging van pensioenen. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt tussen een 3-jarig, een 5-jarig en een 10-jarig overzicht. In het kader van transparantie heeft het bestuur besloten ook een 5-jarig overzicht aan actieven

en pensioengerechtigden te verstrekken in plaats van een 3-jarig overzicht. Het 10-jarig overzicht is opgenomen in de verdere informatie over de toeslagverlening die op de website beschikbaar wordt gesteld (laag 2 van Pensioen 1-2-3).

Communicatiejaarplan 2016

Het bestuur heeft in december 2015 het communicatiejaarplan 2016 vastgesteld. Hierin wordt het communicatiebeleid vertaald in een concrete communicatiestrategie en praktische communicatiemiddelen. Daarnaast wordt concreet aangegeven welke communicatieacties in 2016 zijn gepland.

Wet- en regelgeving

Onderstaand een overzicht van de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in 2015.

Snellere verhoging AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd gaat in stappen omhoog naar 67 jaar. In 2015 gingen de Tweede en Eerste Kamer akkoord met een versnelde verhoging van de AOW-leeftijd. De AOW-leeftijd wordt vanaf 2016 in stappen van 3 maanden verhoogd. En vanaf 2018 in stappen van 4 maanden. Daarmee wordt de AOW-leeftijd 66 jaar in 2018 en 67 jaar in 2021. Dat is sneller dan eerder afgesproken. Na 2021 wordt de AOW-leeftijd gekoppeld aan de levensverwachting.

Stappen op weg naar een nieuw pensioenstelsel

Het kabinet werkt aan een nieuw pensioenstelsel. Op 6 juli gaf Klijnsma vier hoofdlijnen voor een nieuw stelsel aan. En op 18 december 2015 schetste ze in een werkprogramma welke vraagstukken en oplossingsrichtingen tot de zomer van 2016 worden onderzocht en uitgewerkt. De SER werkt de nieuwe voorkeursvariant persoonlijk pensioenvermogen met collectieve risicodeling uit. En doet onderzoek naar de overgangsproblematiek bij het afschaffen van de doorsneesystematiek. Vier ambtelijke werkgroepen werken de hoofdlijnen voor een nieuw pensioenstelsel uit.

1. Gedifferentieerde aanpak: een toereikend pensioen voor alle werkenden. Het kabinet vindt dat sommige werknemers te veel pensioen opbouwen, omdat ze elders ook vermogen opbouwen. Zzp-ers bouwen geen pensioen op. Het kabinet wil dit graag voor ze mogelijk maken, maar dat verplichten is nu nog een brug te ver.
2. Overgang naar een actuair correcte systematiek van pensioenopbouw. Daarmee bedoelt het kabinet de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het gaat dan om leeftijdsonafhankelijke doorsneepremie en pensioenopbouw. Idee is dat het nieuwe systeem per 2020 van start gaat.
3. Naar een transparanter en eenvoudiger pensioen. Dit betekent volgens staatssecretaris Klijnsma dat de regeling in beginsel moet uitgaan van opbouw van persoonlijke pensioenvermogens.
4. Meer ruimte voor maatwerk en keuzemogelijkheden. Het kabinet gaat de mogelijkheden verkennen. En kijkt ook naar mogelijke combinaties van pensioen wonen en zorg.

Dit alles moet vóór de zomer van 2016 resulteren in een uitwerkingsnota met een aantal varianten. Het Centraal Planbureau rekt die varianten door. De bedoeling van de doorrekeningen is dat de politieke partijen ze kunnen gebruiken bij het opstellen van de verkiezingsprogramma's. Het nieuwe pensioenstelsel wordt dus een thema bij de verkiezingen in maart 2017. Het idee is nu dat het volgende kabinet dan met concrete voorstellen komt voor een nieuw toekomstbestendig pensioenstelsel.

Beschikbare premiereregeling

Variabele pensioenuitkering

Het Wetsvoorstel variabele pensioenuitkering is een grote verbetering voor deelnemers met een premieovereenkomst. De deelnemer krijgt een wettelijk keuzerecht tussen een vaste of variabele uitkering. Dat betekent niet dat het pensioenfonds beide smaken moet aanbieden. Sociale partners bepalen bij een premieovereenkomst of daarin een vaste, een variabele of beide uitkeringsmogelijkheden voorkomen. Naast dit voorstel is er ook een voorstel van VVD-Kamerlid Ladders. Zij geeft een andere invulling aan het verbeteren van premieovereenkomsten. In haar voorstel staat onder andere het idee om pensioen niet in geld maar in eenheden uit te keren. De Raad van State adviseerde om dat niet te doen.

Pensioenknip verlengd tot 31 december 2016

Bij premieovereenkomsten kan de aanstaande gepensioneerde het pensioenkapitaal knippen. De aanstaande gepensioneerde kan eerst een tijdelijke uitkering van twee jaar aankopen en daarna een levenslange uitkering. Het shoprecht geldt ook bij het tweede aankoopmoment. De pensioengerechtigde kan dan bij een andere pensioenuitvoerder een levenslange vaste of variabele uitkering aankopen.

Wetsvoorstel APF

In januari 2015 kwam het kabinet met het wetsvoorstel Algemeen pensioenfonds (APF). Dat wetsvoorstel biedt kansen om de schaalgrootte en financiële draagkracht van pensioenfondsen te verbeteren. Het APF schuift voor een deel de domeinafbakening aan de kant. Anders dan bestaande pensioenfondsen is het APF niet beperkt tot gebruik door een of meer specifieke doelgroepen.

Het is mogelijk om een bestaand pensioenfonds om te vormen tot een APF. Het is ook mogelijk om een nieuw (leeg) APF op te richten. Alle bestuursvormen zijn toegestaan, maar er gelden wel speciale aanvullende voorschriften. Een vergunning van DNB is verplicht.

De Tweede Kamer wilde in het wetsvoorstel APF ook regelen dat verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen bij fusie hun vermogens gescheiden kunnen houden. De Raad van State gaf daarover een negatief advies. Uiteindelijk ging de Eerste Kamer op het nippertje van 2015 akkoord met het wetsvoorstel APF. Het algemeen pensioenfonds biedt mogelijkheden voor kleine pensioenfondsen om in een algemeen pensioenfonds op te gaan. Voor wat grotere ondernemingspensioenfondsen biedt het algemeen pensioenfonds expansiemogelijkheden. Een APF mag ook verplicht gestelde beroepspensioenregelingen uitvoeren. Verplichtgestelde bedrijfstakpensioenregelingen kunnen vooralsnog geen gebruik maken van het APF.

Toezichthouder

Toezichtthema's 2015

DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM) houden toezicht op pensioenfondsen. DNB beoordeelt de financiële aspecten. De AFM ziet toe op gedrag en communicatie. DNB had in het verslagjaar de focus op diverse toezichtthema's, waaronder: implementatie nieuwe regelgeving FTK, evenwichtige belangenafweging bij premievaststelling, werking wet versterking bestuur pensioenfondsen, beleggingsrisico, beheersing markt- en renterisico, houdbaarheid pensioenfondsen en integriteitsrisico-beheersing.

DNB onderzoek belangenverstremgeling

In 2014 is DNB gestart met een onderzoek in het kader van belangenverstremgeling. Naar aanleiding van het *self-assessment* dat het bestuur heeft moeten invullen om de beheersing van risico's op het gebied van belangenverstremgeling in kaart te brengen, heeft DNB in januari 2015 de uitkomsten teruggekoppeld. DNB constateerde in zijn algemeenheid dat het bewustzijn van de risico's op belangenverstremgeling te beperkt is en dat de beheersing onvoldoende is. In het verslagjaar heeft er verdere opvolging van dit onderzoek plaatsgevonden. Het vervolgonderzoek bestond uit twee onderdelen. Enerzijds moest het fonds voor 1 augustus 2015 een risicoanalyse belangenverstremgeling indienen bij DNB. Input voor de risicoanalyse kwam voort uit de risicosessie die het bestuur op 7 juli 2015 heeft gehouden onder begeleiding van Sprenkels & Verschuren. DNB wilde daarbij een inzage in het proces van de totstandkoming van de risicoanalyse en de belangrijkste uitkomsten, bijvoorbeeld de top 3 risico's en het plan van aanpak om deze te beheersen. Anderzijds moest er opvolging gegeven worden aan de beoordeling van de risico's rondom belangenverstremgeling.

DNB publiceerde in 2015 cijfers individuele pensioenfondsen

Per 1 juli 2015 wijzigde de geheimhoudingsplicht in de pensioenwetgeving. Hierdoor mag DNB bepaalde vergelijkbare, niet geaggregeerde statistische gegevens van individuele pensioenfondsen publiceren. Voor de kwartaalcijfers publiceert DNB de beleidsdekkingsgraad, de vereiste dekkingsgraad, het belegd vermogen en het kwartaalrendement. Voor de jaarcijfers over 2014 publiceerde DNB de premie, het aantal deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, de toeslagverlening en de eventuele verlaging van pensioenaanspraken en pensioenrechten.

3 Financieel beleid

3.1 Inleiding

Uitvoering beleid

Het bestuur voert een degelijk financieel beleid met enerzijds als doelstelling voldoende middelen op te bouwen om aan de verplichtingen, de pensioenuitkeringen, te kunnen blijven voldoen en anderzijds om een stabiel premie- en toeslagbeleid te voeren. De inkomsten uit premies en de opbrengsten uit de beleggingen moeten voldoende zijn om de pensioenrechten van de deelnemers te waarborgen en de pensioenrechten van de huidige en van de toekomstige gepensioneerden te kunnen blijven betalen. Het bestuur kijkt hierbij kritisch naar de uitvoeringskosten en gaat hierover geregeld in gesprek met de leveranciers van diensten aan het fonds.

Invoering nFTK

Het nFTK werd op 1 januari 2015 van kracht. Dat betekende dat sociale partners en het pensioenfonds in 2015 explicietere en vollediger afspraken over pensioen maakten. Sociale partners beslisten over de inhoud van de pensioenregeling en de bijbehorende parameters zoals de franchise en/of het maximum pensioengevend salaris. Het bestuur zorgt voor de formele opdrachtaanvaarding. Er was tot 1 juli de tijd om de regeling FTK-proof te maken. Het nFTK heeft ook effecten op het indexatiebeleid, het premiebeleid en mogelijk ook op het beleggingsbeleid. Door het nFTK bepaalden fondsen opnieuw hun ambities en risicohouding. Het beleggingsbeleid moet in principe daarbij passen. Normaal mag een fonds in herstel niet kiezen voor een hoger risico profiel. Maar voor fondsen die op 1 januari 2015 in een tekortsituatie zaten, konden eenmalig het beleggingsbeleid aanpassen. Het risicoprofiel kon dan omhoog. Naar aanleiding van de gehouden sessies in het kader van het nFTK is besloten om het risicoprofiel niet aan te passen.

Risicohouding

In de Pensioenwet (artikel 102a.) en in het financieel toetsingskader (artikel 1a) is vastgelegd dat het bestuur van het pensioenfonds zorg draagt voor de vastlegging van de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het pensioenfonds. De organen van het fonds gebruiken deze doelstellingen en uitgangspunten bij de toetsing van de opdrachtaanvaarding van de door de sociale partners overeengekomen pensioenregelingen en bij de besluitvorming, de verantwoording, de advisering en het toezicht binnen het pensioenfonds. Het bestuur dient ernaar te streven om zoveel mogelijk duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen, het ambitieniveau van de toeslagverlening en de risicohouding, die ten grondslag liggen aan de pensioenregeling.

De risicohouding vormt de basis voor:

- De aanvaarding van de opdracht van de Sociale Partners door het pensioenfondsbestuur.
- Het vaststellen van het beleid door het fondsbestuur.
- De verantwoording achteraf van het fondsbestuur over het gevoerde beleid.

Op 19 mei 2015 en 28 mei 2015 heeft het bestuur van het pensioenfonds kennissessies gehouden met het verantwoordingsorgaan respectievelijk de sociale partners over het nieuw financieel toetsingskader, de beleidskeuzes die daarbij gemaakt kunnen worden en de consequenties die dit heeft op de pensioenopbouw, toeslagverlening en korting van pensioenaanspraken en –rechten.

Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur van TrueBlue heeft een risicobewuste houding. Het fonds streeft ernaar om de nominale aanspraken waardevast na te komen. Inflatie holt de waarde van de nominale uitkeringen uit en gezien het lange termijn karakter van pensioenen is het belangrijk dat de koopkracht van het pensioen via toeslag behouden blijft. Beleggingsrisico is acceptabel in het streven naar koopkrachtbehoud, zelfs als dit betekent dat de nominale aanspraken niet (geheel) na kunnen worden gekomen.

De mate van risicoacceptatie van het bestuur is mede gebaseerd op de volgende kwalitatieve overwegingen:

- Een afgewogen balans tussen te nemen risico's en het naar verwachting te realiseren beleggingsrendement is noodzakelijk om op langere termijn invulling te kunnen geven aan de pensioenambitie. Voor het nastreven van de pensioenambitie dient het bestuur bereid te zijn om beleggingsrisico te nemen en een beleggingsrendement na te streven dat hoger is dan de risicovrije marktrente.
- Het fonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid.
- De uit de uitvoeringsovereenkomst voortvloeiende premieomvang is groot in relatie tot de pensioenverplichtingen, waardoor de sturingskracht van premie-aanpassingen groot is. Er bestaan geen bijstortverplichtingen bij lage dekkingsgraden.
- Bij slechte economische omstandigheden acht het bestuur het uitlegbaar dat toeslag niet wordt verleend. Kortingen op de pensioenaanspraken en –uitkeringen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen. Indien korting noodzakelijk is, dient dit zoveel mogelijk gespreid te gebeuren.

De risicobereidheid van het bestuur kan worden beïnvloed door de actuele financiële positie van het fonds. Periodiek wordt beoordeeld of de ambitie van het fonds nog haalbaar is. Het vasthouden aan een onmogelijke ambitie is immers niet zinvol.

Bij de keuze voor een bepaald beleid wordt niet alleen een verwachte ontwikkeling beoordeeld maar ook scenario's die gunstiger of minder gunstig zijn dan de verwachte ontwikkeling. De ambitie dient in de meeste scenario's te kunnen worden behaald.

Kwantitatieve risicohouding

De risicohouding wordt geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen (het vereist eigen vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets). Bij een overschrijding vindt er een beleidsdiscussie plaats. Risicogrenzen maken het mogelijk om op een vooraf vastgelegde en objectieve manier te beoordelen of het risico hoger of lager is dan vooraf is toegestaan. Echter, bij overschrijding van risicogrenzen zal geen automatische aanpassing van beleid plaatsvinden, maar een discussie binnen de beleggingscommissie en het bestuur, rekening houdend met de situatie en inzichten van dat moment. Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

Grens 1: Vanuit de situatie waarbij dekkingsgraad gelijk is aan vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.

Grens 2: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.

Grens 3: Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" (lees: 5e percentiel) 45% te bedragen.

Het bestuur heeft de volgende risicohouding (korte termijn) vastgesteld met betrekking tot het vereist eigen vermogen: het vereist eigen vermogen van het fonds mag niet meer afwijken dan -5%-punt en +6%-punt ten opzichte van het strategisch vereist eigen vermogen.

Haalbaarheidstoets

Sinds de invoering van het nFTK dient het fonds jaarlijks een haalbaarheidstoets uit te voeren. Met een haalbaarheidstoets kijkt het fonds of de afgesproken ambities worden gerealiseerd, of het premiebeleid voldoende realistisch en haalbaar is en of het pensioenfonds voldoende herstelcapaciteit heeft. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden.

De haalbaarheidstoets bevat een stochastische prognose over 60 jaar. De doorrekening wordt uitgevoerd op basis van een uniforme scenarioset van 2.000 scenario's, welke elk kwartaal ter beschikking worden gesteld door DNB. Deze set bevat onder andere scenario's voor renteontwikkeling en aandelenrendementen. In de haalbaarheidstoets dient het pensioenfonds voor het pensioenresultaat te rekenen met het deelnemersbestand zonder nieuwe toetreders. DNB heeft aangegeven dat de haalbaarheidstoets geen middel is om beleid mee vast te stellen, anders dan de ALM-studie.

In het verslagjaar heeft er een aanvangshaalbaarheidstoets plaatsgevonden in overleg met sociale partners, verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Deze toets is 1 oktober 2015 bij DNB ingediend. Het fonds dient de haalbaarheidstoets jaarlijks te actualiseren. Bij grote veranderingen, zoals een nieuwe pensioenregeling of een andere significante wijziging, dient het fonds opnieuw een aanvangshaalbaarheidstoets uit te voeren.

Het bestuur heeft vastgesteld dat het premiebeleid realistisch en haalbaar is en dat het TrueBlue voldoende herstelcapaciteit heeft. Het bestuur heeft de volgende risicohouding (lange termijn) vastgesteld met betrekking tot het pensioenresultaat:

- Vanuit de situatie waarbij dekkingsgraad gelijk is aan het vereist eigen vermogen dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de mediaan van het pensioenresultaat tenminste gelijk te zijn aan 90%.
- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad dient de maximale afwijking ten opzichte van de mediaan in het geval van een "slechtweer scenario" 45% te bedragen.

Opdrachtaanvaarding

Het bestuur draagt op grond van artikel 102a van de Pensioenwet zorg voor de formele opdrachtaanvaarding van de door sociale partners aan het pensioenfonds opgedragen pensioenregeling. In het kader van de opdrachtaanvaarding toetst het bestuur de door sociale partners gemaakte afspraken aan de doelstelling en de beleidsuitgangspunten van het fonds. Deze toetsing vindt plaats voor zowel het fonds als geheel als voor de relevante beleidsgebieden apart. Daarbij zijn met name van belang:

- de toekomstbestendigheid en de evenwichtigheid van de afspraken
- de administratieve en communicatieve uitvoerbaarheid van de afspraken
- de financiële haalbaarheid van de afspraken
- de uitkomsten van de haalbaarheidstoets

Het aanvaarden van de uitvoering van de pensioenovereenkomst is een iteratief proces, waarbij er steeds een afweging plaatsvindt tussen enerzijds de ambitie om een aanvaardbaar pensioenniveau na te streven en anderzijds het risico op korten.

De opdracht tot uitvoering van de pensioenregeling die sociale partners aan het fonds heeft gegeven en de aanvaarding van deze opdracht door het bestuur is schriftelijk vastgelegd in de overeenkomst opdrachtaanvaarding.

Herstelplan

Per 30 juni 2015 bevindt TrueBlue zich in een situatie van een vermogenstekort. De beleidsdekkingsgraad per eind juni 2015 is lager dan het vereist eigen vermogen onder het nFTK op basis van de strategische beleggingsmix. Dientengevolge moest het bestuur een herstelplan opstellen en indienen bij DNB. Omdat vanuit het nFTK meer wordt gestuurd op de strategische mix, heeft het bestuur in het verslagjaar besloten ook het vereist eigen vermogen op basis van de strategische beleggingsmix vast te stellen. Onder het nFTK is er niet langer sprake van de termen dekkingstekort en reservetekort. Indien een pensioenfonds per kwartaaleinde een beleidsdekkingsgraad heeft die lager is dan het vereist eigen vermogen (bepaald op basis van de strategische beleggingsmix), dan is er sprake van een vermogenstekort. Pensioenfonds moeten uiterlijk binnen drie maanden na het vaststellen van het vermogenstekort een herstelplan indienen bij DNB. In het herstelplan moet worden aangetoond hoe de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds binnen de gekozen hersteltermijn herstelt tot het vereist eigen vermogen.

In het herstelplan dient te worden uitgaan van besluiten die contractueel zijn vastgelegd vóór 1 oktober 2015. Keuzes die na 1 oktober 2015 zijn vastgelegd, zullen voor het eerst in het herstelplan worden betrokken bij de actualisatie in 2016.

Uit het herstelplan voor het pensioenfonds volgen de onderstaande conclusies:

- Op basis van het reguliere beleid wordt verwacht dat de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds in 2019 is hersteld tot het vereist eigen vermogen. Dit is binnen de gekozen hersteltermijn van twaalf jaar;
- Vanaf 2017 is naar verwachting gedeeltelijke toeslagverlening mogelijk;

- De feitelijke premie (28% vanaf 2016) is naar verwachting onvoldoende voor de zuiver actuarieel benodigde premie voor aangroei van de pensioenaanspraken. Hierdoor heeft de pensioenopbouw een verlagend effect op de dekkinggraad van circa 1% per jaar;
- Het herstelplan is opgesteld uitgaande van de rentetermijnstructuur per 30 juni 2015, exclusief nieuwe UFR. De nieuwe UFR heeft een negatief effect op de herstelkracht van het fonds. Dit wordt zichtbaar bij de actualisatie van het herstelplan in het eerste kwartaal 2016.

3.2 Premiebeleid

Premie 2015

Het premiebesluit voor 2015 is genomen op basis van de geschatte dekkingsgraad per eind oktober 2014 (114,9%) en het vereist vermogen per 30 juni 2014 (117,2%). Omdat de dekkingsgraad per deze datum onder het vereist vermogen lag, bevond het fonds zich een situatie van reservetekort. Op grond van de ABTN zou het fonds de premie moeten vaststellen op basis van de zuiver kostendekkende premie. De zuiver kostendekkende premie 2015 bedraagt 30,1%. Wettelijk gezien mag ook in een situatie van reservetekort een gedempte kostendekkende premie worden geheven. De gedempte kostendekkende premie 2015 bedraagt naar de inzichten per ultimo oktober 2014 26,2%. Het bestuur heeft de premiestelling 2015 afgewogen en bezien in het licht van het nFTK. .

De premiestelling van TrueBlue leidde in 2015 tot een premiestijging, indien de premie wordt vastgesteld op basis van de zuiver kostendekkende premie. De staatssecretaris van SZW heeft DNB gevraagd om voor de premiestelling 2015 af te zien van de toepassing van de 'bijdrage aan hersteleis' bij de premievaststelling van pensioenfondsen over 2015. DNB heeft gehoor gegeven aan dit verzoek van de staatssecretaris. Hiermee wordt voorkomen dat premies in de aanloop naar het nFTK stijgen, wat niet wenselijk is vanwege de macro-economische consequenties. Het bestuur van TrueBlue is van mening dat deze situatie vergelijkbaar is met de "bijdrage aan hersteleis" en wenst daarom aan te sluiten bij het standpunt van de Tweede Kamer en DNB en gebruik te maken van dit overgangsrecht. Het bestuur heeft daarom besloten de premie 2015 vast te stellen op basis van de gedempte kostendekkende premie. Dit resulteert in een premiepercentage van 26,2%. De premieverhoging naar 26,2% heeft in overleg met cao-partijen plaatsgevonden.

Premie 2016

In voorgaande jaren werd de gedempte kostendekkende premie gebaseerd op de 60-maands gemiddelde rentetermijnstructuur. Uit het onderzoek dat in 2015 onder het bestuur, het verantwoordingsorgaan en sociale partners heeft plaatsgevonden, blijkt dat al deze partijen van mening zijn dat de premie en de pensioeninkoop stabiel moeten zijn over de tijd. Het bestuur heeft besloten vanaf 1 januari 2016 de gedempte kostendekkende premie voor de basis-middelloonregeling en de aanvullende-middelloonregeling te baseren op een verwacht rendement en de doorsneepremie te verhogen van 26,2% naar 28,0% van de pensioengrondslag. Bij de aanvullende-middelloonregeling is er geen sprake van een doorsneepremie, maar brengt het fonds bij de aangesloten werkgevers een gedempte kostendekkende premie in rekening.

Het rendement op vastrentende waarden staat voor vijf jaar vast (periode 2016-2020), wat betekent dat de premie gedurende vijf jaar in beginsel stabiel zou zijn, ervan uitgaande dat de beleggingsmix, levensverwachting, kosten en bestandsopbouw gelijk blijven. In het geval van TrueBlue zal de bestandsopbouw niet gelijk blijven, aangezien er bij Ricoh sprake is van een gesloten groep deelnemers, waardoor de gemiddelde leeftijd van de actieven van TrueBlue zal stijgen. De premie 2016 voor zowel de basis-middelloonregeling als de aanvullende middelloonregeling wordt gebaseerd op de verwachte rendementscurve per 30 september 2015 op basis van de maximale DNB parameters. De gedempte kostendekkende premie voor de basis-middelloonregeling bedraagt voor 2016 26,6% van de pensioengrondslagsom en is daarmee lager dan de doorsneepremie ter grootte van 28% van de pensioengrondslagsom. Op basis van de premieprognose is de doorsneepremie ter grootte van 28% van de pensioengrondslagsom naar verwachting de komende drie jaar (2016 tot en met 2018) kostendekkend. Vanaf het jaar 2019 is de doorsneepremie van 28% naar verwachting niet meer kostendekkend. In 2016 wordt de premiestelling geëvalueerd in verband met de kostendekkendheid.

De gedempte kostendekkende premie voor de aanvullende-middelloonregeling bedraagt op totaalniveau naar verwachting circa 33,2% van de aanvullende-pensioengrondslagsom.

Beschikbare premieregeling

De premie in de beschikbare premieregeling wordt berekend op basis van de pensioengrondslag volgens onderstaande leeftijdsafhankelijke premiestaffel. De staffel die geldt vanaf 1 januari 2015 is gebaseerd op een maximum opbouwpercentage van 1,875%, een pensioenleeftijd van 67 jaar en een rekenrente van 4%.

Leeftijdsklassen	Percentage van de pensioengrondslag
21 tot en met 24	4,7%
25 tot en met 29	5,7%
30 tot en met 34	6,9%
35 tot en met 39	8,4%
40 tot en met 44	10,2%
45 tot en met 49	12,5%
50 tot en met 54	15,4%
55 tot en met 59	18,9%
60 tot en met 64	23,6%
65 tot en met 66	27,7%

Jaarlijks wordt op 1 januari de beschikbare premie voor de deelnemer vastgesteld op basis van de feitelijke leeftijd op dat moment. In het pensioenreglement wordt aan werkgevers de mogelijkheid geboden een pensioentoezegging te doen aan de werknemers van 90% van de premiestaffel. De percentages worden dan met 0,9 vermenigvuldigd. De werkgever betaalt tenminste 50% van de premie en de werknemer ten hoogste 50%.

3.3 Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van het fonds valt in het verslagjaar in categorie D.1 van de toeslagenmatrix. Dit betekent dat het fonds een voorwaardelijke toeslagverlening kent op basis van een vooraf vastgestelde maatstaf.

Voor de actieve deelnemers gold tot en met 2015 de ontwikkeling van de cao-lonen in de bedrijfstak als maatstaf. Voor de verhoging van de pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers geldt de prijsontwikkeling als uitgangspunt. Het streven van het pensioenfonds (toeslagambitie) is de pensioenen te verhogen met 70% van de loon- en prijsontwikkeling. In het verslagjaar is het toeslagbeleid van het fonds aangepast. Per 1 januari 2016 wordt voor actieve deelnemers overgegaan van een toeslagambitie op basis van looninflatie naar een toeslagambitie op basis van prijsinflatie. Voor gewezen deelnemers is de toeslagambitie ongewijzigd. Door de wijziging van de ambitie voor actieven ontstaat er meer evenwichtigheid tussen de actieven en inactieven. Bovendien is deze wijziging bedoeld om de inactieven tegemoet te komen voor het negatieve effect van het premiebeleid op de dekkingsgraad. Daarnaast wijken in de praktijk in het geval van TrueBlue de prijs- en looninflatie niet veel van elkaar af (op basis van de afgelopen 5 jaar). Tot slot is voor de deelnemer (onder het nFTK) het koopkrachtbehoud het belangrijkste streven en dit geldt ten opzichte van prijsinflatie.

Het bestuur, het verantwoordingsorgaan en sociale partners zijn het erover eens dat de minimale dekkingsgraadafhankelijke staffel voor toeslagverlening, die geldt onder het nieuw Financieel Toetsingskader, één op één overgenomen dient te worden. Deze staffel kent gedeeltelijke toeslag toe vanaf een dekkingsgraad van 110%. Bij deze staffel wordt eerder (gedeeltelijk) toeslag verleend dan op basis van de huidige staffel. Het bestuur heeft ervoor gekozen om over te gaan op dit ruimere beleid, om eerder toeslagen te kunnen verlenen en om de inactieven tegemoet te komen voor het negatieve effect van het premiebeleid op de dekkingsgraad.

Toeslagverlening over opgebouwde aanspraken en rechten van actieve deelnemers, pensioengerechtigden en premievrije deelnemers is voorwaardelijk. De aanspraken en rechten kunnen jaarlijks, indien de middelen van het fonds dat naar oordeel van het bestuur toelaten, per 1 januari op grond van een daartoe te nemen bestuursbesluit worden verhoogd. Als uitgangspunt voor deze verhoging geldt de stijging van het afgeleide consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens (periode oktober-oktober). Het bestuur toetst en besluit jaarlijks of het op grond van de financiële positie van het fonds verantwoord is om de toeslagverlening toe te kennen. Ter financiering van deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en er zal geen premie voor worden betaald. Het bestuur heeft op basis van het beleidskader besloten geen (gedeeltelijke) toeslag te verlenen per 1 januari 2015. Om dezelfde reden is besloten ook per 1 januari 2016 geen toeslag te verlenen.

In de beschikbare premiereregeling vindt geen toeslagverlening plaats. Op het moment van inkoop van ouderdomspensioen bij TrueBlue zal het aangekochte pensioen conform de toeslagambitie voor pensioengerechtigden worden verhoogd.

Inhaalbeleid gemiste toeslag

Indien de beleidsdekkingsgraad ultimo oktober hoger is dan de dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening mogelijk is, vindt inhaaltoeslag plaats (of worden kortingen ongedaan gemaakt) per 1 januari van het volgend jaar. Het eigen vermogen boven de dekkingsgraad waarbij volledige toekomstbestendige toeslagverlening mogelijk is, is voor 1/5 deel beschikbaar voor het inhalen van in het verleden niet verleende toeslag dan wel het goedmaken van in het verleden doorgevoerde kortingen. In het verleden niet verleende toeslagen of doorgevoerde kortingen komen niet na een bepaalde periode te vervallen. Er wordt maximaal éénmaal per jaar gecompenseerd. Gemiste toeslagen en kortingen worden gelijkwaardig behandeld, waarbij de meest recente gemiste toeslag of korting als eerste wordt gecompenseerd.

De achterstanden op de toeslagverlening per 1 januari 2016 zijn als volgt:

Actieve deelnemers:

- ten opzichte van de ambitie: 5,28%
- ten opzichte van de maatstaf: 7,37%

Pensioengerechtigden en inactieve deelnemers:

- ten opzichte van de ambitie: 5,71%
- ten opzichte van de maatstaf: 7,99%

3.4 Kosten uitvoering pensioenregeling

Het fonds maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer. Het bestuur is zeer alert op de ontwikkeling van deze kosten. De kosten voor het fonds zijn vanwege de omvang van het fonds relatief hoog en laten, mede als gevolg van toegenomen wettelijke verplichtingen een licht stijgende lijn zien. Het fonds is zich hier van bewust en stuurt daarom actief op kostenreductie. Ook is het bestuur op zoek naar mogelijkheden om tot schaalvergroting te komen door de introductie van de beschikbare premieregeling. Het bestuur vindt het belangrijk transparant te zijn over de kosten. In dit kader is hierna een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen.

Naar aanleiding van een onderzoeksrapport van de AFM in 2011 heeft de Pensioenfederatie in 2012 richtlijnen voor de kostentransparantie uitgebracht een herziening van deze richtlijnen is begin 2016 verschenen. Rapporteren over kosten is per 1 januari 2015 wettelijk voorgeschreven. Ook DNB publiceert de kosten van alle pensioenfondsen op haar website. Er worden drie kostensoorten onderscheiden: de kosten van het pensioenbeheer, de kosten van het vermogensbeheer en de transactiekosten.

Kosten van pensioenbeheer

De kosten voor pensioenbeheer bedragen voor 2015 € 1.582.546,- (2014: € 1.224.928,-). Omgerekend is dit € 410,73 (2014: € 664,68) per deelnemer en gepensioneerde.

Deze kosten zijn berekend door de totale pensioenuitvoeringskosten te delen door het totaal aantal actieve deelnemers en gepensioneerden ultimo 2015 overeenkomstig de "Aanbevelingen Uitvoeringskosten" van de Pensioenfederatie. De pensioenbeheerkosten bestaan uit administratieve verrichtingen (pensioentoekenningen, betalen uitkering, verwerken waardeoverdrachten, etc.), bestuurskosten (heffingen van de toezichthouders, adviseurs, juridische kosten, werkgeverskosten), communicatiekosten en overige kosten.

De kosten per deelnemer zijn in 2015 beduidend lager dan in 2014. Dit komt met name door de toename van het aantal deelnemers. De reguliere pensioenadministratiekosten zijn toegenomen omdat er vanaf 2015 BTW geheven moet worden over deze kosten.

Het bedrag aan uitvoeringskosten voor het pensioenbeheer bestaat uit:

Administratiekosten	€ 1.027.495
Kosten bestuur en financieel beheer	€ 555.051
Totaal	€ 1.582.546

Hieronder volgt een korte toelichting bij deze kosten.

Administratiekosten

De administratiekosten betreffen kosten die worden gemaakt voor actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Deze kosten hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht om de aanspraken juist te administreren en de actieve deelnemer volledig te informeren. Denk hierbij aan de pensioentoekenningen, betalen uitkeringen, verwerken waardeoverdrachten, afkoop, helpdesk, communicatie met deelnemers/gepensioneerden. Daarnaast zijn er werkgeverskosten die betrekking hebben op de activiteiten die voortvloeien uit de contacten met de werkgever. Het gaat om kosten voor de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, de aanmaak van premienota's en de premie-incasso, helpdesk werkgever, communicatie met werkgever. Hierbij horen ook de kosten voor het aansluiten van nieuwe werkgevers.

Kosten bestuur en financieel beheer

De kosten van bestuur en financieel beheer hebben betrekking op kosten verbonden aan het besturen van het fonds en op de adviseurs. Ook vallen hieronder de kosten verbonden aan het toezicht van DNB, AFM, contributie VB, actuaris, accountant, financieel beheer en juridische kosten.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de kosten die het fonds in het verslagjaar heeft gemaakt:

Kostensoort	Aard van de kosten	2015	2014
Administratiekosten	Administratiekosten	971.785	717.396
	Verrekening kostenopslag excedentregeling	35.805	35.440
	Verrekening administratiekosten vorig boekjaar	19.905	-5.958
Kosten bestuur en financieel beheer	Contributies en bijdragen		
	* DNB	11.326	10.561
	* AFM	1.892	1.569
	* Pensioenfederatie	5.922	5.769
	* Overige	15.791	-
	Advies- en controlekosten		
	* Adviseur vermogensbeheer	-	79.547
	* Actuaris	239.287	159.049
	* Accountant	41.919	28.391
	* Overige	794	3.318
	Bestuurskosten		
	* Vacatiegelden en reis- en verblijfskosten	215.847	168.508
	* Overige bestuurskosten (o.a. bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering)	22.273	21.338
Totaal kosten pensioenuitvoering		1.582.546	1.224.928

Deze kosten zijn in de jaarrekening terug te vinden onder de pensioenuitvoeringskosten.

De adviseurskosten vermogensbeheer en kosten gerelateerd aan de beleggingscommissie worden vanaf 2015 in de jaarrekening verantwoord onder de kosten van vermogensbeheer.

Kosten van vermogensbeheer

De kosten van vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden.

De eerste categorie betreft de kosten van het vermogensbeheer zoals in de jaarrekening van het pensioenfonds opgenomen. Dit betreffen beheervergoedingen van de vermogensbeheerders (Syntrus Achmea Real Estate & Finance, NN Investment Partners, Vanguard Asset Management Ltd en Achmea Investment Management).

De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht, zoals transactiekosten en kosten van beheer die in de beleggingsfondsen zijn opgenomen en tot uitdrukking komen in de *Total Expense Ratio (TER)*. Deze kosten zijn niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerders zoals opgenomen in de jaarrekening.

De totale kosten vermogensbeheer over 2015 bedragen € 1.243.282. Uitgedrukt in een percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn de kosten 0,50%. Hiervan zijn de geschatte transactiekosten 0,04% van het gemiddeld belegd vermogen.

In de tabel hieronder is een specificatie opgenomen van de kosten die het fonds in het verslagjaar heeft gemaakt voor zover deze kosten inzichtelijk waren.

		Bedrag	Bedrag
Kostensoort	Aard van de kosten	2015	2014
Vermogensbeheerkosten	Algemene beheerkosten	1.138.469	746.231
	Transactiekosten	104.813	55.601
Totaal kosten vermogensbeheer		1.243.282	801.832

De algemene beheerkosten zijn opgenomen in de jaarrekening onder de component beleggingskosten. De beheerkosten bestaan onder andere uit de gemaakte kosten van het bestuur gerelateerd aan het monitoren van de beleggingen, het fiduciair beheer, het portefeuillebeheer en de prestatieafhankelijke vergoeding en de externe beleggingsadviseur. De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen, omdat er bijvoorbeeld bij transacties in de categorie vastrentende waarden niet separaat kosten in rekening worden gebracht. Daarnaast is het bij participatie in beleggingsfondsen niet exact te bepalen welke kosten er zijn gemaakt, daarvoor is een schatting gemaakt van de *turn-over* in de portefeuille en op basis van gemiddelde transactie kosten in de markt zijn de kosten bij benadering bepaald. Niet voor alle fondsen was het mogelijk de transactiekosten in te schatten.

3.5 Beleggingen

Beleggingen in 2015

Economie

De wereldeconomie groeide in 2015 naar verwachting met 2,9%, versus 3,1% in 2014. De groeivertraging kwam door verschillende ontwikkelingen in de ontwikkelde en opkomende economieën. In ontwikkelde markten zijn de export en de industriële productie vertraagd door de zwakkere buitenlandse vraag en sterke wisselkoersen, terwijl de consumptie en de huizenmarkt profiteerden van de aantrekkende arbeidsmarkt, de lage energieprijzen en een accommoderend monetair beleid.

De groei in de opkomende markten zwakte voor het vijfde jaar op rij af. Debet hieraan waren een tragere groei in China, dalende grondstoffenprijzen, lage winstmarges, hoge schulden in de private sector, het uitblijven van politieke hervormingen en kapitaaluitstroom. In de opkomende markten was de verslechtering vooral zichtbaar in de grondstoffenproducerende landen, zoals Brazilië en Rusland. De vertraging in China zette door. Meer bedrijvigheid in de dienstensector en een sterke consumptie wisten de structurele zwakte in de industriële sector en in de investeringen slechts deels te compenseren. India was een van de weinige opkomende markten met een dynamische groei.

De prijs van een vat Brent-olie daalde tot onder USD 40, een daling van 30% ten opzichte van eind 2014 en -66% ten opzichte van eind 2013. De daling van de olieprijs was goed voor de groei in een groot aantal olie-importerende landen, maar nadelig voor de bedrijvigheid in olieproducerende landen. De wereldwijde inflatie stabiliseerde in 2015 op een laag niveau, als gevolg van onbenutte capaciteit en aanzienlijk lagere grondstoffenprijzen.

De lage wereldwijde groei, lage inflatie en hoge volatiliteit van de financiële markten droegen bij aan een klimaat van laag blijvende rentes. De Amerikaanse Federal Reserve verhoogde de rente in december voor het eerst in ruim negen jaar, op basis van meer vertrouwen in de groei- en inflatievooruitzichten voor de VS. De ECB kwam in maart 2015 met een opkoopprogramma voor vooral staatsobligaties. In december werd het programma verlengd en uitgebreid en zei de ECB actie te blijven ondernemen totdat de inflatie weer ongeveer 2% bedraagt. De Japanse centrale bank kwam ook met een opkoopprogramma om de inflatie structureel te verhogen. De centrale banken van China en India verlaagden de rente in 2015 meerdere keren om de economische vertraging bij een dalende inflatie tegen te gaan.

Politiek

Politiek gezien was 2015 een bewogen jaar. Op 25 januari koos Griekenland Alexis Tsipras van de linkse anti-bezuinigingspartij Syriza als nieuwe premier. De nieuwe regering probeerde met de schuldeisers opnieuw te onderhandelen over de Griekse schuld en benodigde hervormingen. Dit leidde in juni tot grote spanningen met haar Europese partners. Ook in Italië en Spanje behaalden de oppositiepartijen stevige winsten in de regionale verkiezingen. Bij de Britse Lagerhuisverkiezingen van 7 mei won de Conservatieve Partij van premier David Cameron overtuigend.

Net toen de Griekse schuldencrisis naar de achtergrond verdween, kreeg Europa in de zomer te maken met een vluchtelingen crisis als gevolg van een onverwachte stijging van het aantal asielzoekers uit Syrië en Irak. Tegen het eind van het jaar leidden terreuraanslagen in onder meer Egypte (een bom in een Russisch vliegtuig) en Parijs (130 doden) tot grotere veiligheidszorgen en een wijdverspreide zoektocht naar terroristen in Europa. De Franse president François Hollande riep op tot een 'grote coalitie' in de oorlog tegen IS en startte met luchtaanvallen in Syrië.

Financiële markten

Niet alleen politiek, maar ook voor beleggers was 2015 een onrustig jaar. De volatiliteit nam toe door zorgen over de richting van het monetaire beleid in de VS, de vertraging in China, de Griekse crisis, de vluchtelingenstroom in Europa, de Britse verkiezingen, de minidevaluatie in China in de zomer, het gewapende conflict in Syrië en de terreuraanslagen in Parijs. De scherpe daling van de olie- en grondstoffenprijzen had op zijn beurt weerslag op producenten en zorgde op de financiële markten voor risicoaversie en beweeglijke koersen.

De rendementen van de verschillende beleggingscategorieën werden sterk beïnvloed door schommelingen op de valutamarkten. De euro verloor 10% versus de dollar, 5% ten opzichte van het pond en 9% versus de yen. De dollar steeg ook sterk ten opzichte van de valuta's van grondstoffen-producerende landen en van de meeste opkomende landen.

Daarnaast was het een beweeglijk jaar voor aandelen. Eurobeleggers behaalden in 2015 niettemin een rendement op wereldwijde aandelen van 10%, na stijgingen van 16% in 2014 en 14% in 2013. De aandelenwinsten in euro's waren echter vooral het gevolg van de zwakke euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar. In dollars gemeten daalden aandelen met 1% in 2015. Japanse aandelen stegen in 2015 met 22% in euro's. Deze regioprestatie was gedreven door de gunstige combinatie van toenemende bedrijfswinsten, betere waarderingen en een soepel monetair beleid in Japan. De Europese markten deden het in 2015 over het algemeen goed, gesteund door een sterke winst- en dividendgroei, een toenemend ondernemersvertrouwen en een accommoderend monetair beleid. Amerikaanse aandelen bewogen zijwaarts, door een negatieve winstgroei, hoge waarderingen en een krappere monetair beleid.

De rentes op langlopende Duitse en Amerikaanse obligaties bleven in 2015 per saldo nagenoeg onveranderd. Zorgen over de mondiale economie en opkoopprogramma's in de eurozone en Japan zorgden voor neerwaartse druk op de rentes, terwijl het sterke economische momentum en de normalisatie van de rente in de VS tegenwicht boden. De uiteenlopende vooruitzichten voor het monetaire beleid leidden tot een sterke stijging van het verschil tussen de korte rentes in de VS en de eurozone. Staatsleningen uit de periferie van de eurozone deden het beter dan Duitse Bunds. Deze landen profiteerden van de overeenkomst in de zomer tussen Griekenland en haar schuldeisers, sterke economische cijfers en de verwachting van meer ECB-opakopen.

Grondstoffen hadden zwaar te lijden van de verwachte hogere rentes in de VS, de structurele afname van de vraag en het wereldwijde overaanbod. De olieprijs werd gedrukt door de lagere vraag en het uitblijven van productiebeperkingen. De Bloomberg Commodity Spot-index behaalde een jaarrendement van -16% in euro's.

Aandelenindices*	2015
MSCI World	10,4%
MSCI US	12,9%
MSCI Europe	8,8%
MSCI Japan	22,4%
MSCI Emerging Markets	-4,9%
MSCI Developed Asia ex Japan	2,1%

* total return indices (in euro)

Bron: Thomson Reuters Datastream, NN IP (31/12/2015)

Vooruitzichten

Economie

Voor 2016 wordt een gematigde economische groei verwacht, vergelijkbaar met die in 2015. Er wordt uitgegaan van een geleidelijke stabilisatie in het economische momentum in opkomende markten en een verder herstel van de binnenlandse vraag in de ontwikkelde economieën. In de ontwikkelde markten zal de groei naar verwachting voordeel hebben van een sterkere mondiale consumptie, gedreven door een sterke daling van de olieprijs en verbeterde arbeidsmarkten. Centrale banken kunnen door de lage inflatie wereldwijd een soepel beleid blijven voeren. De inflatie zal in 2016 daardoor waarschijnlijk gaan stijgen.

Vanwege de hoge schulden blijft China een groot risico voor de wereldeconomie. De opkomende wereld moet hervormingen gaan doorvoeren om een duurzame groei te creëren. Ook het monetaire beleid in de VS kan voor belangrijke verschuivingen op de mondiale kapitaalmarkten zorgen. Verder zijn er geopolitieke risico's. De politiek zal in 2016 naar verwachting een grotere impact hebben op de economie en de markten. Er komt voor het eind van 2016 een EU-referendum in het VK, de spanningen rond vluchtelingen nemen toe en er moet een passend antwoord komen op

terreuraanslagen. 2016 zal eindigen met de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Deze risico's kunnen de positieve fundamentals in de ontwikkelde economieën schade toebrengen.

Financiële markten

Op grond van deze economische vooruitzichten wordt een aanhoudende volatiliteit op de financiële markten in 2016 verwacht. De rente zal, ingegeven door gematigde inflatieverwachtingen en monetaire opkoopprogramma's laag blijven; een sterke daling wordt evenwel niet verwacht. De wereldwijde aandelenmarkten kunnen profiteren van een (bescheiden) cyclisch herstel en door lage rentes.

Beleggingen risico fonds TrueBlue

Het fonds heeft het beheer van haar beleggingen (grotendeels) ondergebracht bij NN Investment Partners. De strategische mix bestaat uit 60 procent vastrentende waarden, 30% aandelen en 10% vastgoed.

De beleggingen voor rekening en risico van het pensioenfonds zijn in het verslagjaar in waarde gestegen van € 232,0 miljoen op 31 december 2014 naar € 246,3 miljoen op 31 december 2015. Aldus is in het verslagjaar de beleggingsportefeuille per saldo gestegen met € 14,2 miljoen, mede door stortingen van pensioenpremies.

Over 2015 werd door ons pensioenfonds voor valuta afdekking een beleggingsrendement gerealiseerd van 0,1%. De benchmark, ook voor valuta afdekking, op de totale portefeuille rendeerte in het verslagjaar -1,0%. Daarmee heeft ons fonds een positieve bijdrage vanuit actief vermogensbeheer behaald. Door de zwakke euro resteerte er na valuta afdekking een rendement van -0,7%.

De rendementen van de portefeuille en de benchmark zijn in 2015 als volgt opgebouwd:

Portefeuille	Portefeuille	Benchmark
Vastrentende waarden	-4,6%	-5,6%
Aandelen (excl. Afdekking)	8,2%	7,0%
Onroerend goed	8,3%	8,3%

Het afdekken van vreemde valuta's binnen de aandelenportefeuille zorgde in 2015 voor een lager resultaat (inclusief hedge 6,3% versus exclusief hedge 8,2%).

De waardestijging in de aandelen- en vastgoedportefeuille heeft bijgedragen aan ons rendement. Voor de vastrentende portefeuille resteerte een negatief rendement. Het negatieve rendement in 2015 wordt voornamelijk verklaard door onze afdekking van de rentegevoeligheid van onze verplichtingen. De afgelopen jaren was er binnen de vastrentende portefeuille een duidelijk positieve bijdrage aan ons rendement vanuit de allocatie naar bedrijfsobligaties (zowel met hoge als lagere kredietwaardigheid) als obligaties uit opkomende landen. In 2015 droegen deze obligaties per saldo licht negatief bij aan ons rendement.

Belangrijke bouwstenen van het strategisch beleggingsbeleid van ons fonds zijn enerzijds de normwegingen voor de beleggingscategorieën en anderzijds de door ons fonds te hanteren renteaftdekking van de pensioenverplichtingen.

Renteontwikkeling en dekkingsgraad

Als de rente verandert, veranderen hierdoor de waarden van de beschikbare middelen van het pensioenfonds en de toekomstige) pensioenverplichtingen. Dit heeft gevolgen voor de dekkingsgraad. Om de dekkingsgraad minder gevoelig te maken voor rentewijzigingen heeft TrueBlue de rentegevoeligheid van de vastrentende portefeuille voor 55% in lijn gebracht met de rentegevoeligheid van de verplichtingen. Rond de norm van 55% wordt een bandbreedte gehanteerd van + en - 5%. De renteaftdekking wordt gedaan vanuit risicobeheer, waarbij de afdekking is gebaseerd op een strategische studie waarbij de verplichtingen en de beleggingen van ons fonds beiden worden meegenomen. De afdekking van het

reterisico wordt gerealiseerd met obligaties en rentederivaten. Een waardeinstijging (daling) van de obligaties en rentederivaten hebben voor een belangrijk deel een relatie met de waardedaling (stijging) van de pensioenverplichtingen. Omdat de renteafdekking lager is dan 100%, heeft een rentestijging een positieve invloed en een rentedaling een negatieve invloed op de dekkingsgraad.

De eerste maanden van 2015 is de marktrente gedaald en daarna weer gestegen. Per saldo is de gemiddelde marktrente in 2015 niet veel gewijzigd. De methodiek van vaststelling van de rente (de zogenaamde UFR) is daarentegen wel veranderd. De UFR rente lag aan het einde van 2015 een stuk lager dan aan het begin van het jaar. De aandelen en het vastgoed hebben weliswaar een positief rendement laten zien in 2015, maar de aanpassing van de rentemethodiek leidde per saldo tot de daling van de (UFR) dekkingsgraad.

Beleggen in vastgoed in 2015

Woningmarkt

De Nederlandse woningmarkt liet afgelopen jaar een sterk positieve ontwikkeling zien, zowel aan de gebruikerskant als aan de beleggerskant. Het aantal transacties op de koopmarkt nam fors toe en ook de woningprijzen lieten een sterke groei zien. Naast de aantrekkende koopmarkt zagen we ook op de huurmarkt dat de perspectieven voor de belegger verbeterden. De herstellende economie leidde ook hier tot meer dynamiek. De leegstand in de IPD benchmark daalde van 4% in 2014 naar 2,8% in 2015¹, parallel steeg de huurwaardegroei van 1,9 naar 2,2%. De stijging werd ondersteund door maatregelen van minister Blok, waardoor er langzaam maar zeker meer marktwerking en dus marktconforme huren ontstonden. Ook de komende jaren is er ruimte voor extra huurverhogingen voor 'scheefwoners' in het gereguleerde segment. De rol van corporaties in het middensegment van de huurmarkt zal beperkt worden.

De positieve ontwikkelingen op de gebruikersmarkt vertaalden zich direct door naar de beleggingsmarkt. Het totale beleggingsvolume binnen de woningmarkt bedroeg in 2015 circa €3 miljard. De belangstelling van nationale, maar ook internationale beleggers vertaalde zich vooral na de zomer in een snelle daling van de yield. Verwacht wordt dat, door de aanhoudende interesse, de aanvangsrendementen in de vijf grootste steden (met name Amsterdam en Utrecht) gedurende 2016 verder zullen aanscherpen. De concurrentie bij het verwerven van nieuwe woningen is door de grote belangstelling van beleggers in 2015 opnieuw toegenomen. Door de aantrekkende koopmarkt kozen ook gemeenten en ontwikkelaars er steeds vaker voor hun woningen weer te koop aan te bieden. Het verwerven van beleggers huurwoningen zal in 2016 daarmee nog lastiger worden.

Winkelmarkt

Onder aanvoering van een aantrekkende economie en huizenmarkt nam het consumentenvertrouwen in 2015 verder toe. Dat heeft geresulteerd in licht stijgende detailhandelsomzetten. Toch profiteerden veel retailers hier niet tijdig van en zijn in moeilijkheden terechtgekomen. In de laatste week van 2015 vroegen grote retailers zoals V&D en Macintosh faillissement aan. Deze retailers staan symbool voor de veranderende winkelmarkt waarin middelmaat en gebrek aan onderscheidend vermogen wordt afgestraft door de consument. Doorstarts en nieuwe invullingen van leegstaande winkels bevestigden tevens de geografische tweedeling in locaties waarbij de grootste en beste binnensteden het zullen winnen van de middelgrote kernen.

We zagen het verschil in belangstelling ook terugkomen in de ontwikkeling van de huurniveaus en rendementen. Op de allerbeste locaties wilden retailers gevestigd blijven of uitbreiden en was er sprake van stijgende huren en was de leegstand laag. Beleggers betaalden op deze locaties ook lagere aanvangsrendementen dan in 2014. Daar stond tegenover dat steden in de 'subtop' een pas op de plaats moesten maken. Er was belangstelling van consumenten, retailers en beleggers maar de huurniveaus bleven constant of daalden zelfs. Op veel B- en C-locaties, maar ook op A-locaties in kleine en middelgrote steden was er sprake van een sterke neerwaartse druk op het huurniveau en liepen de aanvangsrendementen op.

Als gevolg van de relatief hoge risicopremies die er nog steeds op vastgoed zijn, bereikte het investeringsvolume in winkels in 2015 een recordhoogte van €2,8 miljard. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van vastgoed op de allerbeste locaties, speelden de transacties zich met name af in het segment daaronder.

¹ Periode Q3 2014-Q3 2015

Zorgvastgoed

Op 1 januari 2015 werd de herstructurering van de langdurige zorg een feit. Dit betekende een verdere verankering van het langer thuis wonen en het faciliteren van zorg aan huis. Beleggers konden hierop inspelen en investeringsmogelijkheden namen toe omdat corporaties, met het in werking treden van de nieuwe Woningwet op 1 juli 2015, zich steeds meer moesten terugtrekken uit het geliberaliseerde segment.

Daar staat tegenover dat steeds meer commerciële partijen zich begeven op de investeringsmarkt van zorgvastgoed. Het transactievolume in zorgvastgoed bereikte in 2015 een recordhoogte. Gelijk aan voorgaande jaren was het aandeel van de 'care-sector' in de investeringen met 75% het grootst. Levensloopbestendige woningen met aanvullende dienstverlening op het gebied van zorg hadden hierin de overhand. Door de stijgende belangstelling voor zorgvastgoed daalden de aanvangsrendementen langzaam. Hoewel voor levensloopbestendige woningen de rendementen van 'reguliere' woningen werden benaderd, was er ook sprake van een krimp van de risicopremie op intramuraal en 'cure-gerelateerd' vastgoed. Met name toekomstbestendige gezondheidscentra konden in dit segment op belangstelling rekenen.

De herstructurering van de zorg zorgde er ook in 2015 voordat er diverse zorginstellingen in financiële problemen zijn gekomen. Steeds vaker stonden de 'oude' verzorgingstehuizen leeg en ook de bezuinigingen op de thuishulp hebben sommige zorginstellingen hard geraakt. De meeste zorginstellingen hebben in eerdere jaren al een voorschot genomen op de herstructureringen door het vermogen te versterken. Het overgrote deel bevonden zich dus op basis van financiële ratio's als dscr en solvabiliteit nog aan de goede kant van de medaille, wat niet wegneemt dat ook in de komende jaren er nog zorginstellingen zijn die in de gevarezone kunnen komen. De huidige en toekomstige vraag naar lichte en zware zorg blijft een ijzersterke pijler onder de vraag naar zelfstandige levensloopbestendige woningen en kwalitatief goede intramurale zorgwoningen.

Hypotheekmarkt

In december 2015 heeft het bestuur besloten in te stappen in de particuliere hypotheekmarkt. Dit wordt vanaf 1 januari 2016 ondergebracht bij Syntrus Achmea Real Estate & Finance.

3.6 Risicoparagraaf

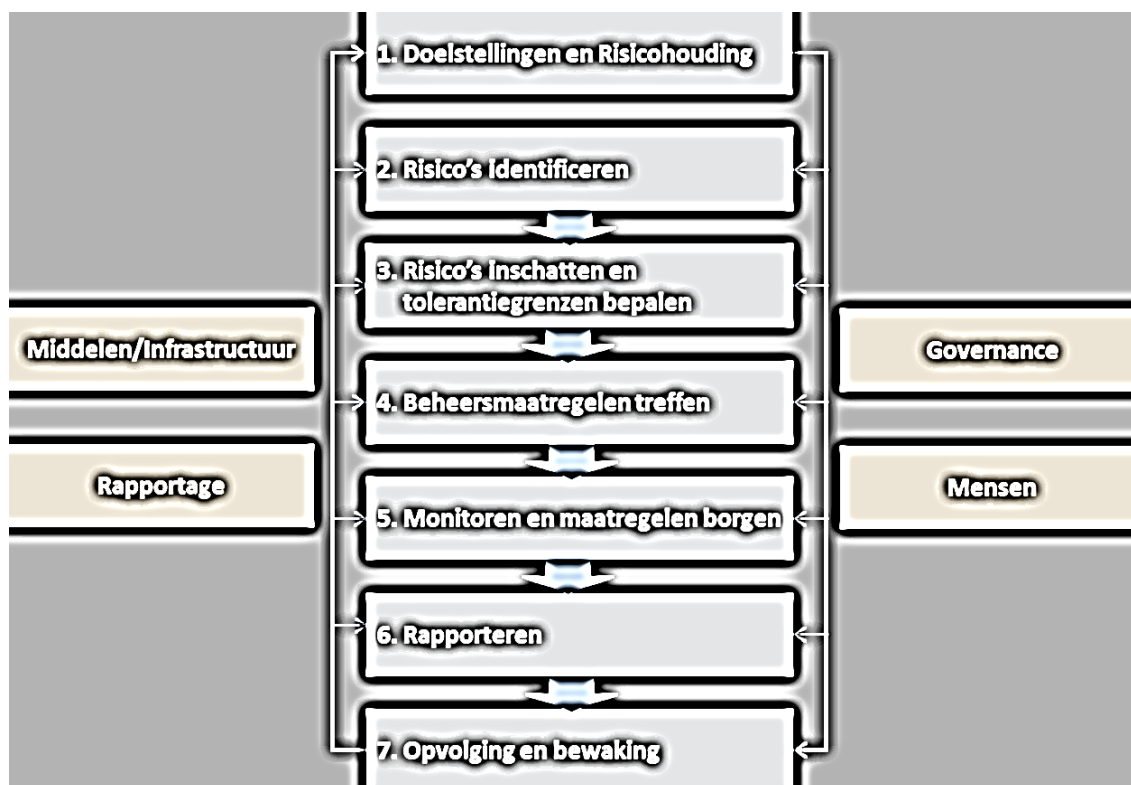
Risico en beheersing

Pensioenfondsbesturen moeten voldoen aan alle wet- en regelgeving en controle hebben over alle risico's die zich voordoen. Ook het bestuur van TrueBlue besteedt veel aandacht aan risicomanagement. In 2015 heeft het bestuur opnieuw een risicoanalyse gemaakt van financiële en niet-financiële risico's. De acties die zijn voortgekomen uit deze sessies worden actief door het bestuur gemonitord. Naar aanleiding van de analyse is er in het verslagjaar bijzondere aandacht voor het IT- en integriteitsrisico.

Proces

Binnen TrueBlue wordt het proces op de volgende wijze uitgevoerd. Jaarlijks bespreekt het bestuur de doelstelling en risicohouding van het pensioenfonds. Hierbij wordt naast de missie en strategie stilgestaan bij de pensioen- en beleggingsbeginselen. Er wordt bepaald of de doelstelling en risicohouding nog actueel is danwel aangepast moet worden. Vervolgens worden de risico's geïdentificeerd en ingeschat met bijbehorende tolerantiegrenzen en de beheersmaatregelen gedefinieerd. Het monitoren en rapporteren over de uitvoering van het risicomanagement en de beheersing van de risico's gebeurt op kwartaalbasis.

Het risicomanagement kan weergegeven worden middels onderstaande integraal stappenplan¹ dat periodiek wordt doorlopen. Met het bestuur is besproken hoe het risicomanagementproces is belegd en geborgd in de governance-structuur en of daarin aanpassingen nodig zijn.

Governance

Het bestuur is verantwoordelijk voor het realiseren van de doelstellingen van het fonds, volgend vanuit de missie, visie en/of strategie van het fonds. Het bestuur bepaalt de koers van het fonds en weegt de factoren af die de koers positief of negatief beïnvloeden. Het bestuur wordt bij het streven om de doelstellingen van het fonds te bereiken, met onzekerheden geconfronteerd. Voor het bestuur is het van belang om vast te stellen welke mate van onzekerheid als acceptabel wordt beschouwd (de risicotolerantie). Integraal risicomanagement stelt het bestuur in staat om op een efficiënte en effectieve wijze om te gaan met onzekerheid en de hieraan verbonden risico's en kansen en het beleid, de structuur de processen en

middelen en de cultuur daarop af te stemmen. Het bestuur heeft de mogelijke risico's van het fonds in kaart gebracht en bepaald hoe het bestuur met deze risico's om wil gaan. Op basis van een actueel en volledig beeld van alle relevante risico's kan het bestuur gepaste beheersmaatregelen nemen en is het bestuur in control.

Voor de beheersing van de risico's die betrekking hebben op de uitvoering van de pensioenregeling en de werkzaamheden van het fonds, is aansluiting gezocht bij de toezichtkaders van DNB. DNB hanteert daarbij een aanpak van risicoanalyse en risicomitigatie in haar toezicht, genaamd FOCUS!. FOCUS! bouwt voort op de Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode (FIRM), de methodiek die sinds 2005 bij DNB in gebruik is.

Risico's worden kwalitatief (aan de hand van vooraf vastgestelde referentieschalen) beoordeeld op basis van de waarschijnlijkheid van het optreden van het risico en de impact daarvan op het behalen van de doelstellingen. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het bruto risico, het netto risico en het gewenste risico. Het bruto risico is het risico zonder rekening te houden met eventuele beheersmaatregelen die het bestuur treft om de waarschijnlijkheid en/of impact te beperken. Het bruto risico is afhankelijk van de context waarbinnen het fonds opereert en de doelstellingen. Ten aanzien van het bruto risico zijn vanuit de risicotolerantie van het fonds vier mogelijke reacties:

- het risico accepteren;
- het risico reduceren door het nemen van aanvullende beheersmaatregelen;
- het risico vermijden door de activiteiten die geraakt worden door het risico te staken;
- het risico overdragen door de activiteiten die door het risico geraakt worden (deels) uit te besteden.

Het netto risico is het risico dat overblijft nadat is gereageerd op de bruto risico's. Indien het netto risico vanuit de risicotolerantie (nog) niet acceptabel is, worden aanvullende acties gedefinieerd om tot de gewenste risicosituatie te komen. Risico-inschattingen, beheersmaatregelen en acties kunnen wijzigen naar aanleiding van interne en externe ontwikkelingen, maar ook door nieuwe inzichten. Integraal risicomangement is daardoor een continu proces van inrichten, uitvoeren, rapporteren en bijsturen.

Beleggingsrisico's

De in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn beleggingen, vorderingen en schulden. De financiële instrumenten zijn opgenomen tegen actuele waarde, voor zover niet anders is aangegeven. Onderstaand worden de belangrijkste risico's weergegeven die zich kunnen manifesteren in het beleggingsproces, en de wijze waarop het fonds de risico's tot op zekere hoogte mitigeert.

Matching-/renterisico

Op basis van de opgebouwde pensioenaanspraken en de levensverwachting van de deelnemers kunnen de in de toekomst verwachte pensioenuitkeringen van het fonds in kaart gebracht worden. Om deze uitkeringen in de verre toekomst te kunnen betalen, hoeft het fonds niet de volledige optelsom van verwachte uitkeringen als voorziening aan te houden. Een uitkering in de toekomst heeft nog tijd om 'op te renten' naar het vereiste niveau. Het terugrekenen van de toekomstige uitkeringen naar nu aan te houden voorzieningen (pensioenverplichtingen) op dit moment wordt verdiscontering genoemd. DNB stelt voor de pensioenfondsen periodiek vast met welke rentes deze rekensommen gedaan dienen te worden. Wanneer deze rentes dalen, zullen fondsen een grotere voorziening moeten treffen (de pensioenverplichtingen stijgen) om in de toekomst uitkeringen te kunnen doen. De kans waarmee en de mate waarin deze gebeurtenis zich voordoet wordt renterisico genoemd. Als de rente stijgt, gebeurt overigens het omgekeerde en dalen de verplichtingen. Het bestuur heeft maatregelen getroffen om het renterisico te verminderen. In 2015 hebben de ALM studie en zogenaamde 'blind audits aanpak' geleid tot handhaving van de renteaftdekking van 55%. Het fonds kiest bewust om een gedeelte van het renterisico niet af te dekken om herstelcapaciteit te behouden.

Marktrisico

De waarde van beursgenoteerde beleggingen fluctueert continu. Het risico dat daarmee gepaard gaat, ofwel stijgende of dalende koersen, noemt men het marktrisico. Dit marktrisico is niet voor alle beleggingscategorieën gelijk. Aandelen kennen vaak een hoger marktrisico dan bijvoorbeeld staatsobligaties. Het fonds kiest voor spreiding in de beleggingsportefeuille qua risicoprofiel van de achterliggende beleggingen in relatie tot de verplichtingen van het fonds. Beleggen in risicovollere producten wordt bewust gedaan in de veronderstelling dat daar een hoger rendement tegenover staat. De strategische mix volgt uit een ALM-studie, die minimaal één keer in de drie jaar wordt uitgevoerd. De nadere

tactische invulling vindt plaats in het jaarlijkse beleggingsplan, dat vervolgens gedurende het jaar continu wordt gemonitord. Het pensioenfonds mitigeert het marktrisico door beperkt in risicovolle beleggingscategorieën te beleggen en door bandbreedtes te hanteren voor elke beleggingscategorie. In de rapportages van de vermogensbeheerders wordt onder andere inzicht gegeven in bandbreedtes, transacties, rendementen, attributies en regio- en sectorverdelingen.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat het fonds loopt dat betrekking heeft op de kredietwaardigheid van een belegging ofwel tegenpartij. In het bijzonder indien een tegenpartij haar verplichtingen niet nakomt, dan wel de kans daarop. De belangrijkste kredietrisico's zijn verbonden aan beleggingen in vastrentende waarden en derivaten, en aan het afwickelen van effectentransacties.

Het fonds mitigeert het kredietrisico door minimale restricties te hanteren met betrekking tot de kredietwaardigheid van de belegging dan wel tegenpartij. Bovendien laat het fonds specifieke risico-rendementskarakteristieken meewegen, zoals het effectieve rendement op obligaties. Ook zijn er restricties wat er als onderpand geaccepteerd mag worden. De mate van securities lending wordt periodiek gemonitord.

Valutarisico

Pensioenfondsen die internationaal (dus niet in de euro) beleggen, lopen het risico dat de waarde van effecten die ze in buitenlandse valuta aanhouden wordt aangetast door veranderingen in de wisselkoers. Het fonds mitigeert het valutarisico door het valutarisico gedeeltelijk af te dekken.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat een belegging niet op korte termijn liquide gemaakt kan worden. Dit is bijvoorbeeld het geval indien er geen markt of een slechte markt onderhouden wordt in het betreffende beleggingsproduct. De beleggingscategorieën aandelen en obligaties zijn meer liquide dan vastgoed. Binnen aandelen en obligaties zijn opkomende markten vaak minder liquide dan ontwikkelde markten. Het liquiditeitsrisico in opkomende markten is dan ook groter. Liquiditeitsrisico manifesteert zich met name (maar niet uitsluitend) in neergaande markten. Ook door het gebruik van derivaten kan liquiditeitsrisico optreden. Door marktbevingen kan het voorkomen dat het fonds op korte termijn liquiditeit moet bijstorten als onderpand. Het fonds mitigeert het liquiditeitsrisico door beleggingscategorieën en vermogenstitels te kiezen die zoveel mogelijk liquide worden geacht te zijn.

Inflatierisico

Inflatierisico is het risico dat de instelling onvoldoende in staat is om (toenemende) verplichtingen als gevolg van (verwachte aanpassing aan) inflatie te financieren zonder belanghebbenden te benadelen. Het beleid is op basis van nominale matching, op dit moment is geen reëel kader geformuleerd.

Managerrisico

Managerrisico is de (onvoorziene) waardevermindering van de totale beleggingsportefeuille als gevolg van stijldiversificatie en concentratie van de managers. Managersrisico gaat over de vraag of de (fonds)manager zich houdt aan de afspraken, doelstellingen en restricties die zijn vastgelegd in het mandaat en/of de fondsvoorwaarden. Toetsing en monitoring van het managersrisico begint bij het in kaart brengen van doelstellingen en beperkingen die voor de verschillende fondsen gelden. Vervolgens dient te worden vastgesteld of de fondsmanager zich houdt aan de afspraken en of en hoe vaak zich mogelijke overschrijdingen hebben voorgedaan.

Concentratierisico

Concentratierisico is het risico van een grote, eenzijdige belegging. De concentratie kan bijvoorbeeld betrekking hebben op één tegenpartij, een geografische concentratie en een concentratie op één specifieke belegging. Het bestuur probeert concentratie-risico's te vermijden.

Actuariële risico's

Strategisch risico / solvabiliteitsrisico

Het risico dat de ontwikkeling van het vermogen (in de vorm van beleggingen en premies) niet optimaal aansluit op de ontwikkeling van de verplichtingen, waardoor de beoogde pensioenkwaliteit en de beoogde financieringsdoelstelling niet kunnen worden gehaald. Er is een aantal beleidsinstrumenten waarmee de financiële positie kan worden bijgestuurd. Deze beleidsinstrumenten zijn de pensioenregeling, het toeslagbeleid, het premiebeleid, het beleggingsbeleid en het liability managementbeleid. Met ALM wordt samenhang aangebracht tussen deze beleidsinstrumenten. In 2015 is de laatste ALM-studie uitgevoerd.

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen. Het verzekeringstechnisch risico wordt bewaakt aan de hand van de jaarlijkse actuariële analyses van het fonds en landelijke publicaties inzake levensverwachting en arbeidsongeschiktheid.

Belangrijkste sub-risico is het langlevensrisico. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting. Het Actuarieel Genootschap (AG) heeft geconstateerd dat de levensverwachting de afgelopen jaren sneller is toegenomen dan was voorzien en heeft in september 2014 de prognosetafel AG 2014 gepresenteerd. De overgang naar de nieuwe overlevingstafel Prognosetafel AG2014 had een beperkt effect op de voorziening pensioenverplichtingen. Naast de overgang op de nieuwe overlevingstafel is tevens de ervaringssterfte geactualiseerd naar de S&V ervaringssterfte van 2013 HAVO/WWO.

Tenslotte heeft het fonds het overlijdensrisico herverzekerd bij Zwitserleven in de vorm van éénjarige risicokapitalen. Dit risico komt voort uit de reglementaire verzekeringen van ouderdoms- en nabestaandenpensioenen. In de ABTN heeft TrueBlue de procedures vastgelegd voor vaststelling van de voorzieningen en premies.

Operationele risico's

Operationeel risico

Operationeel risico behelst het falen of tekortschieten van interne processen, menselijke en technische tekortkomingen en onverwachte externe gebeurtenissen. Het bestuur stelt hoge kwaliteitseisen op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts van zowel het pensioenfonds als de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. De belangrijkste onderdelen van operationeel risico, die de bestuursorganen betreft zijn informatie (ter ondersteuning van adequate managementbeslissingen), kosten en geschiktheid (kennis, ervaring, competenties en gedrag). Het bestuur heeft uit haar midden diverse adviescommissies ingesteld. Deze commissies worden ondersteund door externe adviseurs. Verantwoording over het gevoerde beleid wordt afgelegd aan het verantwoordingsorgaan. Het fonds werkt met een begroting en rapportages over de realisaties per kwartaal. Het fonds beschikt over een geschiktheidsplan inclusief opleidingsplan. Jaarlijks evalueert het bestuur het eigen functioneren. De kwaliteitseisen met betrekking tot de organisaties, waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, vallen onder uitbestedingsrisico. Het fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid, waarin het proces rondom nieuwe en bestaande uitbestedingen is vastgelegd alsmede de eisen die daarbij aan een uitvoerder worden gesteld.

Het fonds mitigeert het operationele risico door het vastleggen van functiescheidingen, bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden, evenals het beoordelen van de werking van de beheersmaatregelen, mede aan de hand van de bevindingen van de externe accountant. Daarnaast heeft het fonds uitbestedingsovereenkomsten met betrokken partijen afgesloten.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico is het risico als gevolg van buiten het pensioenfonds komende veranderingen op het gebied van concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie en ondernemingsklimaat. Dit risico is voor het fonds zelf het minst direct te beïnvloeden. Om die reden volgt het fonds ontwikkelingen in de nabije omgeving van het fonds op de voet. Dit betreft met name ontwikkelingen bij aangesloten werkgevers, media-aandacht voor pensioen in algemene zin en media-aandacht voor het fonds in het bijzonder. Communicatie en engagement zijn belangrijke instrumenten voor het fonds in de beheersing van het omgevingsrisico. Tevens bewaakt het fonds haar onafhankelijkheid bij beleidsbeslissingen en ziet erop toe dat deze beleidsbeslissingen vrij van belangenverstrengeling worden genomen. Het fonds beschikt over een transparantiedocument, een uitsluitingsbeleid en een beleid verantwoord beleggen en legt onder andere op de website verantwoording af over corporate governance en stembeleid

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. TrueBlue heeft beleid vastgesteld met betrekking tot de beheersing van risico's die samenhangen met de uitbesteding. Het bestuur heeft een uitbestedingsbeleid vastgesteld.

Het uitbestedingsrisico vormt een zeer belangrijk aandachtsgebied voor het fonds. Zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer is uitbesteed. Het fonds laat zich regelmatig informeren over de wijze waarop de externe uitvoerders deze risico's beheersen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van diverse maand-, kwartaal- en/of jaarrapportages van de externe uitvoerders, zoals DVO/SLA-rapportages, beleggingsrapportages, rapportages niet-financiële risico's en ISAE 3402. Daarnaast voert het fonds jaarlijks evaluatiegesprekken met de externe uitvoerders.

IT-risico

IT-risico is het risico dat bedrijfsprocessen en informatievoorziening onvoldoende integer, niet continu of onvoldoende beveiligd worden ondersteund door IT. Door de volledige uitbesteding van het pensioen- en vermogensbeheer beschikt het fonds niet over een eigen IT-infrastructuur. Voor het fonds zelf beperkt dit risico zich tot de hardware en software die leden van het bestuur en van de bestuursorganen gebruiken voor het uitoefenen van hun functie. Het fonds verwacht van deze leden dat de IT-middelen, die zij voor het uitoefenen van hun functie gebruiken, voldoen aan de normen die vandaag de dag aan de beheersbaarheid, continuïteit en beveiliging van IT worden gesteld. Ten aanzien van de IT-omgeving van de externe uitvoerders steunt het fonds op de beheersmaatregelen van de diverse dienstverleners. In de ISAE 3402 Type II rapporten van de serviceorganisaties zijn de beheersmaatregelen op IT-gebied meegenomen.

Integriteitrisico

Integriteitrisico is het gevaar voor de aantasting van de reputatie alsmede de bestaande en toekomstige bedreiging van het vermogen of resultaat van het pensioenfonds als gevolg van niet integere, onethische gedragingen van het pensioenfonds in het kader van wet- en regelgeving en maatschappelijke en door het pensioenfonds opgestelde normen.

Dit risico is nader onderverdeeld in benadeling derden, voorwetenschap, witwassen, terrorismefinanciering en onoorbaar handelen. Het inherent risico wordt door het bestuur als aanzienlijk ingeschat. De overall risicotolerantie met betrekking tot integriteitrisico is laag. Beheersmaatregelen zien op het reduceren van zowel de kans als de impact van het risico.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliancestructuur. Alle betrokkenen bij het fonds, zowel intern als extern, worden geacht te voldoen aan het geheel van interne en externe wet- en regelgeving, dat op het fonds van toepassing is. Bij bestuursbesluiten wordt altijd in ogenschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of er sprake is van mogelijke integriteitsissues. Tijdens iedere bestuursvergadering worden als apart agendapunt ontvangen uitnodigingen en relatiegeschenken besproken. Het fonds beschikt onder andere over een integriteitsbeleid, een gedragscode, een incidentenregeling, een klokkenluidersregeling, een klachtenregeling, een geschillenregeling en een geschillencommissie. Een externe compliance officer ziet toe op naleving van de gedragscode en brengt hierover verslag uit aan het bestuur. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door de bestuursleden ondertekend. Daarnaast inventariseert het fonds jaarlijks de (neven)functies. Bij de

jaarlijkse bespreking van de naleving van de gedragscode wordt tevens stilgestaan bij (wijzigingen in) privérelaties of – belangen. Integriteit is verder een belangrijk onderdeel van de jaarlijkse zelfevaluatie van het bestuur. Op het gebied van witwassen en terrorismefinanciering volgt het bestuur de wet- en regelgeving en ziet er op toe dat de externe uitvoerders deze opvolgen.

In 2015 heeft het fonds naar aanleiding van de workshop in het kader van risicomanagement een uitvraag naar het beleid en de beheersing van het integriteit- en IT-risico gedaan bij de volgende uitbestedingspartijen: Effacts, Syntrus Achmea Pensioenbeheer, Achmea Investment Management, Nationale Nederlanden Investment Partners en Syntrus Achmea Real Estate & Finance. De uitbestedingspartijen zijn gevraagd schriftelijk een aantal vragen te beantwoorden over deze thema's. In 2016 wordt hier verdere opvolging aan gegeven.

Juridisch risico

Het juridisch risico is risico samenhangend met veranderingen in en naleving van wet- en regelgeving, het mogelijk bedreigd worden van haar rechtspositie, met inbegrip van de mogelijkheid dat contractuele bepalingen niet afdwingbaar of niet correct gedocumenteerd zijn. Juridische advisering is in het verslagjaar uitbesteed aan Syntrus Achmea Pensioenbeheer. In de overeenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer zijn de verantwoordelijkheden belegd ten aanzien van tijdige implementatie van wet- en regelgeving en het naleven daarvan. Het bestuur laat zich zonodig uitgebreid informeren door de jurist van Syntrus Achmea en heeft een actieve houding inzake nieuwe ontwikkelingen op (pensioen)juridisch gebied. Het bestuur blijft daarnaast op de hoogte van wijzigingen in wet- en regelgeving door het volgen van seminars en opleidingen en het lezen van vakliteratuur en nieuwsbrieven van gerenommeerde organisaties. Voor de bestuursleden is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.

Risico's voor de deelnemers

Actuariële en beleggingsrisico's worden collectief gedeeld. Naast de premies zijn de beleggingsopbrengsten een belangrijke financieringsbron voor de opbouw van nieuwe pensioenaanspraken. Partiële toeslagverlening, of het geheel achterwege laten van toeslagverlening, biedt soelaas als de financiële positie van het fonds daartoe noodzaakt.

4 Uitvoering van de pensioenregeling

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregelingen van het fonds. Daarnaast komen de wijzigingen in statuten en reglementen die in 2015 zijn doorgevoerd aan de orde.

4.2 De middelloonregeling

Per 1 januari 2004 is de Flexivut-regeling vervangen door een geïntegreerde pensioenregeling. De pensioenregeling geldt voor iedere werknemer van 21 jaar en ouder die werkzaam is bij een bedrijf dat lid is van de Werkgeversvereniging ICT en dat werkzaamheden verricht die onder de werkingssfeer van de regeling vallen.

Van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2014 bestond de pensioenregeling van TrueBlue uit twee regelingen. Een pensioenregeling voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en op 31 december 2005 reeds deelnamen aan de regeling (55-plus regeling) en een pensioenregeling voor deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 en voor alle deelnemers waarvan de arbeidsovereenkomst is ingegaan op of ná 1 januari 2006 (55-min regeling). Omdat alle actieve deelnemers in de 55-plus regeling in 2014 met pensioen zijn gegaan, heeft het bestuur besloten de regeling met ingang van 1 januari 2015 op te heffen. Alle slapers die nog in deze regeling zaten, zijn per deze datum omgezet naar de 55-min regeling waarbij de pensioenrichtleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar.

Onderstaand de belangrijkste kenmerken van de middelloonregeling:

Ouderdomspensioen

De regeling voor het ouderdomspensioen is een middelloonregeling. Het ouderdomspensioen is gebaseerd op het gemiddelde salaris dat een deelnemer tijdens de loopbaan verdiende. De normpensioenleeftijd is vanaf 1 januari 2014 gesteld op 67 jaar, daarvoor was de normpensioenleeftijd 65 jaar. Een deelnemer bouwt tussen de leeftijd 21 en 67 jaar jaarlijks 1,875% van de pensioengrondslag op. Voor 1 januari 2014 bedroeg het opbouwpercentage 2,00% van de pensioengrondslag.

Het pensioensalaris is gelijk aan 12 maal het vaste maandsalaris van januari, vermeerderd met de vakantietoeslag. Bij een indiensttredingdatum na januari wordt het pensioensalaris naar rato berekend. Het maximum pensioensalaris bedroeg in 2015 € 62.106,-. Het maximum pensioensalaris 2016 bedraagt € 63.038,-.

De franchise is het deel van het pensioensalaris waarover geen pensioenaanspraken worden opgebouwd. De franchise is het deel van het inkomen dat betrekking heeft op het AOW-pensioen. In 2015 bedroeg de franchise € 13.913,- en in 2016 bedraagt de franchise € 14.255,-.

De pensioengrondslag is het deel van het pensioengevend salaris waarover ouderdomspensioen wordt opgebouwd. De pensioengrondslag is het pensioengevend salaris minus de franchise.

Partnerpensioen

Daarnaast bouwt een deelnemer partnerpensioen op. Dit partnerpensioen wordt uitgekeerd bij overlijden van de deelnemer en bedraagt 70% van het ouderdomspensioen. Kinderen ontvangen vanaf overlijden van de deelnemer 14% van het ouderdomspensioen.

Premie

In 2015 bedroeg de premie voor deze pensioenregeling 26,2% van de pensioengrondslag. De werkgever betaalt tenminste 50% van de premie en de werknemer ten hoogste 50%. Voor 2016 is het premiepercentage gewijzigd en bedraagt 28%.

De excedentpensioenregeling

In de basisregeling wordt pensioen opgebouwd tot een vastgesteld maximum salaris in 2015 van € 62.106,- (2016 € 63.038,-). Over het meerdere wordt geen pensioen opgebouwd. Eveneens wordt er in de basisregeling geen pensioen opgebouwd over variabel loon en een dertiende maand. Het is mogelijk voor een werkgever om bij het fonds een aanvullende pensioenregeling af te sluiten, de excedentpensioenregeling. Met deze regeling kunnen deelnemers een aanvulling op de rechten uit de basisregeling opbouwen.

Ook in de excedentregeling is per 1 januari 2014 de normpensioenleeftijd verhoogd naar 67 jaar en bedraagt het opbouwpercentage 1,875%.

Met ingang van 1 januari 2015 is de bovengrens tot waar pensioenopbouw fiscaal ondersteund wordt € 100.000,-. Deelnemers bouwen over het salaris boven € 100.000,- geen pensioen meer op. Dit maximum wordt jaarlijks verhoogd met de verhoging van het minimum loon tussen 1 januari van het desbetreffende jaar en 1 januari van het jaar daaraan voorafgaand. Het maximum pensioengevend salaris voor de excedentregeling bedraagt in 2016 € 101.519,-. Deelnemers met inkomens boven € 101.519,- kunnen nog wel belastingvriendelijk bijsparen met een nettolijfrente of met een nettopensioen. TrueBlue biedt echter geen netto pensioenmogelijkheid. Deze maatregel raakt alleen medewerkers met een salaris boven € 101.519,-.

4.3 De beschikbare premiereregeling

Met ingang van 1 januari 2014 biedt TrueBlue naast de middelloonregeling ook de beschikbare premiereregeling aan. De TrueBlue Beschikbare Premiereregeling is een pensioenregeling met collectieve elementen. De regeling is door een laag kostenniveau en volledige transparantie een goed alternatief voor regelingen die door verzekeraars worden aangeboden. Werknemers krijgen binnen de beschikbare premiereregeling een eigen 'spaarpot' waarmee ze kapitaal opbouwen. Deze pot wordt op de pensioendatum omgezet in een levenslange pensioenuitkering, eventueel gecombineerd met een partner- en wezenpensioen. Bij overlijden voor de pensioendatum is voor de partner standaard een partnerpensioen verzekerd. De premiebijdrage wordt berekend volgens een vaste leeftijdsstaffel en kent daarmee een grote mate van voorspelbaarheid.

Onderstaand de belangrijkste kenmerken van de beschikbare premiereregeling:

Ouderdompensioen

Het ouderdompensioen wordt gevormd door het pensioenkapitaal dat de deelnemer op pensioendatum in zijn 'spaarpot' heeft. Op de pensioendatum kan de deelnemer een pensioen aankopen bij TrueBlue of elders. De hoogte van het pensioen is gebaseerd op de hoogte van het gemiddeld verdiende salaris en het aantal jaren dat een medewerker pensioen opbouwde bij TrueBlue. De exacte hoogte van het pensioen is vooraf niet bekend. De normpensioenleeftijd is gesteld op 67 jaar.

Het pensioensalaris is gelijk aan 12 maal het vaste bruto maandsalaris vermeerderd met de vakantietoeslag. Het maximum pensioensalaris bedroeg in 2015 € 62.106,-. Het maximum pensioensalaris 2016 bedraagt € 63.038,-.

De franchise is het deel van het pensioensalaris waarover geen pensioenaanspraken worden opgebouwd. De franchise is het deel van het inkomen dat betrekking heeft op het AOW-pensioen. In 2015 bedroeg de franchise € 13.913,- en in 2016 bedraagt de franchise € 14.255,-.

De pensioengrondslag is het deel van het pensioensalaris waarover ouderdompensioen wordt opgebouwd. De pensioengrondslag is het pensioensalaris minus de franchise.

Partnerpensioen

Het partner- en wezenpensioen voor de pensioendatum vindt op risicobasis plaats. Op het moment van inkoop kan naast een ouderdompensioen tevens een partnerpensioen worden ingekocht ter grootte van 70% van het ouderdompensioen. Ook kan het pensioenkapitaal op de pensioendatum gebruikt worden om een wezenpensioen aan te kopen van 20% van het partnerpensioen.

Premie

De premie wordt berekend op basis van de pensioengrondslag volgens een leeftijdsafhankelijke premiestaffel. De staffel is gebaseerd op een maximum opbouwpercentage van 1,875%, een pensioenleeftijd van 67 jaar en een rekenrente van 4%.

4.4 Wijzigingen statuten en reglementen

In het verslagjaar hebben diverse wijzigingen in het pensioenreglement en het uitvoeringsreglement van het fonds plaatsgevonden.

Statuten

In het verslagjaar heeft er geen statutenwijziging plaatsgevonden.

Pensioenreglement

Het reglement van de middelloonregeling is gewijzigd in verband met de volgende aanpassingen:

- Aanpassing van de definities van partner en gewezen partner.
- De wijzigingen die voortvloeien uit het nFTK.
- Het opnemen van de parameters die gelden per 1 januari 2016.
- Het opnemen van de flexibiliserings- en afkoopfactoren die gelden per 1 januari 2016.
- De wijzigingen met betrekking tot de (gefaseerde) inwerkingtreding van de Wet pensioencommunicatie.

Het reglement van de beschikbare premiereregeling is gewijzigd in verband met de volgende aanpassingen:

- Aanpassing van de definities van partner en gewezen partner.
- Vereenvoudiging van de bepaling van de flexibiliseringsmogelijkheden.
- Artikel inzake uitstel van de pensioendatum toegevoegd conform de middelloonregeling.
- De definitie van werkgever aangescherpt in verband met aanpassing van de cao ICK.
- De wijzigingen die voortvloeien uit het nFTK.
- Het opnemen van de parameters die gelden per 1 januari 2016.
- Het opnemen van de flexibiliserings- en afkoopfactoren die gelden per 1 januari 2016.
- Het redactioneel aanscherpen van enkele bepalingen.

Pensioenknip

In 2015 is de pensioenknip opnieuw ingevoerd. De pensioenknip gold in de periode 2009 tot 2014 in verband met de gedaalde beurskoersen en de lage rente. De nog steeds lage rente is nu de aanleiding om de pensioenknip opnieuw tijdelijk in te voeren. Op 8 juli 2015 is de nieuwe regeling pensioenknip in werking getreden. Een pensioenfonds is verplicht om op verzoek van de deelnemer mee te werken aan het knippen van zijn pensioenkapitaal als dat kapitaal op de pensioendatum ten minste € 10.000 bedraagt. Dit nieuwe keuzerecht geldt voor deelnemers voor wie de pensioendatum ligt vóór 1 januari 2017 en die het

beschikbaar komende kapitaal nog niet hebben aangewend voor aankoop van een levenslange uitkering. Zij krijgen het recht te kiezen voor een tijdelijke uitkering van maximaal twee jaar, gevolgd door een levenslange uitkering. Het bestuur heeft besloten het pensioenreglement voor de Beschikbare Premiereregeling vooralsnog niet aan te passen omdat er een aantal onzekere factoren zijn. Op grond van de Pensioenwet is het ook niet verplicht om het pensioenreglement aan te passen. Besloten wordt de verdere besluitvorming te verplaatsen naar het eerste kwartaal 2016 omdat er dan meer zicht is op de waardeoverdracht vanuit Ricoh en op het aantal deelnemers dat hier gebruik van kan maken.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is in het verslagjaar aangepast aan het nFTK.

Overig

Op grond van het per 1 januari 2015 gewijzigde Besluit FTK moet een pensioenfonds een incidentenregeling hebben. Het melden van een incident en de afhandeling daarvan is de kern van de incidentenregeling. De klokkenluidersregeling is aanvullend en ziet op de rechtsbescherming van degene die de melding gedaan heeft, waarborgt dus dat de melding in vertrouwen wordt behandeld. TrueBlue is al in het bezit van een klokkenluidersregeling. In het verslagjaar is besloten de incidentenregeling en de klokkenluidersregeling te integreren in één regeling: de incidenten- en klokkenluidersregeling.

5 Verslag verantwoordingsorgaan

5.1 Algemeen

Het Bestuur is volgens het paritaire model samengesteld en dit betekent dat het intern toezicht door de Raad van Toezicht (RvT) plaatsvindt en dat het bestuur verantwoording aflegt aan het Verantwoordingsorgaan (VO) over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. Tevens kan het VO advies uitbrengen over elk voorgenomen besluit zoals dat benoemd is in artikel 10 van het Reglement van het Verantwoordingsorgaan. Dit reglement is via de website van TrueBlue beschikbaar.

Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO baseert zijn oordeel op het jaarverslag van het fonds, de jaarrekening, de verklaring van de certificerende accountant, de bevindingen van de RvT en overige informatie zoals notulen en uit extra bijeenkomsten door het jaar heen met het Bestuur.

Door het in werking treden van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (WVBP) is per 1 juli 2014 het verantwoordingsorgaan 'nieuwe stijl' in het leven geroepen. Het VO bestaat thans uit vijf leden die de werknemers (3x), werkgevers (1x) en gepensioneerden (1x) vertegenwoordigen. De stoel voor de werkgeversvertegenwoordiger is tot op heden in het VO nog vacant gebleven.

De taken van het VO bevinden zich aan de ene kant in de sfeer van advisering: het bestuur vraagt het VO om advies bij belangrijke beleidsbeslissingen en het VO kan daarnaast op eigen initiatief adviseren over beleidskwesties. Aan de andere kant geeft het VO jaarlijks een oordeel over het handelen van het Bestuur. Daartoe leggen het Bestuur en de RvT jaarlijks verantwoording af over hun handelen in het verslagjaar, waarbij het VO wordt beschouwd als vertegenwoordiging van de werknemers, werkgevers en gepensioneerden die zijn aangesloten bij het pensioenfonds.

Het VO is op grond van Hoofdstuk 5, artikel 8, 9 en 10 van het Reglement van het Verantwoordingsorgaan, bevoegd om jaarlijks onder andere een oordeel te geven over:

- het handelen van het Bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante informatie, waaronder de bevindingen van de RvT;
- het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar;
- beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatiebeleid;
- het vaststellen en wijzigen van de jaarlijkse premie alsmede het toeslagenbeleid, dan wel het verlenen van toeslagen; en
- de naleving van de Code Pensioenfondsen.

Het VO vergadert op regelmatige basis om zo lopende zaken en ontwikkelingen het fonds aangaande te bespreken, te beoordelen en daar waar nodig adviezen uit te brengen. In 2015 heeft het VO een achttal keer vergaderd, waarbij tweemaal met de RvT en tweemaal met het (Dagelijks) Bestuur van het fonds. Hiertoe stelt het VO aan het begin van het jaar een jaarplan met vergaderschema op. Indien nodig kan het VO externe deskundigen inschakelen om haar te ondersteunen. De leden van het VO hebben ook in extra bijeenkomsten met Sprenkels en Verschuren gewerkt aan kennisverbreding over het nFTK en met het software programma "Dashboard" meer inzicht gekregen in de gevolgen van het veranderen van beleggingsbeleid.

5.2 Aandachtspunten

Hieronder volgen nog een aantal punten die in het jaar 2015 gespeeld hebben en ook relevant zijn voor de komende periode.

Realiseerbaarheid van de ambitie

Bpf TrueBlue heeft de ambitie om deelnemers en gepensioneerden met een middelloonregeling een geïndexeerd pensioen aan te bieden. Ook in dit verslagjaar heeft het fonds moeten besluiten om geen indexatie toe te passen. Gezien de lage rentestanden en strengere regels van het nieuwe financieel toetsingskader (nFTK) is het niet aannemelijk dat indexatie op korte termijn realiseerbaar zal zijn en ook de kansen op een volledig geïndexeerd pensioen op de lange termijn zijn flink afgenomen. De door het Bestuur ingestelde commissie "Toekomst" zal hier onderzoek naar doen en haar bevindingen met het VO delen.

Vermogensbeheer

Het VO constateert dat de kosten van vermogensbeheerders in het jaarverslag 2015 al duidelijker konden worden weergegeven dan in voorgaande jaren. Ook hier is het belangrijk om inzichtelijk en transparant te zijn. De richtlijnen van de Pensioenfederatie kunnen hierbij van dienst zijn om een transparante verantwoording richting alle stakeholders te krijgen.

Communicatie

Duidelijke en transparante communicatie van het fonds staat voorop en het VO is alert op tijdige publicatie van informatie naar alle belanghebbenden, zoals daar de nieuwsbrief en website voor bedoeld is. Tweemaal per jaar wordt er een nieuwsbrief uitgestuurd en bij urgentie volgt een aparte mailing naar de deelnemers en belanghebbenden. Ook de website krijgt een steeds prominentere plaats bij de nieuwsvoorziening toebedeeld. Het VO heeft ingestemd met het Communicatieplan 2015, waarin met name benoemd worden de uitgangspunten, de speerpunten alsmede de communicatie activiteiten in 2015.

Medezeggenschapsrelatie

Wil het VO de medezeggenschap goed invullen dan is het noodzakelijk dat het Bestuur het VO tijdig en volledig informeert. Zo zijn er in het afgelopen jaar gezamenlijke sessies geweest met betrekking tot het nieuw FTK en later in verband met het opstellen van de Haalbaarheidstoets. Het VO ziet deze gezamenlijke bijeenkomsten als meerwaarde. Het VO wil ook in 2016 op deze manier met het Bestuur blijven samenwerken, zeker ook nu nadrukkelijk de discussie over de toekomst van het fonds naar voren komt.

Raad van Toezicht

Tweemaal per jaar is er vast overleg met de RvT om zaken aangaande het fonds te bespreken. Maar ook gedurende het jaar vindt er overleg via telefoon en email plaats als een situatie daar om vraagt. Wij hebben de rapportage van de RvT over 2015 van en met de RvT besproken en herkennen de daarin gemaakte opmerkingen en aanbevelingen en sluiten ons aan bij de gemaakte bevindingen.

Uitvoering pensioenregeling

Veranderende wet- en regelgeving vroegen opnieuw veel aandacht en tijd in 2015. Zo vond de verdere implementatie plaats van het nieuwe FTK alsmede de opzet en uitvoering van de Haalbaarheidstoets. Ook de aanpassing van de rente termijn structuur(RTS) door de DNB zorgde voor extra rekenwerk. In het jaarverslag ziet het VO nu voor het eerst de gegevens van de Beschikbare Premiereregeling apart benoemd naast de bestaande Middelloonregeling en vindt dit een goede zaak.

5.3 Oordeel en aanbeveling van het Verantwoordingsorgaan TrueBlue

Het VO stelt haar oordeel samen aan de hand van de gegevens van het jaarrapport, de gegevens uit het Actuarieel Rapport, het Rapport van de RvT, de eigen bevindingen en andere informatiebronnen zoals notulen, beleidsplannen, studies en overleg bijeenkomsten met RvT en Bestuur.

Op vrijdag 3 juni 2016 heeft het VO de RvT gehoord en het Bestuur heeft in de VO vergadering van dinsdag 14 juni 2016 verantwoording over het gevoerde beleid afgelegd. De verantwoording had betrekking op het verslagjaar 2015. Het verantwoordingsorgaan heeft zich een oordeel kunnen vormen aan de hand van eigen waarnemingen, het conceptjaarverslag van Bpf TrueBlue 2015, alsmede door de informatie uit gesprekken met de RvT en het Bestuur in 2015. Zowel met de RvT als met het Bestuur vinden minimaal tweemaal per jaar bijeenkomsten plaats. Het VO is zeer tevreden over de compleetheid en goede leesbaarheid van het jaarverslag en wil het Bestuur daarmee complimenteren.

Vorig jaar schreven wij dat er nog meer aandacht moest komen voor uitbreiding van het fonds en ook in dit verslagjaar daagt het VO het Bestuur uit om de gekozen weg van uitbreiding gestand te doen en meer aandacht en mankracht vrij te maken om acties voortvarend op te kunnen pakken en uit te rollen. Verder constateert het VO dat het Bestuur haar verbreding van kennis en kunde door middel van speciale studie- en kennissessies in het afgelopen verslagjaar ter hand genomen heeft en dat in 2016 voortzet. Zo zorgt het fonds er voor dat er een continue professionaliseringslag plaats vindt.

Het VO oordeelt het volgende:

Het VO is van mening dat het bestuur binnen de gestelde en wettelijke kaders, de gemaakte beleidskeuzes en de naleving van de Code Pensioenfondsen, gelet op de financiële positie van het fonds, juist heeft gehandeld.

Het VO wordt bij alle beleidskeuzes betrokken en vroegtijdig geïnformeerd over zaken het fonds betreffende.

Bij zijn besluitvorming streeft het Bestuur naar eensgezindheid van deze besluitvorming en weegt zo uitdrukkelijk de belangen van alle betrokkenen mee.

5.4 Reactie van het bestuur

Het bestuur is van mening dat het verantwoordingsorgaan haar taken en verantwoordelijkheden zorgvuldig heeft uitgevoerd, wat tot uiting komt in de voorgaande aandachtspunten, aanbevelingen en oordeel. Het bestuur heeft hier grote waardering voor.

De aandachtspunten en aanbevelingen zijn helder, concreet en constructief waardoor het bestuur hier direct mee aan de slag kan. In de overlegvergadering van 14 juni 2016 tussen bestuur en verantwoordingsorgaan is het totale jaarwerk besproken en daar waar nodig toegelicht.

Het bestuur neemt de aandachtspunten en aanbevelingen mee in haar beleid het komende jaar en zal het verantwoordingsorgaan met regelmaat informeren over de opvolging ervan.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de inzet in het afgelopen jaar.

De Meern, 14 juni 2016
Het bestuur van TrueBlue

6 Rapportage Raad van toezicht

6.1 Inleiding

De rapportage van de raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue (hierna: Bpf TrueBlue) over het kalenderjaar 2015 bestaat uit een beschrijving van de verantwoording en werkwijze (hoofdstuk 2) en uit een hoofdstuk met de bevindingen en aanbevelingen van de raad (hoofdstuk 3).

De raad van toezicht (hierna: de raad) maakt deel uit van het paritaire bestuursmodel van het fonds, met een bestuur, een verantwoordingsorgaan en een raad van toezicht. Een beschrijving van het fonds, met doel, samenstelling organen, uitvoering van het pensioen- en vermogensbeheer alsmede de uitbestedingsrelaties is terug te vinden op www.trueblue.nl.

6.2 Verantwoording en werkwijze raad van toezicht

De algemene opdracht is vastgelegd in de statuten van het fonds en in het reglement van de raad:

De raad van toezicht legt, gehoord het verantwoordingsorgaan, verantwoording af over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden, aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is tenminste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Dat laatste houdt in dat beoordeeld wordt of er een evenwichtige belangenafweging is geweest.

De werkwijze van de raad is vastgelegd in een jaarplan. De raad overlegt regelmatig met het bestuur en met het verantwoordingsorgaan. De raad laat zich ondersteunen in haar werkzaamheden door een eigen bestuurssecretaris, onafhankelijk van bestuur of uitvoerder.

Deze rapportage gaat uit van de Code Pensioenfondsen van de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die op zijn beurt is gebaseerd op de Pensioenwet zoals die luidt na inwerkingtreding van de Wet Versterking Bestuur Pensioenfondsen. Daarnaast gebruikt de raad van toezicht de VITP-Toezichtcode. Bij de in hoofdstuk 3 opgenomen bevindingen zijn de gehanteerde normenkaders cursief weergegeven.

Deze rapportage is tot stand gekomen op basis van de beschikbaar gestelde documenten, overleg met bestuur en verantwoordingsorgaan, uitgebrachte goedkeuringen, oordelen en adviezen aan het bestuur. Daarnaast heeft de raad getoetst op welke wijze het bestuur invulling geeft aan de Code Pensioenfondsen. Voor zover daar aanleiding toe is, zijn de toetsresultaten opgenomen bij de bevindingen in hoofdstuk 3.

Vergaderingen en uitgebrachte adviezen

De raad heeft in 2015 vier keer vergaderd en een overleg gevoerd met één van de vermogensbeheerders van het fonds. Daarnaast heeft de raad twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan en vier keer met het (dagelijks) bestuur. Ook heeft de raad een strategiesessie over de toekomst van het fonds met het bestuur bijgewoond. De raad heeft in 2015, naast overleggen met het bestuur, drie formele goedkeuringen verleend, met kanttekeningen, inzake het beloningsbeleid van het verantwoordingsorgaan, nieuwe profielschetsen voor bestuursleden en de herbenoeming van twee bestuursleden.

6.3 Bevindingen en aanbevelingen

6.3.1 Opvolging eerdere aanbevelingen van intern toezicht

Op basis van de in de rapportage over 2014 geformuleerde aanbevelingen is in onderstaand overzicht weergegeven of en in welke mate deze zijn opgevolgd.

<i>Uitbesteding</i>	Evalueer de werkzaamheden van alle partijen op regelmatige basis waarbij vooraf afgesproken thema's en prestatiedoelen zijn geformuleerd en waarbij inzicht in de voortgang van de afwikkeling van de actiepunten wordt gegeven.	<i>Deze punten zijn door het bestuur betrokken bij de discussie over de opzegging van het contract door Syntrus. Daarnaast heeft het bestuur het contract met Nationale Nederlanden succesvol weten aan te passen. (zie 3.3)</i>
	Is het uitbestedingsbeleid bepaald en vastgelegd?	
	Herijk de contracten op het gebied van kosten en looptijd.	
<i>Risico-management</i>	Zet een structuur op waarbinnen risicomanagement een expliciete plaats krijgt.	<i>Eerste stappen zijn gezet; doorontwikkeling is noodzakelijk (zie 3.3)</i>

6.3.2 Governance

Normenkader Algemeen Beleid:

Een pensioenfondsbestuur dient de doelstellingen van het fonds en de gehanteerde uitgangspunten (in overleg met andere organen) vast te stellen. Tevens dient het bestuur een visie te hebben op een toekomstbestendige uitvoering.

Normenkader Governance:

De structuur van een fonds dient zodanig te zijn dat goede besturing is geborgd. Het fonds werkt conform de normen zoals geformuleerd in de Code Pensioenfondsen. Het fonds zorgt ervoor dat de beleidsoverwegingen van het bestuur steeds kenbaar zijn.

Bevindingen

In het bestuur van Bpf TrueBlue hebben er opnieuw wisselingen plaatsgevonden. Voorzitter/secretaris S. Dijkstra is na een lange periode in het bestuur vertrokken. De heer R. de Ridder, in 2013 toegetreden namens de gepensioneerden, is (plaatsvervangend) voorzitter/secretaris geworden. Begin 2016 is de heer R. Barnhoorn (FNV) namens de werknemers bestuurslid geworden.

Dit betekent dat het bestuur in de afgelopen drie jaar vrijwel volledig is vernieuwd. Slechts de al lang als voorzitter/secretaris functionerende heer H. Keukelaar (namens de werkgevers) is overgebleven uit de vorige besturen. Hij is in 2015 opnieuw voorgedragen als voorzitter.

De raad heeft een positief advies uitgebracht voor zowel de (her)benoemingen van de heren Keukelaar en de Ridder als voor het nieuwe bestuurslid.

Er is al sinds lange tijd een vacature (werkgevers) in het bestuur, welke gereserveerd blijft voor een belangrijke, mogelijk toetredende nieuwe werkgever uit de digitale branche. De raad constateert dat deze vacature er nu al heel lang is.

De raad is van mening, dat het bestuur in zijn geheel sterker is geworden door de formeel afgesproken taakverdeling.

Het voldoen aan alle eisen en het hebben van relevante inbreng is ook zeer noodzakelijk, gelet op de grote veranderingen op korte en langere termijn waar het bestuur voor staat.

Door de raad zijn aanbevelingen gedaan op zowel het gebied van de bestuurssamenstelling als op het gebied van opleiding en verdere kennisvergaring.

De raad is van mening dat er meer energie gestoken moet worden in het voornemen meer diversiteit in het bestuur te krijgen. De laatste mogelijkheid hiertoe is de openstaande vacature in het bestuur. De vraag dringt zich op hoelang deze vacature nog open moet blijven.

Aanbevelingen

- Concretiseer de opleidings- en inwerkplannen per bestuurslid en rapporteer daarover zowel in het bestuur als aan de raad.
- Volhard in het voornemen om meer diversiteit in het bestuur te krijgen en breng dit als wens in bij besprekingen met toekomstige toetreders.

Herijking strategie en nieuwe toetreders

Het bestuur heeft zich eind 2015 opnieuw beraden over de strategie van het fonds. De directe aanleiding was de opzegging door Syntus Achmea van het uitvoeringscontract met ingang van 2017, maar er waren nog meer belangrijke redenen. Een daarvan is de toenemende maatschappelijke druk om stil te staan bij de levensvatbaarheid van kleine(re) pensioenfondsen. Toezichthouder DNB speelt een actieve rol hierin en pensioenfondsbesturen moeten zich kunnen verantwoorden welk beleid zij hebben gekozen.

Bpf TrueBlue heeft bijzondere, hybride eigenschappen. Enerzijds is het klein en heeft het ook nog eens vele keuzemogelijkheden voor toetreders. Anderzijds heeft het als één van de weinige pensioenfondsen behoorlijke groeimogelijkheden door de aard van de sector. De ICT-sector groeit niet alleen in volume, maar ook in nieuwe mogelijkheden. Een voorbeeld is de gaming sector.

Het bestuur heeft gekozen voor een zeer actieve benadering van de digitale markt, waarbij de doelstelling is te groeien door nieuwe toetreders, zowel gedispenseerde bedrijven als nieuwkomers in de digitale markt.

Hiertoe is een marketingaanpak gekozen, nadat enkele jaren geleden de naam van het fonds in Bpf TrueBlue is veranderd. Afgesproken was dat zowel een aantal bestuursleden als de uitvoerder Syntus Achmea een actieve structurele rol zouden vervullen in de contacten met prospects en leads.

In de praktijk is daar in 2015 te weinig van terechtgekomen, met name wat de leads betreft. De uitvoerder heeft geen enkele rol gespeeld en de bestuursleden hadden zeer veel andere zaken aan het hoofd. De raad kan zich niet aan de indruk onttrekken dat er onvoldoende focus op nieuwe business is gelegd gezien de resultaten.

De raad wenst in dat opzicht een meer frequente en concrete terugkoppeling van het bestuur m.b.t. de inspanningen.

Op de strategiesessie is door het bestuur besloten door te gaan als zelfstandig pensioenfonds, waarbij een gestage groei noodzakelijk blijft.

De raad heeft opnieuw geconstateerd, dat het "aanvalsplan" meer structurering behoeft en dat er veel meer periodiek terug gerapporteerd dient te worden welke vorderingen er zijn geboekt.

Ook is geconstateerd dat er alternatieve plannen moeten worden gemaakt voor het geval substantiële groei uitblijft. Bij de hernieuwde strategiebepaling is besloten parallelle trajecten te plannen om zowel mogelijke fusie- of samenwerkingspartners te zoeken als te bezien welke mogelijkheden toekomstige toetreding tot een Algemeen Pensioenfonds bieden.

Aanbevelingen

- Dringend wordt aanbevolen tot een gestructureerd plan voor het aantrekken van prospects te komen. Hierin dienen de bestuursleden te worden benoemd die verantwoordelijk zijn voor dit traject. Zij dienen maandelijks terug te rapporteren over de voortgang hiervan.
- Eveneens wordt dringend aanbevolen de parallelle trajecten verder uit te werken en te plannen. Gedoeld wordt met name op het (be)zoeken van samenwerkings- of fusiepartners en het kennis vergaren bij de verschillende aanbieders van een Algemeen Pensioenfonds. Ook hier moeten bestuursleden als trekkers worden aangewezen en ook zij moeten periodiek terug rapporteren.
- Aanbevolen wordt de samenhang tussen het groeitraject en de alternatieven bij te geringe groei steeds in het bestuur aan de orde te stellen. Hierbij dient in 2016 ook de kans, dat er geen geschikte nieuwe uitvoerder wordt gevonden te worden betrokken.

6.3.3 Risicomanagement, uitbesteding en belangenafweging

Risicomanagement

Normenkader Risicomanagement:

Het bestuur van het fonds is zich bewust van de risico's en zorgt voor een goede organisatie van een integraal risicomanagement. Het bestuur houdt bij het nemen van beslissingen steeds oog voor mogelijke risico's.

Bevindingen

De raad constateert, evenals vorig jaar, dat sprake is van een groot aantal elementen verband houdend met risicomanagement. Een verdere ontwikkeling, waarbij het risicomanagement structureel en integraal wordt aangepakt is noodzakelijk. De eerste stappen zijn in het afgelopen jaar gezet. Het DNB-onderzoek betreffende het integriteitsrisico is door het fonds voortvarend opgepakt en kan beschouwd worden als een eerste stap in het beoordelen van de risico's volgens de Systematische Integrale Risico Analyse methodiek (SIRA). Deze methodiek helpt het fonds om periodiek, volgens een systematische aanpak de diverse risico categorieën, te analyseren en zo een bijdrage te leveren aan een gezond financieel stelsel. In 2016 zal deze werkwijze worden gebruikt door de externe toezichthouder om andere FIRM- risico categorieën nader te analyseren.

De raad heeft geen aanwijzingen dat de hierboven beschreven werkwijze structureel wordt gehanteerd door het fonds. Wel heeft het fonds medio juli een workshop georganiseerd onder begeleiding van een externe adviseur. In dat overleg zijn acties gedefinieerd.

Het proces van integraal risicomanagement wordt door het bestuur onderschreven. Er is een aantal maatregelen getroffen om te zorgen dat, wanneer er besluitvorming plaatsvindt, wordt gekeken of er consequenties zijn voor een van de gedefinieerde risico's. Deze werkwijze draagt bij aan een verdere bewustwording t.a.v. risicomanagement. Deze werkwijze moet nog wel "van het papier worden getrokken" Met andere woorden het denken in risico's vraagt een gedragsaanpassing. Idem voor competenties.

Naast een gestructureerde aanpak m.b.t. de analyses is een systeemondersteuning door middel van een "tool" van groot belang.

Aanbevelingen

- De raad adviseert het bestuur een prioritering en planning te maken waarlangs de verschillende risico's systematisch worden geanalyseerd. De SIRA-systematiek die door DNB wordt gehanteerd, is hierbij behulpzaam. Gelet op de importantie van integraal risicomanagement dient deze planning realistisch te zijn. De raad roept het bestuur op strak te sturen op deze planning.
- Naar aanleiding van het thema onderzoek van DNB is een commissie aan de slag gegaan om het integriteitsrisico te analyseren. Geef deze commissie voldoende mandaat om, in nadrukkelijke samenspraak met de overige leden van het bestuur, de resterende risico's te behandelen en zo te komen tot een integrale aanpak van IRM.
- Onderzoek welke eisen het bestuur stelt aan het inrichten van en het werken met ondersteunende systemen in het kader van risicomanagement. Hierbij is het van belang een ondersteuning te kiezen die het proces van gedragsverandering ondersteunt en bestuursleden uitnodigt inter- en proactief met risicomanagement om te gaan.

Uitbesteding

Normenkader Uitbesteding:

Een fondsbestuur dient een beleid te hebben met betrekking tot de uitvoering van activiteiten door derden. De selectiecriteria voor partijen waaraan werkzaamheden worden uitbesteed dienen helder te zijn alsmede de overwegingen die geleid hebben tot de keuze voor een bepaalde partij. Ook in geval van uitbesteding dient het bestuur in control te zijn. De samenwerking met partijen (met inbegrip van adviseurs) waaraan werkzaamheden worden uitbesteed, dient op regelmatige basis te worden geëvalueerd.

Bevindingen

Het uitbestedingsrisico is een onderdeel van het integraal risicomanagement. Gelet het belang van dit onderdeel van IRM en het feit dat dit onderdeel in het tweede deel van het jaar prominent op de bestuurlijke agenda is geplaatst vraagt in de ogen van de raad extra aandacht.

Dit uitbestedingsbeleid van Bpf TrueBlue is op 18 februari 2014 geïmplementeerd en laatstelijk gewijzigd in juni 2015. Dit beleid regelt de procesgang m.b.t. de keuze en controle en evaluatie van leveranciers. Ook worden selectiecriteria opgesomd.

De kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening van de leveranciers vraagt om extra aandacht. Performance staat onder druk vanwege verregaande reorganisaties en heroriëntatie op de dienstverlening.

In de afgelopen periode heeft het fonds het thema uitbesteding aan de orde gehad en heeft, met name met de uitvoerder van de pensioenadministratie, overleg gehad.

Het overleg met Syntrus Achmea is met name in het laatste kwartaal 2015 geïntensiveerd vanwege de teruglopende kwaliteit van dienstverlening en de daaruit volgende klachten en achterstanden. De raad heeft eind 2015 het bestuur gemeld dat zij niet meer volledig in control is en geadviseerd dit snel te herstellen alsmede contact te zoeken met de toezichthouders.

Syntrus Achmea heeft in het vierde kwartaal van 2015 het contract opgezegd vanwege de complexiteit van de regeling en de problemen die dit met zich meebrengt bij de uitvoering daarvan. Daarnaast past deze opzegging binnen de gekozen strategie, waarbij de focus ligt op verregaande standaardisering en inrichten van een "APF-proces"

Naar aanleiding van deze "pro forma" opzegging heeft een heroriëntatie m.b.t. de strategie van het fonds plaatsgevonden. De uitkomsten van deze sessie zijn gebruikt als leidraad bij het selectieproces van een nieuwe uitvoerder. Dit proces wordt ondersteund door een externe procesbegeleider.

De overleggen met de uitbestede partijen in het kader van vermogensbeheer vinden periodiek plaats.

Aanbevelingen:

- De raad adviseert het bestuur structureel en periodiek de dienstverlening grondig te evalueren en te bezien in hoeverre de aangeboden dienstverlening kwalitatief in orde is. Ook dient het fonds zich ervan te vergewissen dat de leveranciers de door het fonds geformuleerde doelstellingen onderschrijft. Dit voorkomt dat het fonds in een positie wordt gemanoeuvrerd die het maken van eigen keuzes/beleid bemoeilijkt.
- Het fonds heeft een uitgewerkt uitbestedingsbeleid. De raad adviseert het fonds bij uitbestedingstrajecten het beschreven proces expliciet te volgen. Daarbij adviseert de raad, in tegenstelling tot hetgeen beschreven in het uitbestedingsbeleid, altijd meerdere aanbieders te betrekken bij de keuze van leveranciers.
- De raad adviseert andermaal structureel en vroegtijdig met uitvoerders de dienstverlening te evalueren in gesprek te zijn over verbeteracties etc. Daarmee wordt voorkomen dat het fonds in een laat stadium wordt geconfronteerd met onomkeerbare situaties.

Belangenafweging

Normenkader Belangenafweging:

Deelbelangen worden benoemd en op een transparante manier afgewogen en vastgelegd. Het bestuur zorgt voor evenwichtige verdeling van lusten en lasten (inclusief risico's).

Bevindingen

Een evenwichtige belangenafweging verdeelt de lusten en de lasten van het fonds, daaronder begrepen de nog niet gerealiseerde lusten en lasten (risico's), op een eerlijke manier tussen de verschillende groepen van belanghebbenden bij het fonds (deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden en de werkgever(s)).

De raad constateert dat het bestuur zich ervan bewust is dat er sprake dient te zijn van een evenwichtige belangenafweging tussen de verschillende groepen van belanghebbenden. Per 1 januari 2015 voert True Blue de pensioenregeling uit voor de medewerkers van Ricoh, waardoor een premievolume van € 8,5 miljoen is overgekomen naar Bpf TrueBlue. Van belang is dat deze toetreding en de bijbehorende pensioentoezeggingen aan deze specifieke deelnemersgroep niet ten nadele is van de andere deelnemers terwijl Ricoh zich ook vertegenwoordigd acht. De toetreding van de heer Tuk is in dit kader een goede onderstreping van het feit dat op zorgvuldige wijze naar de belangen van alle

partijen wordt gekeken. Het bestuur ziet hierop toe en is hierover transparant. In dit licht vindt binnen het bestuur bovendien een permanente afweging plaats ten aanzien van de geformuleerde groei-doelstelling van het fonds.

Nu het uitbestedingscontract met Syntrus door de uitvoerder is opgezegd, mede vanwege de complexiteit van de administratie vindt nadrukkelijk overleg plaats binnen het bestuur omtrent de verschillende scenario's: groei-doelstelling in combinatie met doorgaan als zelfstandig fonds (identiteit en kosten) versus fuseren en/of consolideren. De belangen voor de huidige deelnemers en gewezen deelnemers worden hier steeds als leidraad meegewogen. In december 2015 heeft het bestuur een strategische sessie gehouden, waarbij de verschillende scenario's zijn onderzocht.

De raad van toezicht is van mening dat het bestuur voldoende oog heeft voor een evenwichtige belangenafweging. In de samenstelling van het bestuur dient deze afspiegeling niettemin continue aandacht te krijgen.

Aanbevelingen

- De raad beveelt aan om de verschillende scenario's voortvarend te blijven onderzoeken parallel aan het onderzoek naar een nieuwe uitvoerder, waarbij de belangen van huidige deelnemers (incl. gewezen deelnemers), over de verschillende generaties uitgesplitst, leidend zijn.
- Onderzoek in hoeverre de verschillende scenario's (groei, fusie, consolidatie, toetreden tot een APF) tot verschillende uitkomsten leiden voor de huidige deelnemers.
- Houd bij de bezetting van beschikbare zetels in het bestuur permanent voor ogen dat hierbij een evenwichtige verdeling tussen generaties en m/v bestuurders prioriteit heeft en onderbouw nadrukkelijker waarom tot een bepaalde zetelverdeling in het bestuur is gekomen.

6.3.4 Vermogensbeheer

<i>Normenkader:</i>
<i>Een pensioenfonds dient een beleggingsbeleid te hebben dat in overeenstemming is met de verplichtingen van het fonds en de risicohouding. De beleggingsmandaten dienen in overeenstemming te zijn met het opgestelde beleid.</i>

Bevindingen

De raad heeft geconstateerd dat het fonds, zoals zoveel pensioenfondsen in een moeilijke situatie verkeert, veroorzaakt door de macro economische situatie van de afgelopen jaren. Het premiebeleid is doordacht en passend bij de besluitvorming van de meerderheid der pensioenfondsen. Het herstelplan is opnieuw opgesteld en heeft niet geleid tot grote discussie met de raad.

In 2015 is het financiële reilen en zeilen van het fonds geen issue geweest.

Op het gebied van het vermogensbeheer wordt een stabiele koers gevaren. Elk bestuurslid is betrokken bij de besluitvorming en de adviezen van Sprenkels en Verschuren zijn consistent. De raad heeft een bezoek gebracht aan één van de uitvoerders van het vermogensbeheer (Nationale Nederlanden). Daarbij zijn kritische vragen gesteld en beantwoord, waardoor het inzicht is vergroot.

Voorlopig ziet het bestuur af van ingewikkelde nieuwe constructies waar mogelijke nieuwe toetredende bedrijven om zouden kunnen vragen.

Uiteraard moet het bestuur zich bewust blijven van het feit dat Bpf TrueBlue een zeer klein fonds is met daarmee overeenkomende financiën en vermogen.

Dit zal ongetwijfeld een rol spelen in de eventuele gesprekken met andere pensioenfondsen.

Aanbeveling

- Monitor de financiële situatie van het fonds constant, in relatie tot de hierboven genoemde strategische trajecten.

6.3.5 Overig

Normenkader Financiële opzet:

Het fonds dient een deugdelijke financiële opzet te hebben, die zodanig is dat er een consistent geheel is tussen gewekte verwachtingen, financiering en de realisatie voor voorwaardelijke toelagen. De financieringsopzet dient toekomstbestendig te zijn.

Bevindingen

De raad constateert dat de implementatie van het nFTK transparant en voortvarend is doorlopen. De raad heeft kennisgenomen van de discussie in het bestuur en met sociale partners over de gevolgen van het nFTK en de gewijzigde Pensioenwet. Daarbij constateert de Raad van Toezicht met het bestuur dat de huidige financiering, gegeven de lage rente niveaus op dit moment onder druk komen te staan. De Raad van Toezicht constateert dat het bestuur op passende wijze met sociale partners in gesprek is om te komen tot afspraken die passen in het vernieuwde toezichtkader.

Het bestuur heeft bij de totstandkoming van de haalbaarheidstoets tijdig met alle betrokken partijen, waaronder ook het interne toezicht, overleg gevoerd. Op basis van een ALM-studie, uitgevoerd door S&V, is inzicht verkregen in het nFTK en op basis van deze studie is een evenwichtig beleidskader, passend bij het risicoprofiel van het fonds vastgesteld. Dit beleidskader is in samenspraak met het VO vastgesteld, sociale partners zijn met deze wijzigingen akkoord gegaan. De besluitvorming is getoetst aan evenwichtige belangenafweging.

Aanbevelingen

- De raad beveelt aan dat de ingeslagen weg van goed overleg met sociale partners en met de interne fondsorganen ook in de toekomst gevolgd blijft worden en dat de transparantie blijft gehandhaafd.

Communicatie

Normenkader Communicatie:

Het fondsbestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid, dat bij het fonds past. De persoonlijke pensioeninformatie moet toegankelijk zijn en het beleid dient er tevens op gericht te zijn deelnemers meer pensioenbewust te maken. De effectiviteit van de communicatie wordt periodiek gemeten.

Bevindingen

Het intern toezicht ziet toe op een transparante en begrijpelijke communicatie met alle stakeholders.

De raad constateert dat op het gebied van communicatie in 2015 veel is gebeurd. In 2015 ging de nieuwe Wet Pensioencommunicatie van start, die heeft geleid tot eisen en mogelijkheden ten aanzien van de –digitale- communicatie naar alle stakeholders. Het bestuur heeft door middel van nieuwsbrieven en campagnes bij deelnemende werkgevers, deelnemers en bij prospects de specifieke kenmerken van Bpf TrueBlue onder de aandacht gebracht. De communicatiecommissie heeft hierin een leidende rol gespeeld. Ook constateert de raad dat de communicatiecommissie - en breder het bestuur- kritisch is geweest op de kostenverhoging die de uitvoerder vanwege de aanpassing van communicatie-uitingen van plan was op te leggen. In 2015 heeft het bestuur de verschillende functieprofielen voor de leden van het bestuur en van commissies concreet geformuleerd en op aanbeveling van de raad meer diversificatie aangebracht in de verschillende functie-eisen. De raad heeft geconstateerd dat het bestuur, mede op instigatie van de raad van toezicht nadrukkelijker de vinger aan de pols houdt bij de uitvoerder. De raad, zichzelf ziend als een van de stakeholders en voor wie een transparante communicatie essentieel is in het uitvoeren van haar toezichtstaak, acht het van groot belang om met een hogere frequentie op de hoogte gehouden te worden van de ontwikkelingen ten aanzien van de uitvoerder en uitvoering van de administratie van het fonds en de strategische keuzes die het bestuur afweegt. De acquisitie-inspanningen, naar aanleiding van de nieuwe 'branding' hebben in het achterliggende jaar onvoldoende prioriteit gekregen naar de mening van de raad, mede vanwege de personele problematieken aan de zijde van de uitvoerder. De geformuleerde nieuwe communicatiestrategie met dito uitingen zijn onvoldoende tot hun recht gekomen.

Aanbevelingen

- De raad adviseert het bestuur om een regelmatig en vooraf vastgelegd overleg te plannen voor geheel 2016 met de relevante bestuurders van Syntrus en van iedere bespreking een heldere vastlegging op te stellen, die ook met de raad wordt gedeeld.
- De raad adviseert om in de communicatie met DNB expliciet de zorg omtrent de kwaliteit van de uitvoering door Syntrus te verwoorden.
- Maak tijdig een communicatieplan richting werkgevers en deelnemers omtrent de aangekondigde wijzigingen van uitvoerder, inclusief een FAQ-lijst en leg vast wie binnen het bestuur hierover aanspreekpunt is/zijn.
- Draag zorg voor een website die permanent up to date is.

6.4 Verklaring inzake goedkeuring van het jaarverslag en de jaarrekening

De raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue verklaart, conform het gestelde in artikel 3, lid 6 van het Reglement van de raad van toezicht, goedkeuring te verlenen aan het besluit tot vaststelling van het jaarverslag 2015 en de jaarrekening 2015.

7 Jaarrekening

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2015	2014
ACTIVA		
Beleggingen voor risico fonds (1)		
Vastgoedbeleggingen	18.994	18.395
Aandelen	81.346	66.106
Vastrentende waarden	143.782	147.562
Derivaten	417	-
Overige beleggingen	2.132	200
	<u>246.671</u>	<u>232.263</u>
Beleggingen voor risico deelnemers (2)	2.004	-
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (3)	351	-
Vorderingen en overlopende activa (4)	2.180	1.470
Overige activa (5)	463	489
	<u>251.669</u>	<u>234.222</u>
PASSIVA		
Stichtingskapitaal en reserves (6)	304	29.197
Technische voorzieningen (7)	248.144	203.467
Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers (8)	2.004	97
Overige schulden en overlopende passiva (9)	1.217	1.461
	<u>251.669</u>	<u>234.222</u>
(*) De nummering verwijst naar de toelichting		
	2015	2014
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Aanwezige dekkingsgraad	100,1	114,3
Beleidsdekkingsgraad	104,8	118,9

7.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2015

(x € 1.000)

		2015	2014
BATEN			
Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(10)	22.766	11.370
Premiebijdragen risico deelnemers	(11)	1.912	98
Beleggingsresultaten risico pensioenfonds	(12)	-3.797	43.952
Beleggingsresultaten risico deelnemers	(13)	20	6
Overige baten	(14)	151	748
		<u>21.052</u>	<u>56.174</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(15)	1.029	1.003
Pensioenuitvoeringskosten	(16)	1.583	1.225
Mutatie technische voorzieningen	(17)		
Pensioenopbouw		23.151	8.839
Rentetoevoeging		379	599
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-553	-825
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		466	-114
Wijziging marktrente		20.691	42.963
Wijziging actuariële uitgangspunten		1.134	2.130
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling		664	-
Overige wijzigingen		-1.255	-175
		<u>44.677</u>	<u>53.417</u>
Mutatie overige technische voorzieningen		-	-2
		<u>44.677</u>	<u>53.415</u>
Mutatie pensioenverplichtingen risico deelnemers		1.907	97
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(18)	-351	-
Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds	(19)	-199	132
Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers	(20)	-163	-3
Overige lasten	(21)	1.462	808
		<u>49.945</u>	<u>56.677</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>-28.893</u></u>	<u><u>-503</u></u>

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Algemene reserve	-44.086	-1.716
Weerstandsreserve	15.193	1.213
	<u>-28.893</u>	<u>-503</u>

7.3 KASSTROOMOVERZICHT 2015

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2015	2014
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen risico fonds	21.677	11.836
Ontvangen premiebijdragen risico deelnemers	1.876	98
Ontvangen waardeoverdrachten risico pensioenfondsen	658	783
Ontvangen waardeoverdrachten risico deelnemers	163	3
Betaalde pensioenuitkeringen	-1.035	-1.010
Betaalde waardeoverdrachten risico pensioenfondsen	-825	-578
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.514	-1.167
Diverse ontvangsten en uitgaven	-592	-85
Mutatie vorderingen en overlopende activa	36	-
	<u>20.444</u>	<u>9.880</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	36.948	17.066
Betaald inzake aankopen beleggingen	-58.348	-28.498
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	2.963	2.988
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-1.155	-578
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-878	-529
	<u>-20.470</u>	<u>-9.551</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>-26</u></u>	<u><u>329</u></u>
Samenstelling geldmiddelen		
	2015	2014
Liquide middelen per 1 januari	489	160
Mutatie liquide middelen	-26	329
Liquide middelen per 31 december	<u><u>463</u></u>	<u><u>489</u></u>

7.4 ALGEMENE TOELICHTING JAARREKENING

Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue, statutair gevestigd te Woerden (hierna 'het fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het fonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers.

Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche ICT aangesloten werkgevers.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven. Het bestuur heeft op 9 juni 2016 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "schattingswijzigingen".

Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigen.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langleven, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het fonds.

Ultimo 2015 is de kostenopslag van de technische voorzieningen verhoogd van 2,5% naar 3,0%. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 1.204.

In de loop van 2015 is het factorenprogramma van Syntus Achmea Pensioenbeheer voor de berekening van de technische voorzieningen aangepast. In het verloop van de technische voorzieningen is deze aanpassing per 1 januari 2015 opgenomen en heeft een verlaging van de technische voorzieningen van € 70 tot gevolg.

Bovenstaande resultaten (€ 1.134 last) zijn via de staat van baten en lasten als Wijziging overige actuariële uitgangspunten in het verslagjaar verantwoord.

Wijzigingen in het financieel toetsingskader

Driemaands middeling: De methode van de driemaands middeling van de rente voor de waardering van de pensioenverplichtingen is per 1 januari 2015 komen te vervallen. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 12.278. Dit resultaat is via de staat van baten en lasten als last in het verslagjaar verantwoord. Het effect op de dekkingsgraad per 1 januari 2015 is -6,5%.

UFR-systematiek: Het niveau van de UFR was vastgesteld op 4,2%. Met ingang van 15 juli 2015 is de nieuwe UFR van toepassing. Deze wordt vastgesteld op basis van de gerealiseerde maandelijkse '20-jaars forward rentes' in de voorgaande 10 jaren. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 11.746. Dit resultaat is via de staat van baten en lasten als last in het verslagjaar verantwoord. Het effect op de dekkingsgraad per 31 december 2015 is -4,5%.

Het effect van het vervallen van de driemaandsmiddeling per 1 januari 2015 is per 1 januari 2015 en het effect van de aanpassing van de UFR-systematiek in de rentetermijnstructuur per 15 juli is per 31 december 2015 in het verloop van de technische voorzieningen 2015 als "Wijziging marktrente" opgenomen.

Presentatiewijzigingen

In de jaarrekening 2015 is de presentatie met betrekking tot beleggingen voor risico deelnemer gewijzigd. De beleggingen en beleggingsresultaten voor risico deelnemers zijn in 2015 afzonderlijk gepresenteerd. In 2014 maakten deze onderdeel uit van de beleggingen en beleggingsresultaten voor risico fonds. Voor vergelijkingsdoeleinden zijn de vergelijkende cijfers met betrekking tot de beleggingsresultaten aangepast.

De gewijzigde indeling heeft geen invloed op het vermogen, het resultaat en de dekkingsgraad van het fonds.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
EUR	1,0	1,0
GBP	0,7	0,8
JPY	132,0	145,1
USD	1,1	1,2

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

Beleggingen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Beleggingen voor risico pensioenfondsen en beleggingen voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze gewaardeerd.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen reële waarde. Van ter beurze genoteerde aandelen is dit de beurswaarde. Voor niet ter beurze genoteerde participaties in aandelenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde inclusief opgelopen rente. Van beursgenoteerde vastrentende waarden is dit de beurswaarde per balansdatum. Voor niet beursgenoteerde participaties in vastrentende waardenfondsen is dit de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen vertegenwoordigt.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd tegen reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Derivaatcontracten met een negatieve waarde worden in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva verantwoord.

Overige beleggingen

Overige beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Beleggingen risico deelnemers

Beleggingen voor risico deelnemers zijn beleggingen ten behoeve van deelnemers die zelf het beleggingsrisico dragen in het kader van de beschikbare premieregeling.

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor risico van het fonds worden aangehouden.

Herverzekeringen

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn herverzekerd op basis van kapitaaldekking.

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

Bij de waardering worden de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het fonds, exclusief excassokostenopslag.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder meer worden hieronder de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderinggrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Weerstandsreserve

In de jaarrekening is aansluiting gezocht bij de uitkomsten van het vereist eigen vermogen in de evenwichtssituatie door het vormen van een weerstandsreserve. De weerstandsreserve dient onder meer ter opvang van een mogelijke waardedaling van de beleggingen en wordt gelijk gesteld aan het vereist eigen vermogen. Teneinde de weerstandsreserve op het gewenste niveau te brengen, wordt jaarlijks een deel van het saldo van de rekening van baten en lasten toegevoegd of onttrokken.

Algemene reserve

Aan de algemene reserve wordt jaarlijks het saldo toegevoegd of onttrokken dat resteert na toevoeging of onttrekking aan de overige reserves.

Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Per 1 januari 2015 wordt de nieuwe door DNB voorgeschreven Ultimate Forward Rate (UFR) gehanteerd. De mogelijkheid om de zogenaamde driemaandsmiddeling van de rente toe te passen, is vanaf 1 januari 2015 komen te vervallen. Het financiële effect van deze wijziging is toegelicht bij de schattingswijzigingen.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2015:

Overlevingstafels

Prognosetafel AG2014 waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die zijn gebaseerd op de ervaringssterfte van het fonds.

Partnerfrequentie

Voor alle actieve deelnemers en alle nog niet gepensioneerde gewezen deelnemers wordt een partnerpensioen verzekerd. De reservering hiervoor vindt plaats op basis van het zogenaamde onbepaalde partner-tarief, waarbij samenlevingsfrequenties worden gebruikt conform de tafels Gehele Bevolking 1985-1990, vermenigvuldigd met 1,05. Op de pensioenleeftijd (67 jaar) wordt de samenlevingsfrequentie op 1 gesteld.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Voor de verzekering van het overlijdensrisico voor wezenpensioen wordt jaarlijks een opslag van 5% op de premie van het partnerpensioen berekend. Deze opslag maakt geen deel uit van de technische voorziening.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Kostenopslag ter grootte van 2,5% van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten. Ultimo 2015 is deze kostenopslag verhoogd naar 3,0%.

Niet opgevraagd pensioen

Niet opgevraagd pensioen: Voor pensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt de reservering 5 jaar in stand gehouden.

Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

Per 1 januari 2014 wordt door het fonds naast de middelloonregelingen een collectieve beschikbare premiereregeling uitgevoerd. De waardering van deze voorzieningen voor risico van deelnemers wordt bepaald door de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Reglementaire 10% stabiliteitsopslag

Naast de reguliere collectieve beschikbare premiereregeling is in de voorziening voor risico deelnemers ook een voorziening voor reglementaire 10% stabiliteitsopslag begrepen. Deze collectieve buffer wordt gereserveerd voor solvabiliteit en toekomstige indexatie. Bij aanvang is het percentage 10%, maar dit zal afnemen in de loop van de jaren aangezien dan de kapitalen hoger worden. De stabiliteitsopslag is nodig in verband met de verhouding van risicokapitalen ten opzichte van het opgebouwde kapitaal. Deze zijn bij aanvang nog niet met elkaar in balans.

Op het moment dat de deelnemer met pensioen gaat, wordt de buffer gebruikt voor indexatie (inkoop dekkingsgraad in fonds) en vloeit de buffer weer terug naar de deelnemer waar het voor bedoeld is.

Er is besloten om de stabiliteitsopslag niet individueel te beleggen of bij te houden, maar collectief. De stabiliteitsopslag wordt wel gezien als soort van individueel recht. Bij uitgaande waardeoverdracht of shoppen naar een andere verzekeraar bij expiratie of overlijden zal er een stabiliteitsopslag worden meegegeven aan de deelnemer bovenop zijn opgebouwde DC-kapitaal.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het fonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans.

Onder het nFTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen, alsmede premies van de Stichting Voortzetting Pensioenverzekering (FVP). Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Onder premiebijdragen risico fonds is separaat opgenomen de hoogte van de inkoopsummen inzake ingekochte pensioenaanspraken uit hoofde van VPL.

Premiebijdragen risico deelnemers

Dit betreft ontvangen bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare premiereregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

De beleggingsresultaten voor beleggingen voor risico fonds en beleggingen voor risico deelnemers worden op dezelfde wijze vastgesteld.

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De rentetoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode.

Vanaf 2015 wordt 3,0% (2014: 2,5%) van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 2,5% van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder deze post.

Tevens zijn in 2015 achtereenvolgens de volgende aanpassingen in de rentetermijnstructuur (RTS) verwerkt: het vervallen van de driemaandsmiddeling en de aanpassing van de UFR van 4,2% naar 3,2%. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

De inkoop van aanspraken vindt plaats op basis van de grondslagen voor de kostendekkende premie gebaseerd op de rentetermijnstructuur van 1 januari van het inkoopjaar, exclusief een solvabiliteitsopslag van 16,3% en inclusief een opslag voor toekomstige uitvoeringskosten van 2,5%.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen. Onder de overige baten en lasten zijn tevens de baten en lasten opgenomen uit hoofde van het herverzekeringscontract.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld overeenkomstig de directe methode. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

7.5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2015	18.395	66.106	147.562	-307	200	231.956
Aankopen	1.573	11.518	41.266	2.166	-	56.523
Verkopen	-	-273	-36.675	-	-	-36.948
Overige mutaties	-910	-	-	-	1.932	1.022
Waardemutaties	-64	3.995	-8.371	-1.442	-	-5.882
Stand per 31 december 2015	<u>18.994</u>	<u>81.346</u>	<u>143.782</u>	<u>417</u>	<u>2.132</u>	<u>246.671</u>

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	16.194	56.092	105.325	183	688	178.482
Aankopen	1.488	2.734	23.390	886	-	28.498
Verkopen	-	-300	-16.766	-	-	-17.066
Overige mutaties	1.031	-	-	-	-488	543
Waardemutaties	-318	7.580	35.613	-1.376	-	41.499
Stand per 31 december 2014	<u>18.395</u>	<u>66.106</u>	<u>147.562</u>	<u>-307</u>	<u>200</u>	<u>231.956</u>

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

	307
	<u>232.263</u>

Onder de beleggingen is voor € 97 beleggingen voor rekening en risico deelnemers opgenomen. Vanaf 2015 worden deze beleggingen separaat belegd en opgenomen onder de beleggingen voor risico deelnemer.

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

De overige mutaties hebben onder andere betrekking op mutaties liquide middelen onder beheer bij de vermogensbeheerders, lopende interest en nog af te handelen beleggingstransacties.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Het fonds belegt in derivaten. Afhankelijk van de waarde van de derivaten ontvangt of verstrekt het fonds onderpand. Bij een positieve waarde van de derivaten ontvangt het fonds onderpand, bij een negatieve waarde verstrekt het fonds onderpand.

Het fonds heeft ultimo 2015 €580 aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten. Dit ontvangen onderpand is verantwoord in de beleggingscategorie overige beleggingen. De terugbetalingsverplichting is als schuld onder de overige schulden verantwoord. De behaalde rendementen zijn verantwoord als directe beleggingsopbrengsten.

Reële waarde

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van intrinsieke waarde.

Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen aandelen, obligaties, onderpanden en banktegoeden.

Onafhankelijke taxaties worden toegepast voor de waardering van onroerend goed in bezit van het fonds. Alle vastgoedobjecten worden jaarlijks getaxeerd door externe taxateurs waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van de waardering onbetwist is. De juistheid en volledigheid van de gebruikte informatie voor de taxatie wordt gecontroleerd.

De netto contante waarde methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.

Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Hieronder ook opgenomen, intrinsieke waarde: de marktwaarde ontleent aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers. Voor fondsbeleggingen in vastgoed, private equity en infrastructuur wordt de waardering bepaald op basis van de laatst ontvangen fondsrapportages. Deze rapportages zijn door een onafhankelijke accountant gecontroleerd maar de periode van deze rapportages loopt niet synchroon met het boekjaar van het pensioenfonds.

Om deze onzekerheid te mitigeren wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt. Beleggingen waarvan de waardering op basis van de intrinsieke waarde plaatsvindt zijn in de tabel onder "Andere methode" opgenomen.

Op basis van de Richtlijn 290 inzake de toelichting op gehanteerde waarderingssystematiek is onderstaande tabel opgenomen.

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke Taxaties	NCW berekeningen	Andere methode	Totaal
Per 31 december 2015					
Vastgoedbeleggingen	584	18.410	-	-	18.994
Aandelen	-	-	-	81.346	81.346
Vastrentende waarden	-	-	-	143.782	143.782
Derivaten	-	-	417	-	417
Overige beleggingen	2.132	-	-	-	2.132
Totaal	<u>2.716</u>	<u>18.410</u>	<u>417</u>	<u>225.128</u>	<u>246.671</u>

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke Taxaties	NCW berekningen	Andere methode	Totaal
Per 31 december 2014					
Vastgoedbeleggingen	1.500	16.895	-	-	18.395
Aandelen	-	-	-	66.106	66.106
Vastrentende waarden	-	-	-	147.562	147.562
Derivaten	-	-	-307	-	-307
Overige beleggingen	200	-	-	-	200
Totaal	<u>1.700</u>	<u>16.895</u>	<u>-307</u>	<u>213.668</u>	<u>231.956</u>

Vastgoedbeleggingen

De vastgoed beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed	18.410	16.895
Beleggingsdebiteuren	584	493
Liquide middelen	-	1.007
	<u>18.994</u>	<u>18.395</u>

Aandelen

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie naar soort:		
Aandelenbeleggingsfondsen	<u>81.346</u>	<u>66.106</u>

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie naar soort:		
Obligatiebeleggingsfondsen	<u>143.782</u>	<u>147.562</u>

Derivaten

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	<u>417</u>	<u>-307</u>

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien wordt er gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- ┆ Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- ┆ Beleggingsfondsen: het renterisico wordt gedeeltelijk afgedekt door beleggingen in het DMR XL fonds en het Credit fonds.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2015:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Forward	15.815	417	-

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2014:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Forward	11.254	-	307

Overige beleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie naar soort:		
Cash collateral (onderpand met betrekking tot derivaten)	-580	-
Liquide middelen	2.712	200
	<u>2.132</u>	<u>200</u>

Door het fonds wordt niet belegd in premiebijdragende (aangesloten) ondernemingen.

2. Beleggingen voor risico deelnemers

	31-12-2015	31-12-2014
Beleggingen	1.843	-
Nog te beleggen bedragen	161	-
	<u>2.004</u>	<u>-</u>

In januari 2016 zijn de nog te beleggen bedragen in fondsen belegd.

Verloopoverzicht van de beleggingen per beleggingscatergorie

	Vastgoed beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Aankopen	-	1.042	783	-	-	1.825
Overige mutaties	14	-14	-3	3	161	161
Waardemutaties	-	19	-1	-	-	18
Stand per 31 december 2015	<u>14</u>	<u>1.047</u>	<u>779</u>	<u>3</u>	<u>161</u>	<u>2.004</u>

De beleggingen voor risico deelnemers eind 2014 (€97) zijn opgenomen onder de beleggingen voor risico fonds, aangezien deze in 2014 niet separaat waren belegd.

3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	31-12-2015	31-12-2014
Specificatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Latente arbeidsongeschiktheidsclaim	<u>351</u>	<u>-</u>

Vorderingen uit herverzekeringscontracten op risicobasis worden verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet.

De uitgestelde herverzekerde uitkeringen hebben betrekking op uitkeringen uit arbeidsongeschiktheidsrisicoherverzekeringscontracten. Het herverzekeringscontract is afgesloten met Zwitserleven.

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2015	31-12-2014
Vordering op werkgevers (middelloonregeling)	1.165	87
Vorderingen uit hoofde van herverzekerings	716	1.275
Waardeoverdrachten	-	9
Nog te factureren premies	253	-
Overige vorderingen	46	99
	<u>2.180</u>	<u>1.470</u>

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Nadere specificatie Vorderingen op werkgevers		
Werkgevers	1.264	141
Voorziening dubieuze debiteuren	-99	-54
	<u>1.165</u>	<u>87</u>

In 2015 is een bedrag van € 43 gedoteerd aan de voorziening (2014: € 32). Er werd een bedrag van - € 2 aan premies als oninbaar afgeschreven (2014: € 0).

5. Overige activa

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Liquide middelen	<u>463</u>	<u>489</u>

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de beleggingen opgenomen.

PASSIVA

6. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Weerstands- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2015	28.057	1.140	29.197
Uit bestemming saldo van baten en lasten	15.193	-44.086	-28.893
Stand per 31 december 2015	<u>43.250</u>	<u>-42.946</u>	<u>304</u>

	Weerstands- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2014	26.844	2.856	29.700
Uit bestemming saldo van baten en lasten	1.213	-1.716	-503
Stand per 31 december 2014	<u>28.057</u>	<u>1.140</u>	<u>29.197</u>

	31-12-2015		31-12-2014	
Solvabiliteit		In %		In %
Aanwezig vermogen	250.452	100,1%	232.664	114,3%
Af: technische voorziening risico fonds	248.144			
Af: voorziening risico deelnemers	2.004			
	<u>250.148</u>	100,0%	203.467	100,0%
Eigen vermogen	304	0,1%	29.197	14,3%
Aanwezige dekkingsgraad		100,1%		114,3%
Beleidsdekkingsgraad		104,8%		118,9%
Vereist eigen vermogen risico fonds	43.006	17,3%		
Vereist eigen vermogen risico deelnemers	244	13,4%		
Vereist eigen vermogen	<u>43.250</u>	17,3%	28.057	13,8%
Minimum vereist eigen vermogen risico fonds	10.893	4,4%		
Minimum vereist eigen vermogen risico deelnemers	244	13,4%		
Minimum vereist eigen vermogen	<u>11.137</u>	4,5%	8.953	4,4%

De dekkingsgraad is als volgt berekend: (Totale activa +/- schulden) / (Technische voorzieningen + voorziening risico deelnemer) * 100%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het fonds gebruik van het standaardmodel, waarop onderstaande aanpassingen zijn toegepast:

- In verband met het actieve beheer worden de schokken voor het aandelenrisico (S2) en het kredietrisico (S5) toegepast.
- In verband met concentratierisico wordt een waarde voor S8 aan het VEV toegevoegd. In het standaardmodel is dit op nul gesteld.

Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel, met inbegrip van bovenvermelde aanpassingen, passend voor de risico's van het fonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de paragraaf Risicobeheer en derivaten.

Vanaf 2015 wordt tevens rekening gehouden met het vereist vermogen voor risico deelnemer.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan het minimale vereiste eigen vermogen bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan het vereiste eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan het minimale vereiste eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

Het fonds heeft een reservetekort.

Het verloop van de nominale dekkingsgraad kan als volgt worden gespecificeerd:

	2015	2014
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	114,3	119,8
Premie	-2,0	0,6
Uitkeringen	0,1	0,1
Toeslagverlening	-	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	-10,6	-26,7
Rendement op beleggingen	-2,1	28,7
Overige oorzaken en kruiseffecten	0,4	-8,2
Dekkingsgraad per 31 december	<u>100,1</u>	<u>114,3</u>

Herstelplan

Per 30 juni 2015 is bij het fonds een vermogenstekort ontstaan. De beleidsdekkingsgraad van 112,7% lag op dat moment onder het vereist eigen vermogen van 117,4%. De actuele dekkingsgraad bedroeg op 30 juni 2015 109,5%. Dit is gemeld aan DNB. Als gevolg van het ontstaan van het vermogenstekort heeft het fonds een herstelplan bij DNB ingediend. Uit het herstelplan blijkt dat het pensioenfonds naar verwachting binnen de gekozen (maximale) hersteltermijn (2015: 12 jaar) herstelt tot het vereist eigen vermogen. Het fonds heeft tevens in maart 2016 (vervroegd) een actualisatie van het herstelplan per 31 december 2015 ingediend bij DNB.

De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2015 100,1% en liep daarmee achter op het herstelplan dat uitgaat van 109,7% op die datum. Dit verschil is met name veroorzaakt door de wijziging van de methodiek voor de vaststelling van de UFR (van 4,2% naar 3,2% per eind 2015). Daarnaast was het rendement op beleggingen in de tweede helft van 2015 ook lager dan verwacht.

7. Technische voorzieningen

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	Voorziening pensioen- verplichtingen	Overige technische voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2014	150.050	2	150.052
Mutatie technische voorzieningen	53.417	-2	53.415
Stand per 31 december 2014	203.467	-	203.467
Mutatie technische voorzieningen	44.677	-	44.677
Stand per 31 december 2015	248.144	-	248.144

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen risico fonds

	2015	2014
Pensioenopbouw	23.151	8.839
Rentetoevoeging	379	599
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-553	-825
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	466	-114
Wijziging marktrente	20.691	42.963
Wijziging actuariële uitgangspunten	1.134	2.130
Inkoop uit hoofde van VPL-regeling	664	-
Overige wijzigingen	-1.255	-175
	44.677	53.417

Voor de toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting in de staat van baten en lasten.

	31-12-2015	31-12-2014
Opbouw voorziening pensioenverplichtingen risico fonds:		
Basisregeling	247.381	202.884
Premievrijstelling / IBNR	763	583
	248.144	203.467

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen risico fonds:

	31-12-2015		31-12-2014	
	Aantal		Aantal	
Actieve deelnemers	2.870	112.029	1.600	97.962
Gewezen deelnemers	3.993	105.866	3.785	82.259
Pensioentrekkenden	311	22.280	243	17.714
Overigen	-	741	-	569
Netto pensioenverplichtingen	7.174	240.916	5.628	198.504
Voorziening excassokosten	-	7.228	-	4.963
	7.174	248.144	5.628	203.467

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

Per 1 januari 2004 is de Flexivut-regeling vervangen door een geïntegreerde pensioenregeling. De pensioenregeling geldt voor iedere werknemer van 21 jaar en ouder die werkzaam is bij een ICK bedrijf dat lid is van de Werkgeversvereniging ICT en dat werkzaamheden verricht die onder de werkingsfeer van de regeling vallen.

Van 1 januari 2006 tot en met 31 december 2014 bestond de pensioenregeling van TrueBlue uit twee regelingen. Een pensioenregeling voor deelnemers geboren vóór 1 januari 1950 en op 31 december 2005 reeds deelnamen aan de regeling (55-plus regeling) en een pensioenregeling voor deelnemers geboren op of ná 1 januari 1950 en voor alle deelnemers waarvan de arbeidsovereenkomst is ingegaan op of ná 1 januari 2006 (55-min regeling). Omdat alle actieve deelnemers in de 55-plus regeling in 2014 met pensioen zijn gegaan, heeft het bestuur besloten de regeling met ingang van 1 januari 2015 op te heffen. Alle slapers die nog in deze regeling zaten, zijn per deze datum omgezet naar de 55-min regeling waarbij de pensioenrichtleeftijd is verhoogd van 65 naar 67 jaar.

De regeling voor het ouderdomspensioen is een middelloonregeling. Het ouderdomspensioen is gebaseerd op het gemiddelde salaris dat een deelnemer tijdens de loopbaan verdiende. De normpensioenleeftijd is vanaf 1 januari 2014 gesteld op 67 jaar, daarvoor was de normpensioenleeftijd 65 jaar. Een deelnemer bouwt tussen de leeftijd 21 en 67 jaar jaarlijks 1,875% van de pensioengrondslag op. Voor 1 januari 2014 bedroeg het opbouwpercentage 2,00% van de pensioengrondslag.

Met ingang van 1 januari 2014 biedt TrueBlue naast de middelloonregeling ook de beschikbare premiereregeling aan. De TrueBlue Beschikbare Premiereregeling is een pensioenregeling met collectieve elementen. De regeling is door een laag kostenniveau en volledige transparantie een goed alternatief voor regelingen die door verzekeraars worden aangeboden. Werknemers krijgen binnen de beschikbare premiereregeling een eigen 'spaarpot' waarmee ze kapitaal opbouwen. Deze pot wordt op de pensioendatum omgezet in een levenslange pensioenuitkering, eventueel gecombineerd met een partner- en wezenpensioen. Bij overlijden voor de pensioendatum is voor de partner standaard een partnerpensioen verzekerd. De premiebijdrage wordt berekend volgens een vaste leeftijdsstaffel en kent daarmee een grote mate van voorspelbaarheid.

Het ouderdomspensioen wordt gevormd door het pensioenkapitaal dat de deelnemer op pensioendatum in zijn 'spaarpot' heeft. Op de pensioendatum kan de deelnemer een pensioen aankopen bij TrueBlue of elders. De hoogte van het pensioen is gebaseerd op de hoogte van het gemiddeld verdiende salaris en het aantal jaren dat een medewerker pensioen opbouwde bij TrueBlue. De exacte hoogte van het pensioen is vooraf niet bekend. De normpensioenleeftijd is gesteld op 67 jaar.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. Ter financiering van deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd. Er is geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagverlening en er zal geen premie voor worden betaald. Een verleende toeslag wordt direct opgenomen in de technische voorziening.

Het toeslagbeleid van het fonds valt in het verslagjaar in categorie D.1 van de toeslagenmatrix. Dit betekent dat het fonds een voorwaardelijke toeslagverlening kent op basis van een vooraf vastgestelde maatstaf. Voor de actieve deelnemers gold tot en met 2015 de ontwikkeling van de cao-lonen in de bedrijfstak als maatstaf. Voor de verhoging van de pensioenuitkeringen en pensioenaanspraken van gewezen deelnemers geldt de prijsontwikkeling als uitgangspunt. Het streven van het pensioenfonds (toeslagambitie) is de pensioenen te verhogen met 70% van de loon- en prijsontwikkeling. In het verslagjaar is het toeslagbeleid van het fonds aangepast. Per 1 januari 2016 wordt voor actieve deelnemers overgegaan van een toeslagambitie op basis van looninflatie naar een toeslagambitie op basis van prijsinflatie. Voor gewezen deelnemers is de toeslagambitie ongewijzigd. Door de wijziging van de ambitie voor actieven ontstaat er meer evenwichtigheid tussen de actieven en inactieven.

De minimale dekkingsgraadafhankelijke staffel voor toeslagverlening, die geldt onder het nieuw Financieel Toetsingskader, is één op één overgenomen. Deze staffel kent gedeeltelijke toeslag toe vanaf een dekkingsgraad van 110%. Bij deze staffel wordt eerder (gedeeltelijk) toeslag verleend dan op basis van de huidige staffel. Het bestuur heeft ervoor gekozen om over te gaan op dit ruimere beleid, om eerder toeslagen te kunnen verlenen en om de inactieven tegemoet te komen voor het negatieve effect van het premiebeleid op de dekkingsgraad.

Het bestuur heeft op basis van het beleidskader besloten geen toeslag te verlenen per 1 januari 2015. Om dezelfde reden is besloten ook per 1 januari 2016 geen toeslag te verlenen.

8. Voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers

	2015	2014
Stand per 1 januari	97	-
Premie	1.724	88
Inkomende waardeoverdracht	163	3
Beleggingsresultaat	20	6
Stand per 31 december	<u>2.004</u>	<u>97</u>

In de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers is een voorziening voor reglementaire 10% stabiliteitsopslag opgenomen van € 182 (2014: € 10).

Dit betreft een individueel beschikbare premieregeling, de premie wordt hierbij bepaald aan de hand van een leeftijdsafhankelijke staffel. In deze regeling bouwen de deelnemers een eigen pensioenkapitaal op door maandelijke premiestortingen die voor eigen rekening en risico worden belegd.

Uiteindelijk wordt het kapitaal door de deelnemers op de door hen gekozen pensioendatum aangewend om een pensioenuitkering te kopen bij het fonds of een externe verzekeraar.

9. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2015	31-12-2014
Te verrekenen premies	764	261
Derivaten met negatieve waarde	-	307
Uitkeringen	-	9
Belastingen en premies sociale verzekeringen	23	20
Herverzekeringen	168	8
Waardeoverdrachten	49	424
FVP premie	-	261
Overige schulden	213	171
	<u>1.217</u>	<u>1.461</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2015	31-12-2014
Het tekort/surplus op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorziening risico fonds	248.144	
Voorziening risico deelnemers	2.004	
Totaal	250.148	203.467
Buffers:		
S1 Renterisico	10.740	8.910
S2 Risico zakelijke waarden	30.390	19.370
S3 Valutarisico	6.984	9.567
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	8.300	2.774
S6 Verzekeringstechnisch risico	10.149	7.555
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	2.307	1.927
Diversificatie effect	-25.864	-22.046
Totaal S (vereiste buffers)	43.006	28.057
Solvabiliteit risico deelnemers	244	
	293.398	231.524
Aanwezig vermogen (totaal activa - schulden)	250.452	232.664
Tekort/Surplus	-42.946	1.140

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Op het standaardmodel zijn onderstaande aanpassingen toegepast:

- | In verband met het actieve beheer worden de schokken voor het aandelenrisico (S2) en het kredietrisico (S5) aangepast.
- | In verband met concentratierisico wordt een waarde voor S8 aan het VEV toegevoegd. In het standaardmodel is dit op nul gesteld.

Vanaf 2015 wordt tevens rekening gehouden met het vereist vermogen voor risico deelnemer.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S3)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het fonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het fonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het fonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2015		31-12-2014	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Duration van de vastrentende waarden (voor derivaten)	143.782	4,6	147.562	1,9
Duration van de totale beleggingen (na derivaten)	246.671	16,6	231.956	14,6
Technische voorziening (FTK-waardering)	250.148	25,3	203.467	24,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur) daalt, de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions die onderdeel zijn van beleggingsfondsen en verantwoord zijn onder de vastrentende waarden.

In 2012 heeft het pensioenfonds de renteafdekking tijdelijk verhoogd naar 65% met als doel om op korte termijn neerwaarts risico van de dekkingsgraad door rentedalingen te verkleinen. Vanwege de hoge dekkingsgraad, mede als gevolg van de introductie van de UFR-rente, is naar mening van het bestuur van het fonds het korte termijn neerwaarts risico afgenomen. Dit heeft in 2013 geleid tot een verlaging van de renteafdekking naar 55%. Dit besluit is in 2014 en 2015 gecontinueerd.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2015		31-12-2014	
	in %		in %	
Resterende looptijd < 1 jaar	1.985	1,4	15.858	10,8
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	30.180	21,0	30.647	20,7
Resterende looptijd > 5 jaar	30.666	21,3	27.637	18,7
Liquiditeiten	80.951	56,3	73.420	49,8
	<u>143.782</u>	<u>100,0</u>	<u>147.562</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2015		31-12-2014	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar sector:				
Winkels	6.148	32,4	6.218	33,8
Woningen	2.253	11,9	2.174	11,8
Zorgvastgoed	10.009	52,6	8.503	46,2
Overige	584	3,1	1.500	8,2
	<u>18.994</u>	<u>100,0</u>	<u>18.395</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2015		31-12-2014	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Nederland	<u>18.994</u>	<u>100,0</u>	<u>18.395</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2015		31-12-2014	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Financiële instellingen	15.429	19,1	13.205	20,0
Industriële ondernemingen	6.754	8,3	5.845	8,8
Informatietechnologie	9.625	11,8	7.996	12,1
Telecommunicatie	3.533	4,3	2.888	4,4
Energie	5.266	6,5	4.817	7,3
Consumentengoederen	16.775	20,6	12.603	19,1
Basisindustrie	3.938	4,8	3.523	5,3
Farmacie	8.383	10,3	6.080	9,2
Nutsbedrijven	2.611	3,2	2.474	3,7
Overige	9.032	11,1	6.675	10,1
	<u>81.346</u>	<u>100,0</u>	<u>66.106</u>	<u>100,0</u>

Ultimo 2015 wordt er voor wat betreft aandelen alleen belegd in aandelenfondsen.

	31-12-2015		31-12-2014	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	31.486	38,7	24.575	37,2
Latijns-Amerika	201	0,2	-	-
Noord-Amerika	39.055	48,0	34.485	52,2
Azië	5.817	7,2	3.059	4,6
Oceanië	-	-	62	0,1
Overige	4.787	5,9	3.925	5,9
	<u>81.346</u>	<u>100,0</u>	<u>66.106</u>	<u>100,0</u>

Het pensioenfonds heeft er niet voor gekozen om het prijsrisico middels derivaten (gedeeltelijk) af te dekken.

S3 Valutarisico

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2015 € 143.291 (2014: € 105.804). Het strategische beleid van het pensioenfonds is om 50% van het strategisch valutabedrag in Amerikaanse Dollar af te dekken. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten € 417 positief (2014: € 307 negatief).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2015	Nettopositie na afdekking 2014
EUR	102.963	16.232	119.195	126.152
GBP	9.646	-	9.646	19.391
JPY	5.308	-	5.308	2.890
USD	32.937	-15.815	17.122	17.833
Overige	95.400	-	95.400	65.690
	<u>246.254</u>	<u>417</u>	<u>246.671</u>	<u>231.956</u>

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2015		31-12-2014	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Bedrijven	17.715	12,4	15.700	10,5
Financiële instellingen	17.434	12,1	14.146	9,6
Overheid	18.590	12,9	31.810	21,6
Hypotheek / leningen	6.172	4,3	4.943	3,4
Overige / beleggingen in beleggingsfondsen	2.919	2,0	7.543	5,1
Liquiditeiten begrepen in beleggingsfondsen	80.952	56,3	73.420	49,8
	<u>143.782</u>	<u>100,0</u>	<u>147.562</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2015		31-12-2014	
		In %		In %
AAA	51.139	35,6	52.884	35,8
AA	24.585	17,1	22.247	15,1
A	37.754	26,3	38.465	26,1
BBB	14.639	10,2	15.515	10,5
BB	5.030	3,5	3.677	2,5
B	6.055	4,2	6.012	4,1
Lower than B	2.461	1,7	3.278	2,2
Not rated*	2.119	1,4	5.484	3,7
	<u>143.782</u>	<u>100,0</u>	<u>147.562</u>	<u>100,0</u>

* Bestaat uit €2.119 (2014: €3.044) liquiditeiten begrepen in beleggingen.

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van AG prognosetafel 2014 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het fonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de toelichting van de post 'Indexering en overige toeslagen'.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2015 de volgende posten:

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Vastgoed		
Achmea Dutch Retail Property Fund	8.401	6.218
Achmea Dutch Health Care	10.009	8.503
Aandelen		
NN Institutioneel Aandelen Fonds	47.361	37.373
NN Institutioneel Dividend Aandelen Basis Fonds	20.019	13.968
Vanguard Emerging Markets Stock Index Fund	13.966	14.765
Obligaties		
NN Duration Matching Fonds L	-	27.469
NN Duration Matching Fonds XL	92.244	66.285
NN Em. Fixed Income fonds LC (euro)	-	6.521
NN Em. Fixed Income fonds HC (euro)	8.627	8.317
NN Euro Credit Fund	22.383	19.604
NN Institutioneel Covered Bond	10.797	9.385
NN Global High Yield Fonds	9.731	9.981

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Het concentratierisico is niet meegenomen in 2014 en 2015.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerd door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Actief beheer risico (S10)

Onder actief beheer worden afwijkende posities in portefeuilles verstaan die worden ingenomen ten opzichte van de strategische portefeuilles. De mate van actief beheer wordt doorgaans bepaald aan de hand van de tracking error. De tracking error meet de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsportefeuille en het rendement op een benchmarkportefeuille. Een lagere tracking error impliceert dat het feitelijke rendement dicht bij de gekozen benchmark ligt, terwijl een hoge tracking error aangeeft dat het rendement duidelijk van een benchmark afwijkt. Een hogere tracking error impliceert daarmee een hogere mate van actief risico.

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Herverzekeringen

Het pensioenfonds heeft begin 2015 een risicoherverzekeringscontract met Zwitserleven afgesloten met betrekking tot overlijden en arbeidsongeschiktheid. Dit betreft een vijfjarig contract waaraan een winstdeling is gekoppeld. Aan het eind van dit contract wordt deze winstdeling uitgekeerd. De winstdeling over 2015 wordt in 2015 niet als bate verantwoord gezien het onzekere karakter van uitbetalen.

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingovereenkomst afgesloten met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. Het contract met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. is met ingang van 1 januari 2014 verlengd voor een periode van 3 jaar en loopt tot en met eind 2016.

Het fonds heeft een vermogensbeheersovereenkomst afgesloten met NN Investment Partners, Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. en Vanguard Asset Management Ltd. De overeenkomsten zijn aangegaan voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van een maand voor zowel het fonds als de beheerder.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Vooruitlopend op verwachte inkomende kasstromen bestaan per balansdatum de volgende investerings- en stortingsverplichtingen (zogenaamde voorbeleggingen):

Het betreffen investeringen in Achmea Dutch Realty Residential Fund.

	<u>31-12-2015</u>	<u>31-12-2014</u>
Vastgoedbeleggingen	<u>7.000</u>	<u>-</u>

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde lopen er geen juridische procedures tegen het pensioenfonds en heeft het pensioenfonds tevens geen juridische procedures aangespannen tegenover derden.

Verstekte zekerheden en garanties

Het fonds heeft geen zekerheden en garanties verstrekt.

7.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

10. Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

	2015	2014
Verplichte verzekering	21.387	11.045
Voortgezette verzekering	261	-
Aanvullende verzekering	310	357
Inkoopsom toekenning VPL aanspraken	851	-
	<u>22.809</u>	<u>11.402</u>
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-43	-32
	<u>22.766</u>	<u>11.370</u>

De totale bijdrage van werkgevers en werknemers bedraagt 26,2% (2014: 26,0%) van de loonsom voor deelnemers geboren na 1949 of in dienst na 2005. De pensioenregeling '55-plus' (geboren vóór 1 januari 1950) is per 1 januari 2015 niet meer van toepassing, het premiepercentage was in 2014 voor deze groep 31,3%.

Door de aansluiting van Ricoh per 1 januari 2015 is de premie fors gestegen ten opzichte van 2014.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2015	2014
Kostendekkende premie	28.473	11.680
Gedempte premie	21.893	11.335
Feitelijke premie	21.958	11.500

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2014 gepubliceerd door DNB). De gehanteerde rentevoet voor het vaststellen van de gedempte kostendekkende premie is gelijk aan het 60-maands gemiddelde van de rentetermijnstructuur over de vijf boekjaren voorafgaand aan 1 oktober 2014. De feitelijke premie is een doorsneepremie. In boekjaar 2015 bedraagt de doorsneepremie 26,2% van de pensioengrondslagsom. De feitelijke premie is in 2015 hoger dan de gedempte premie.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2015	2014
Kosten pensioenopbouw	23.679	9.008
Pensioenuitvoeringskosten	1.526	1.204
Opslag voor instandhouden vereiste vermogen	3.268	1.468
	<u>28.473</u>	<u>11.680</u>

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

	2015	2014
Kosten pensioenopbouw	17.897	8.711
Pensioenuitvoeringskosten	1.526	1.204
Opslag voor instandhouden vereiste vermogen	2.470	1.420
	<u>21.893</u>	<u>11.335</u>

De kosten pensioenopbouw betreffen de kosten van de jaarinkoop van de pensioenaanspraken inclusief de kosten voor premievrijstelling voor nieuwe arbeidsongeschiktheidsgevallen. De toeslagverlening is voorwaardelijk en daarom geen onderdeel van de kosten pensioenopbouw. De pensioenuitvoeringskosten volgen uit de staat van baten en lasten. De solvabiliteitsopslag 2015 wordt berekend door het percentage vereist vermogen per 31 december 2014 te vermenigvuldigen met de kosten pensioenopbouw.

Er is geen sprake van premiekortingen dan wel premieopslagen.

11. Premiebijdragen risico deelnemers

	2015	2014
Periodieke premies	1.567	80
Premie stabiliteitsopslag	157	8
Premie risico-opslag	157	8
Premie kostenopslag	31	2
	1.912	98

De stabiliteits- en risico-opslag bedragen elk 10% van de periodieke premies. De premie kostenopslag bedraagt 2% van de periodieke premies.

12. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

2015	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed beleggingen	909	-64	-220	625
Aandelen	822	3.995	-215	4.602
Vastrentende waarden	1.212	-8.371	-286	-7.445
Derivaten	-	-1.442	-5	-1.447
Overige beleggingen	20	-	-152	-132
	2.963	-5.882	-878	-3.797
2014	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoed beleggingen	689	-318	-95	276
Aandelen	658	7.580	-157	8.081
Vastrentende waarden	1.525	35.607	-281	36.851
Derivaten	-	-1.376	-3	-1.379
Overige beleggingen	116	-	7	123
	2.988	41.493	-529	43.952

Vanaf 2015 worden de kosten met betrekking tot de beleggingscommissie opgenomen onder de kosten van vermogensbeheer (€ 142).

De kosten voor vermogensbeheer bedragen in 2015 € 878 (2014: € 529). Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze kosten zijn veelal op basis van een schatting tot stand gekomen en zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2015 € 105 (2014: € 56).

13. Beleggingsresultaten risico deelnemers

2015	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal	Totaal 2014
Aandelen	-	19	-	19	-
Vastrentende waarden	-	-1	-	-1	-
Overige beleggingen	-	2	-	2	6
	-	20	-	20	6

14. Overige baten

	2015	2014
Uitkering herv verzekering overlijdensrisico (middelloonregeling)	100	246
Uitkering herv verzekering premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (middelloonregeling)	23	26
Winstdeling herv verzekering overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid 2010-2014 (middelloonregeling)	-	466
Uitkering herv verzekering overlijdensrisico (beschikbare premierregeling)	24	-
Andere baten	4	10
	151	748

15. Pensioenuitkeringen

	2015	2014
Ouderdomspensioen	816	791
Partnerpensioen	191	182
Wezenpensioen	14	21
Afkopen	8	9
	1.029	1.003

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 240,00 (2014: € 240,00) per jaar (de afkoopgrens).

16. Pensioenuitvoeringskosten

	2015	2014
Bestuurskosten	238	191
Administratiekostenvergoeding boekjaar	1.008	754
Administratievergoeding vorig boekjaar	20	-6
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	242	241
Accountantskosten	40	28
Contributies en bijdragen	21	18
Overig	14	-1
	1.583	1.225

De toename van de administratiekosten in 2015 ten opzichte van 2014 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het vervallen van de koepelvrijstelling voor pensioenadministratie, waardoor pensioenuitvoerders vanaf 1 januari 2015 btw in rekening moeten brengen over hun dienstverlening.

Honoraria accountant

	Accountant	Overig netwerk	Totaal
2015			
Controle van de jaarrekening	27	-	27
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	13	-	13
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>40</u>	<u>-</u>	<u>40</u>
	Accountant	Overig netwerk	Totaal
2014			
Controle van de jaarrekening	28	-	28
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>28</u>	<u>-</u>	<u>28</u>

Bezoldiging Personeelsleden

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten en overige bestuurskosten 2015: € 238 (2014: € 191).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst.

17. Mutatie technische voorzieningen

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en overige toeslagen

Deze post bestaat uit de lasten van de in het boekjaar toegekende toeslagen uit hoofde van de voorwaardelijke toeslagverlening. Het bestuur heeft in het boekjaar besloten per 1 januari 2016 geen toeslagen toe te kennen.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 0,159% (2014: 0,379%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2014 zonder driemaandsmiddeling.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

Tevens zijn in 2015 achtereenvolgens de volgende aanpassingen in de rentetermijnstructuur (RTS) verwerkt: primo boekjaar het vervallen van de driemaandsmiddeling en ultimo boekjaar de aanpassing van de UFR van 4,2% naar 3,2%. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Wijziging actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Ultimo 2015 is de kostenopslag van de technische voorzieningen verhoogd van 2,5% naar 3,0%. Dit heeft geleid tot een verhoging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 1.204.

In de loop van 2015 is het factorenprogramma van Syntus Achmea Pensioenbeheer voor de berekening van de technische voorzieningen aangepast. In het verloop van de technische voorzieningen is deze aanpassing per 1 januari 2015 opgenomen en heeft een verlaging van de technische voorzieningen van € 70 tot gevolg.

Inkoop uit hoofde van VPL-regeling

In 2015 is een bedrag van € 664 (2014: nihil) toegekend aan pensioensaanspraken uit hoofde van de VPL-regeling. Dit betreft de inkoop van de onvoorwaardelijke pensioenrechten.

Overige wijzigingen

	2015	2014
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-832	-496
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	-690	-353
Resultaat op mutaties	267	674
	<u>-1.255</u>	<u>-175</u>

Mutatie overige technische voorzieningen

	2015	2014
Overige mutaties	<u>-</u>	<u>-2</u>

Deze zijn berekend op basis van de voor de balansposten gehanteerde grondslagen.

18. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Mutatie waarde herverzekeringsspolissen	-351	-

19. Saldo overdrachten van rechten risico pensioenfonds

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Inkomende waardeoverdrachten	-1.033	-366
Uitgaande waardeoverdrachten	834	498
	<u>-199</u>	<u>132</u>

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	1.467	373
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-1.001	-487
	<u>466</u>	<u>-114</u>

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- de overgenomen pensioenverplichting	434	7
- de overgedragen pensioenverplichting	-167	11
	<u>267</u>	<u>18</u>

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

20. Saldo overdrachten van rechten risico deelnemers

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Inkomende waardeoverdrachten	-163	-3

21. Overige lasten

	2015	2014
Premies herverzekering overlijdensrisico (middelloonregeling)	794	572
Premies herverzekering premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (middelloonregeling)	477	228
Premies herverzekering ANW-hiaat en WIA excedent (middelloonregeling)	7	-
Premies herverzekering overlijdensrisico (beschikbare premiereregeling)	117	6
Premies herverzekering premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (beschikbare premiereregeling)	67	2
	<u>1.462</u>	<u>808</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue heeft de jaarrekening 2015 vastgesteld in de vergadering van 14 juni 2016.

De Meern, 14 juni 2016

J.P. Keukelaar R.H. de Ridder
Voorzitter Secretaris

8 OVERIGE GEGEVENS

8 OVERIGE GEGEVENS

8.1 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2015 dan op grond van dit verslag kan worden verkregen.

8.2 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Het voorstel resultaatbestemming 2015 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

8.3 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue te Woerden is aan Triple A - Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2015.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds. Dit geldt tevens voor andere actuarissen en deskundigen die werkzaam zijn bij Triple A - Risk Finance Certification B.V.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 1.250.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 37.500 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik ondermeer onderzocht of:

- | de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- | de kostendeckende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- | het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegeven verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel bezien, toereikend vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132. Aan artikel 131 wordt weliswaar voldaan, maar hierbij merk ik op dat het feitelijk aanwezige eigen vermogen op de balansdatum lager is dan het wettelijk minimaal vereiste eigen vermogen.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amsterdam, 14 juni 2016

drs. H.C.J. Veerman AAG RBA

verbonden aan Triple A - Risk Finance Certification B.V.

8.4 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2015 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue te Woerden gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het verslag van het bestuur, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschatting neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het pensioenfonds gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds TrueBlue per 31 december 2015 en van het resultaat over 2015 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld en of de door Titel 9 van Boek 2 BW vereiste overige gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 14 juni 2016

MAZARS PAARDEKOOPEL HOFFMAN ACCOUNTANTS N.V.

drs. C.A. Harteveld RA

9 Bijlagen

9.1 Bijlage 1 Nevenfuncties

Onderstaand treft u een overzicht aan van de nevenfuncties die in het verslagjaar zijn verricht:

Nevenfuncties bestuur

De leden van het bestuur hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

Naam	Nevenfuncties
De heer S. Dijkstra	Secretaris ITOP (IT OR platform) Bestuurslid MPC Holland 45
De heer J.W. Eggen	Bestuurslid St. Bpf voor de Reisbranche Bestuurslid St. Bpf voor de Drankindustrie Lid auditcommissie St. Bpf voor de Reisbranche Lid communicatiecommissie St. Bpf voor de Drankindustrie Voorzitter DVO-commissie St. Bpf voor de Drankindustrie
De heer J.P. Keukelaar	Voorzitter Werkgeversvereniging Nederland ICT Voorzitter Fonds Collectieve Belangen ICK
De heer R.H. de Ridder	Geen
De heer J. Tuk	Sr Adviseur Ricoh Nederland Secretaris St. Pensioenfonds Ricoh Nederland Vice-voorzitter OR Ricoh Nederland Voorzitter MSC Spijkspoor
De heer H.W.T. de Vaan	Vice-voorzitter St. Bpf voor de Reisbranche Bestuurslid St. Bpf voor de Architectenbureaus Bestuurslid Vroegpensioenfonds VPTECH

Nevenfuncties raad van toezicht

De leden van de raad van toezicht hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

Naam	Nevenfuncties
De heer M. Simon	Bestuurslid BPF Banden- en Wielenbranche Voorzitter raad van toezicht BPF Slagers Voorzitter raad van toezicht BPF VLEP/PPVGI Lid raad van toezicht BPF Beton Lid raad van toezicht BPF Molenaars Managing partner Xudoo Pensionboard Consultancy
De heer M. Straatmeijer	Adviseur vanuit Xudoo bij Chipshol NV - op afroep Adviseur vanuit Xudoo bij BNP Paribas Adviseur vanuit Xudoo bij F&C Directeur Miltiades BV
Mevrouw M. de Vos	Directeur/partner Chasse Executive Search Voorzitter raad van toezicht Stichting Team Alert

Nevenfuncties verantwoordingsorgaan

De leden van het verantwoordingsorgaan hebben in het verslagjaar de volgende nevenfuncties verricht:

Naam	Nevenfuncties
De heer G. van de Beek	Geen
De heer M.J. Overweg	Lid verantwoordingsorgaan Pensioenfonds Ricoh Nederland
De heer B.H.G. Rohling	Geen
De heer M. van Velzen	Geen

9.2 Bijlage 2 Samenstelling bestuurlijke commissies

Onderstaand ziet u de samenstelling van de bestuurlijke commissies tot en met 31 december 2015:

Beleggingscommissie

Leden werkgevers	Leden werknemers
De heer J.P. Keukelaar	De heer S. Dijkstra

Het voltallige bestuur wordt uitgenodigd de vergaderingen van de beleggingscommissie bij te wonen. In het verslagjaar wordt de beleggingscommissie bijgestaan door R. van Asselt van Sprenkels & Verschuren.

Jaarwerkcommissie

Leden werkgevers	Leden werknemers/pensioengerechtigden
De heer J.P. Keukelaar	De heer S. Dijkstra

Voor de vergaderingen van de jaarwerkcommissie worden eveneens de adviserend actuaire, certificerend actuaire, accountant en vermogensbeheerder uitgenodigd.

Dispensatiecommissie

Leden werkgevers	Leden werknemers/pensioengerechtigden
De heer J.P. Keukelaar	De heer R.H. de Ridder

In 2015 was de heer D. Kleinloog van Sprenkels & Verschuren de externe adviseur van de dispensatiecommissie.

Communicatiecommissie

Leden werkgevers	Leden werknemers/pensioengerechtigden
De heer J. Tuk	H.W.T. de Vaan

Pensioencommissie

Leden werkgevers	Leden werknemers/pensioengerechtigden
-	De heer R.H. de Ridder
	De heer J.W. Eggen

9.3 Bijlage 3 Meerjarenoverzicht

	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Aantallen						
Werkgevers ¹	57	49	42	40	41	46
Deelnemers	2.852	1.587	1.627	1.702	1.833	1.817
Ex-deelnemers	3.993	3.785	3.644	3.498	3.445	3.284
Arbeidsongeschikten	18	13	13	12	-	-
Pensioengerechtigden	311	243	230	176	144	128
Deelnemers beschikbare premieregeling	672	55				
Ex-deelnemers beschikbare premieregeling	107	9				
Financiële gegevens (x € 1000)						
Technische voorziening	248.144	203.467	150.050	146.876	126.721	93.267
Overige technische voorzieningen	-	-	2	10	30	148
Voorziening pensioenverplichting risico deelnemers	2.004	97				
Weerstandsreserve	43.250	28.057	26.844	22.679	24.062	24.834
Algemene reserve	-42.946	1.104	2.856	370	-9.699	2.619
Resultaat verslagjaar	-28.893	-503	6.651	8.686	-13.090	-3.540
Dekkingsgraad	100,1%	114,3%	119,8%	115,7%	111,3%	129,4%
Beleidsdekkingsgraad	104,8%	118,9%				
Premiebijdragen risico pensioenfonds	22.766	11.370	11.697	11.482	12.235	11.779
Premiebijdragen voor risico deelnemers	1.912	98				
Uitkeringen BPF	1.029	1.003	1.116	1.410	1.221	1.165
Uitkeringen Flexivut	-	-	-	-	36	289
Belegd vermogen risico fonds	246.671	231.859	178.481	168.571	140.238	114.603
Performance risico fonds	-0,7%	24,7%	3,0%	14,7%	7,7%	9,5%
Belegd vermogen risico deelnemers	2.004	97				
Toeslag actieven ²	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toeslag premievrije en ingegane pensioenen	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Toevoeging resultaat (bedragen x € 1.000)						
Toevoeging aan weerstandsreserve	15.193	1.213	4.018	-1.383	-772	4.434
Toevoeging aan/ (onttrekking van) algemene Reserve	-44.086	-1.716	2.633	10.069	-12.318	-7.974

¹ Het aantal werkgevers is exclusief gedispenseerde werkgevers

² Toeslagverlening per 1 januari van het volgende boekjaar.

9.4 Bijlage 4 Begrippenlijst

ABTN

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een Actuariële en bedrijfstechnische nota. Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

AFM

Autoriteit Financiële Markten

AG

Actuarieel genootschap

ALM

Asset Liability Management. Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

Contante waarde

Bedrag dat op enig moment aanwezig moet zijn om, rekening houdend met toekomstige rente inkomsten en eventuele andere actuariële grondslagen, de huidige verplichtingen in de toekomst ook daadwerkelijk te kunnen betalen.

Dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend als een voortschrijdend gemiddelde van de actuele dekkingsgraden over de afgelopen 12 kalendermaanden.

Derivaat

Financieel contract waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: *futures*, *swaps*.

Dispensatie

Vrijstelling van de verplichting tot deelname aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds. Ook wel vrijstelling genoemd.

DNB

De Nederlandsche Bank

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een lening. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend loon worden geen aanspraken opgebouwd.

FTT

De Europese Commissie wil een Europese belasting heffen op financiële transacties, de *Financial Transaction Tax* (FTT).

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een lage kredietwaardigheid.

Insider

Een persoon die (in)direct bij transacties van het pensioenfonds in financiële instrumenten is betrokken, dan wel uit hoofde van zijn werkzaamheden over voorwetenschap beschikt of kan beschikken.

Herstelplan

Indien een pensioenfonds op grond van de beleidsdekkingsgraad niet langer voldoet aan het vereist eigen vermogen dient het binnen drie maanden een herstelplan in bij DNB. In het herstelplan werkt het pensioenfonds uit hoe het in maximaal 10 jaar weer voldoet aan het strategisch VEV op basis van beleidsdekkingsgraad. Een pensioenfonds mag ook kiezen voor een kortere hersteltermijn.

nFTK

nieuw Financieel Toetsingskader. Het Financieel Toetsingskader is een stelsel van De Nederlandsche Bank voor in de toekomst te hanteren waarderingmethoden.

Pensioenfederatie

Per 1 januari 2014 zijn de drie pensioenkoepels (vereniging voor bedrijfstakpensioenfonds, stichting ondernemingspensioenfonds en de unie van beroepspensioenfonds) officieel opgegaan in de pensioenfederatie.

Pensioengrondslag

Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.

Performance

Totale rendement op marktwaarde. Performance wordt normaliter vergeleken met die van een benchmark. Bij *outperformance* wordt er een beter resultaat behaald dan de benchmark. Bij *underperformance* wordt er een slechter resultaat behaald dan de *benchmark*.

Prudent Person principe

Dit principe bepaalt dat het door een pensioenfonds te hanteren beleggingsbeleid moet voldoen aan de uitgangspunten zoals opgenomen in artikel 135 PW.

PW

Pensioenwet

Rekenrente

Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.

Rentedekking

Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.

Rentetermijnstructuur

Dit is een set van rentes voor iedere looptijd. In de regel zal voor iedere looptijd een andere rente gelden. Dit weerspiegelt verschillen in het rendement dat vereist wordt op beleggingen met een verschillende horizon.

Reservetekort

Een fonds heeft een reservetekort als het aanwezige eigen vermogen kleiner is dan het vereist eigen vermogen, maar groter is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.

STAR (Stichting van de Arbeid)

Een landelijk overlegorgaan van de centrale organisaties van zowel werkgevers als werknemers in Nederland.

Sterftegrondslag

Berekeningsmethode gebaseerd op een statisch overzicht van sterftেকansen per leeftijd van een bepaalde groep personen.

Swap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Swaption

Een *swap* waarbij de eigenaar van de *swaption* het recht heeft, maar niet de verplichting, om een swap tegen vooraf bepaalde voorwaarden af te sluiten op of binnen een bepaald tijdstip.

UFR (Ultimate Forward Rate)

De UFR is een modelmatige benadering van de marktrente voor pensioenverplichtingen met een termijn langer dan 20 jaar.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Vereist eigen vermogen

Het vereist eigen vermogen is de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. Indien een fonds niet over dit vermogen beschikt, moet het een herstelplan indienen bij DNB.

VPV (Voorziening Pensioen Verplichtingen)

De passiva van het pensioenfonds, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen. Ook wel technische voorziening.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

TrueBlue pensioenen voor de digitale sector

Administratie: Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V., Postbus 40052, 7300 AZ Apeldoorn
Telefoon: 088 – 008 40 30, Internet: www.trueblue.nl

TRUE
BLUE
pensioenen voor
de digitale sector
here for you.